

zelenoiplavo

plus
05
primorsko
županija
exkluzivno

Skrad

Divlja ljepota
Zelenog vira i
Vražjeg prolaza

Veljača

nedjelja, 1. veljače

- U Zagrebu u finalu 21. Svjetskog prvenstva u rukometu, izgubivši od Francuske, Hrvatska osvojila srebrnu medalju
- U Parizu na Europskom prvenstvu mlađih seniora u karateu, karatist "Rijeke" Rene Pernuš osvojio zlatnu medalju u kategoriji do 78 kilograma

utorak, 3. veljače

- U sklopu posjeti Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji makedonski ministar obrazovanja i znanosti Peri Stojanovski posjetio Filozofski fakultet, Rektorat Sveučilišta u Rijeci, Grad Rijeku i sjedište Primorsko-goranske županije
- U Rijeci HDZ predstavio svog kandidata za župana Primorsko-goranske županije i to Josipa Borića iz Lopara, pomoćnika ministra mora, prometa i infrastrukture
- U popodnevnim satima u nesreći na cesti Križiće – Hreljin auto-cisterna s 16 tona ukapljenog etilena sletjela u pravilju. U nesreći smrtno stradao vozač, a zbog brzog djelovanja svih potrebnih interventnih postrojbi otklonjene sve opasnosti za ljudi i okoliš čime je na djelu pokazano da je županijski sustav zaštite i spašavanja odlično ustrojen

srijeda, 4. veljače

- U Rijeci u Caritasovom domu za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja "Sveta Ana" zamjenica župana Nada Turina Đurić i ravnateljica Doma sestra Suzana Samardžić potpisale ugovor kojim će Županija financirati Dom sa 150 tisuća kuna
- U opatijskom hotelu Kvarner održana svečana dodjela nagrada laureatima HrTop 20 (najveća top lista domaćega pop rock i zabavne glazbe) za 2008. godinu. Neke od nagrada podijelio je i župan Zlatko Komadina

četvrtak, 5. veljače

- U Rijeci na Pomorskom fakultetu, uz nazočnost župana Zlatka Komadine predstavljen internetski pomorski forum
- U Rijeci u kuglani "Mlaka" svečano otvoreni 18. pojedinačni svjetski kup u kuglanju za seniore i juniorje U-23

petak, 6. veljače

- Povodom skroga Dana bolesnika u Rijeci na ulazu u Kapucinsku crkvu, nadbiskup Ivan Devčić blagoslovio i sa županom Komadinom "pustio" u rad dižalo za pomoć u kretanju po stepenicama invalidnih osoba u kolicima, vrijedno 90 tisuća kuna koje je donirala Primorsko-goranska županija

subota, 7. veljače

- Na jubilarnom 40. "Prazniku mimoze" u crnogorskem Herceg Novom nastupila i kulturno umjetnička društva "Zvir" iz Jelenja i "Ive Jurjević" iz Omišlja, a izaslanstvo predvodio župan Zlatko Komadina

nedjelja, 8. veljače

- Širom Županije nastavljeno s brojnim maškaranim manifestacijama, najveselije je bilo na Platku gdje je održan još jedan skijaški happening "Maškarani Platak", u Crikvenici i Opatiji usprkos kiši održane dječje redute

ponedjeljak, 9. veljače

- U Bruxellesu na vodećem belgijskom turističkom sajmu Expovacances u sklopu "Hrvatskog dana" predstavljen turistički potencijal Kvamera, uzvanicima se obratio i župan Zlatko Komadina
- Potvrđeno da su predsjednik Nadzornog odbora brodogradilišta "3. maj" Ivan Brusić, te članovi Davor Begonja i Mladen Štić podnijeli ostavke

utorak, 10. veljače

- U Europskom parlamentu u Bruxellesu gradonačelnici Rijeke i Zagreba Vojko Obersnel i Milan Bandić, kao jedini predstavnici hrvatskih gradova, potpisali povelju kojom su se odvezali da će Rijeka i Zagreb (uz 350 drugih europskih gradova) do 2020. g smanjiti emisiju stakleničkih plinova za 20 posto
- Na redovnoj izbornoj skupštini Zajednice društava Crvenog križa Primorsko-goranske županije za predsjednicu ponovo izabrana Iva Josipović, zaposlena u županijskom UO za zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb

srijeda, 11. veljače

- U zgradici Rektorata Sveučilišta u Rijeci svečano dodjeljene diplome studentima polaznicima edukacije u sklopu projekta Zaklade Sveučilišta u Rijeci "Znanjem do sredstava, znanjem za Evropu"

četvrtak, 12. veljače

- Na sjednici Županijske skupštine članovi Skupštine iz

Župan je zahvalio svim vijećnicima i ostalima s kojima je surađivao tijekom svog drugog mandata. Slijede lokalni izbori u svibnju na kojima će prvi put hrvatski građani neposredno birati župane, gradonačelnike i općinske načelnike

Dan Županije: zahvala na kraju mandata

Svečanom akademijom u Hrvatskom kulturnom domu na Sušaku 15. travnja obilježen je Dan županije Primorsko-goranske županije, koja slavi 16. obljetnicu osnutka. Bila je to prigoda da se posljednji put u ovom mandatu susretnu vijećnici Županijske skupštine Primorsko-goranske županije, kao i drugi predstavnici lokalnih vlasti, kojima je toga dana službeno istekao mandat. Svečarskih tonova nije nedostajalo, ali ni kritičkih osvrta na vlast, pa je tako župan Zlatko Komadina u pozdravnom govoru izrekao i ocjenu da se centralizirani sustav upravljanja pokazao neučinkovitim i pogubnim za regionalni razvoj zemlje. Za Primorsko-goransku županiju, koju neće mimoći jedan oblik recesije, rješenje je u provođenju već prihvaćenih programa, kao i jačanju brodogradnje, pomorstva, prometa, turizma i energetike koji su nosioci i nacionalnog gospodarstva.

Župan je zahvalio svim vijećnicima i ostalima s kojima je surađivao tijekom svog drugog mandata, od Poglavarstva i stručnih službi do lokalnih vlasti, a najviše onima koji su "odradili i više nego što služba zahtijeva".

Dobitnicima županijskih nagrada za životno djelo prof. dr. Nikoli Stražiću i Dušanu Prašelju nagrade su uručili predsjednik Županijske skupštine Marinko Dumanić i župan Zlatko Komadina

Na svečanosti su Dušanu Prašelju i dr. sc. Nikoli Stražiću uručene županijske Nagrade za životno djelo, a za doprinos u razvoju gospodarstva i ujedno promidžbi županije, nagrađene su četiri tvrtke s područja PGŽ-a: Jadran Galenski Laboratorij i Medika iz Rijeke, te Vargon Kukuljanovo i komunalno društvo Ponikve s Krka.

90dana

Od Delnica do Stare Baške

Svečano je obilježen i početak radova na novom vodovodu kraj Stare Baške

Predsjednik Republike Stjepan Mesić, veliki prijatelj, poklonik i česti gost Primorsko-goranske županije, obišao je 8. travnja nekoliko lokacija u županiji, od Delnica do Stare Baške. Tijekom posjeti Primorsko-goranskoj županiji Mesić je najprije u Delnicama razgledao

novoizgrađeno klizalište, financirano sredstvima EU, Županije i Grada Delnica. U Opatiji na Slatini otvorio je izložbu suvenira "Kvarner Expo 2009" koju je šesti puta pod pokroviteljstvom Županije organiziralo Udruženje obrtnika Opatije, i koja je okupila preko 300 izlagača s područja cijele Hrvatske. Posebno se zadržao kod kovača Josipa Evačića iz Koprivnice kod kojeg je iskovao jedan novčić uz šalu u njegovu stilu: "uvijek se u krizi štampala lova".

Natoku Krku predsjednik Mesić je u pratinji svojih domaćina obišao netom započeto gradilište novog vodoopskrbnog sustava kraj Stare Baške, a svoj boravak predsjednik je završio kod franjevaca na Košljunu.

– Predsjednik se imao prilike uvjeriti u svu raznolikost i bogatstvo naše zelenoplave županije i uvidjeti da ona zapravo predstavlja Hrvatsku u malome, rekao je na koncu predsjednikov domaćin župan Zlatko Komadina.

U "kovačici sreće" Josipa Evačića iskovani je novčić za predsjednika Mesića

Lokalni izbori 17. svibnja

Temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske o raspisivanju izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, 15. travnja je prestao mandat svim članovima predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pa tako i članova Županijske skupštine Primorsko-goranske županije.

Novi izbori održat će se u nedjelju 17. svibnja 2009. godine, a službena izborna kampanja traje od 30. travnja do 15. svibnja.

Lokalni izbori u svibnju prvi su izbori na kojima će hrvatski građani neposredno birati župane, gradonačelnike i općinske načelnike.

redova HDZ-a i HD-a nakon stanke napustili sjednicu zbog nezadovoljstva što su prijedloge kandidata za nove školske odbore dobili tek na klupu

- Župan Zlatko Komadina sa suradnicima primio u nastupni posjet novoimenovanog češkog veleposlanika u Hrvatskoj Karelom Kuhnlom

petak, 13. veljače

- U crkveničkoj Thalassotherapiji uz nazočnost župana Zlatka Komadine predstavljena monografija kojom je opisano 40 godina rada te zdravstvene ustanove

- Tijekom posjeta otoku Krku potpredsjednik Vlade RH Damir Polančec najavio da će Vlada RH u iduće četiri godine u izgradnju vodoopskrbe na otoku uložiti 63 milijuna "državnih" kuna

- U Rijeci u Generalnom konzulatu Srbije, uz nazočnost župana Zlatka Komadine, obilježen Dan državnosti Republike Srbije

subota, 14. veljače

- U riječkom brodogradilištu "3. maj" uoči porinuća tankera "Kastav" i uz nazočnost potpredsjednika Vlade RH Damira Polančeca potpisana ugovor s "Ulijanik plovidbom" iz Pule za gradnju dva tankera

- Tijekom posjeta Rijeci gradonačelnik Rima Gianni Alemanno se u odvojenim susretima sastao s riječkim i zagrebačkim gradonačelnikom

- Na riječkom Korzu 13. dječja karnevalska povorka u 79 karnevalskih skupina okupila više od šest tisuća djece iz raznih krajeva Hrvatske

nedjelja, 15. veljače

- U Opatiji sa tristotinjak natjecatelja održana 26. maškarana Balinjerada, a nakon nje u maškaranoj povorci Lovranom prošetalo oko dvije tisuće maškara

ponedjeljak, 16. veljače

- Županijsko poglavarstvo usvojilo prve izmjene i dopune Županijskog prostornog plana, ciljano usmjereni ka otvaranju mogućnosti za ulaganje u cestogradnju i LNG terminal na otoku Krku

utorak, 17. veljače

- U Pyeongchangu u Južnoj Koreji, na Svjetskom prvenstvu u biatlonu Jakov Fak iz Mrkoplja osvojio brončanu medalju i postao skijaška senzacija

- U Crkvenici u sportskoj dvorani proglašeni najbolji sportaši Primorsko-goranske županije u 2008. godini. Za najbolje sportaše proglašeni karatist Neven Martić (KK Opatija) i strijelkinja Snježana Pejić (SK Lokomotiva iz Rijeke)

četvrtak, 19. veljače

- Županijsko poglavarstvo donijelo odluku da mlađog biatlonca iz Mrkoplja, Jakova Faka, osvajača brončane medalje na svjetskom prvenstvu u Južnoj Koreji nagradi sa 30.000 kuna, a njegov klub "Bjelolasica" sa 10.000 kuna

• Zamjenica župana Nada Turina Burić i poglavarica Družbe sestara milosrdnica s. Mirta Vugdelija potpisali ugovor vrijedan 156.800 kuna za sufinanciranje Kuće učočišta siromašnih "Sveti Vinko"

petak, 20. veljače

- U sjedištu Županije župan Komadina i direktor Turističke zajednice Grada Rijeke Petar Škarpa potpisali ugovor vrijedan 100.000 kuna o pokroviteljstvu Riječkog karnevala

• Potpisivanjem sporazuma o predizbornoj suradnji za izbore za Županijsku skupštinu, sporazum s SDP-om potpisali i predsjednici ŽO HLSL-a i SDA

- Svečanom sjednicom u Mrkoplju, uz nazočnost župana Zlatka Komadine, započeo 47. Memorijal mira – 26 smrznutih partizana, u znak sjecanja na tragičnu sudbinu 26 boraca Druge brigade 13. primorsko-goranske udarne divizije na maršu preko Matić poljane u veljači 1944. godine

- U Matuljima svečanom sjednicom Općinskog vijeća obilježen Dan općine Matulj, tom prilikom nagrada za životno djelo dodijeljena paraolimpiku Milivoju Šepiću

subota, 21. veljače

- U Pragu, na Europskom prvenstvu u gadaњu zračnim oružjem članica Streličkog kluba "Lokomotiva" iz Rijeke Snježana Pejić osvojila pojedinačnu zlatnu i ekipnu srebrnu medalju u gadaњu zračnom puškom na 10 metara

- U Matuljima održana XIV. Zvončarska smotra na kojoj je "zazvono" šesto zvončara

- U sklopu 47. Memorijala mira – 26 smrznutih partizana, na Matić poljani položeni vijenci na spomenik smrznutim partizanima, a na obližnjoj Vrboskoj poljani započela tradicionalna skijaško-trkačka natjecanja

- Na riječkom Korzu, u sklopu maškaranog maratona Radio Rijeke održano gastro natjecanje u kuhanju manještare. Za najbolju proglašena manještru iz kotlića članova Županijskog poglavarstva Kazimira Janjića i Zdenka Antešića

- U sklopu 26. Riječkog karnevala u zgradi Pomorskog i povijesnog muzeja održan Karnevalski bal, donacijama sakupljana sredstva za kupnju laporoskopske opreme za Zavod za dječju kirurgiju KBC-a Rijeka na Kantridi

nedjelja, 22. veljače

- Na Vrbovskoj poljanici ispod Bjelolasice u sklopu Memorijala 26. smrznutih partizana održan tradicionalni 47. skijaško-trkački "Maraton mira" s čak 208 natjecatelja

- Sedmosatnici karnevalsom povorkom završio 26. Riječki karneval. U povorci sudjelovalo više do od 8.000 maškaranih sudionika koje je po krasnom sunčanom vremenu gledalo više od 100.000 gledatelja

utorak, 24. veljače

- Senat Sveučilišta u Rijeci u dva kruga glasovanja izabrao prof. dr. Peru Lučina za novog rektora, kao najmladeg rektora u povijesti te sveučilišne ustanove

- U Mrkoplju uz veliku festu dočekan bationac Jakov Fak, osvajajući brončane medalje na nedavno održanom svjetskom prvenstvu u Južnoj Koreji

srijeda, 25. veljače

- Zamjenica župana Nada Turina-Durić u ulozi predsjednice Upravnog vijeća Doma zdravlja PGŽ na tiskovnoj konferenciji negirala kolaps te ustanove, ali je potvrdila da se povećavaju finansijski gubici jer se ne želi smanjivati zdravstveni standard

- Županijsko izaslanstvo na poziv župana mađarske županije Pešta, otputovalo u Budimpeštu gdje je Županija na 32. Međunarodnom turističkom sajmu organizirala i svoj štand

- Spaljivanjem pusta u brojnim mjestima Primorja okončana sezona maškara

četvrtak, 26. veljače

- Županijsko poglavarstvo donijelo odluku da se Snježana Pejčić, europska prvakinja u gaganju zračnom puškom nagradi s 60.000 kuna, a njezin klub s 10.000 kuna

- U Rijeci u sjedištu Županije, pod predsjedanjem župana Zlatka Komadića, održana konstituirajuća sjednica Upravljačkog odbora Regionalne energetske agencije Kvarner

- U sjedištu Grada Opatije zamjenica župana Nada Turina-Durić i gradonačelnik Opatije Amir Muzur potpisali ugovor o županijskom pokroviteljstvu HTV-ovih projekata Dora 2009 i Opatijske serenade vrijedan 50.000 kuna

- Predstavnici SDP-a i IDS-a u Rijeci potpisali koaliciski sporazum za zajednički izlazak na svibarske izbore za Županijsku skupštinu PGŽ

- Predsjednik Županijskih organizacija HDZ-a i HSS-a u Rijeci potpisali koaliciski sporazum za zajednički izlazak na svibarske izbore za Županijsku skupštinu PGŽ

- U Zagrebu na tradicionalnoj svečanosti Hrvatske gospodarske komore najuspješnijim tvrtkama podijeljene ovogodišnje "Zlatne kune". S područja PGŽ nagrađeni Erste&Steiermarkische Bank, tvrtka MACK d.o.o., osiguravajuće društvo Kvarner, Carola Bukša iz "Alarm automatike", dok je akademik Danijel Rukavina primio nagradu za životno djelo

petak, 27. veljače

- U sjedištu Županije župan Zlatko Komadina primio sportaše, nositelje medalja s različitim međunarodnim natjecanjima, i to novu europsku prvakinju u gaganju zračnom puškom Snježanu Pejčić, karatista Renetu Pernuš iz Rijeke, Ivonu Tubić iz Voloskog i Nevenu Martiću iz Opatije

- Predsjednici ŽO SDP-a Zlatko Komadina i ARS-a Milivoj Brozina u Rijeci potpisali koaliciski sporazum za zajednički izlazak na svibarske izbore za Županijsku skupštinu PGŽ

subota, 28. veljače

- U hotelu "Kvarner" u Opatiji pod supokroviteljstvom Primorsko-goranske županije, na završnjoj priredbi "Dore", za hrvatskog predstavnika na Eurosong izabran splitski pjevač Igor Cukrov s pjesmom "Lijepa Tena"

Ožujak

ponedjeljak, 2. ožujka

- Posljednjeg dana za prijavu poreza na dohodak u 2008. g. u svih devet ispostava Porezne uprave na području Županije broj

90dana

Putovima Frankopana

Grobnički kaštel - jedan od revitaliziranih objekata

Projekt "Putovima Frankopana" Primorsko-goranske županije" promoviran je koncem ožujka u kaštelu Grada Grobnika, a projekt su predstavili župan Zlatko Komadina sa suradnicima. Cilj je projekta revitalizirati deset od ukupno 19 kaštela i dvoraca knezova Zrinskih i Frankopana na području Primorsko-goranske županije. Dosadašnjim ulaganjima Primorsko-goranske županije u iznosu od 16 milijuna kuna te Ministarstva kulture sa 3,7 milijuna kuna obnovljeni su ili su na putu obnove kašteli u Bakru,

S promocije projekta "Putovima Frankopana"

Hreljinu, Kraljevici, Ledenicama, Driveniku, Bribiru, Grižanama i Grobniku.

Osim očuvanja povijesne vrijednosti frankopanskih kaštela i utvrda, buduća valorizacija bit će izražena i kroz turizam.

Predstave za Svjetski dan kazališta

Zijah Sokolović dvjema predstavama oduševio je Fužinarce

U namjeri da se kultura i kazalište učini dostupnim široj publici, ove godine Primorsko-goranska županija se prvi put službeno uključila u obilježavanje Svjetskog dana kazališta 27. ožujka, koji se u cijelom svijetu obilježava od 1962. godine. U suradnji s gradovima i općinama sa svog područja, Primorsko-goranska županija je stanovnicima Gorskog kotara, Kvarnera i otoka Krka 26. i 27. ožujka darovala predstave Zijaha Sokolovića "Kobajagi donijela me roda" i "Cabares cabare", te predstave Kazališta "Mala scena" iz Zagreba "Kraljevne na zrnu graška".

Predstave Zijaha Sokolovića igrane su u Fužinama, a zagrebačke Male scene u Lovranu, Viškovu, i u Krku za djecu s područja Krka, Vrha, Malinske, Omišlja, Dobrinja, Vrbnika, Punta i Baške. Predstave je pogledalo, procjenjuje se, više od dvije tisuće gledatelja.

Na grobničkoj promociji nošeni su kostimi i spravljale se delicije iz vremena Frankopana

Županijsko povjerenstvo za ravnopravnost spolova PGŽ koncem ožujka i službeno je pokrenulo kampanju za više žena u lokalnoj politici s pozivom svim političkim strankama da na skorašnjim lokalnim izborima istaknu liste s najmanje 40 posto ženskih kandidata

Žene na liste

Županijsko povjerenstvo za ravnopravnost spolova PGŽ koncem ožujka i službeno je pokrenulo kampanju za više žena u lokalnoj politici s pozivom svim političkim strankama da na skorašnjim lokalnim izborima istaknu liste s najmanje 40 posto ženskih kandidata.

Među županima, gradonačelnicima i načelnicima u Hrvatskoj je 28 žena i 542 muškaraca. U Primorsko-goranskoj županiji nema ni jedne načelnice niti gradonačelnice; sa 18,4 posto žene su participirale u predstavničkim tijelima,

a sa svega 14 posto kao članice poglavarstava, istaknuto je na okruglom stolu Povjerenstva za ravnopravnost spolova PGŽ-a. Političke su stranke na kraju pozvane da kod formiranja listi za predstojeće lokalne izbore poštuju načelo ravnopravnosti spolova, vode računa o uravnoteženoj zastupljenosti žena i muškaraca na izbornim listama, kvoti od 40 posto žena – s druge strane, građani su pozvani da daju svoj glas strankama koje to učine.

Uravnotežimo se u politici, poručuje Županijsko povjerenstvo za ravnopravnost spolova PGŽ

prednesenih prijava povećao se na oko 88 tisuća

utorak, 3. ožujka

- Povodom 1. ožujka, Međunarodnog dana civilne zaštite župan Komadina primio predstavnike operativnih snaga sustava zaštite i spašavanja s područja Županije

- Predsjednik riječkog Županijskog suda Veljko Miškulin službeno poimence odredio funkcijske za dvanaestoro imenovanih sudaca za predmete iz nadležnosti USKOK-a; za predsjednika Kaznenog odjela imenovan Zoran Sršen, a za predsjednika Istražnog odjela Valentin Ivanetić

srijeda, 4. ožujka

- Predsjednici Županijskih organizacija HDZ-a i Hrvatske kršćansko demokratske unije u Rijeci potpisali koaliciski sporazum za zajednički izlazak na svibarske izbore za Županijsku skupštinu PGŽ

četvrtak, 5. ožujka

- Županijsko poglavarstvo na redovnoj sjednici navajilo donošenje antirecessijskih mjeru koje predviđaju i zadražavanje plaća županijskih službenika na razini iz protekle godine

petak, 6. ožujka

- Na sjednici županijskog Savjeta za sigurnost prometa na cestama istaknuto zadovoljstvo da je na području Županije u 2008. godini bilo 440 prometnih nesreća ili 8,9 % manje nego u 2007. g. sa 36 smrtno stradalih osoba, što je prosečno na broj stanovnika najmanje od svih županija u Hrvatskoj

- Upravno vijeće Doma zdravlja PGŽ za vršiteljicu dužnosti ravnateljice Doma zdravlja, (zbog odlaska Milene Kabalin na Medicinski fakultet) imenovalo Anicu Grubišić, zaposlenu u županijskom Odjelu za zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb

- U Opatiji u organizaciji Gimnazije Eugena Kumičića, a pod pokroviteljstvom Županije započeo trodnevni susret gimnazijalaca Alpe Adria

subota, 7. ožujka

- U Črikveničkoj Thalassotherapiji započeo dvodnevni susret članova županijskog, te općinskih i gradskih savjeta mladih. Na otvaranju susreta župan Komadina istaknuto potrebu da na izbornim listama bude više mladih kandidata

- U riječkom Šahovskom domu započeo 9. međunarodni ženski velemajstorski turnir "Cvjet Mediterana" koji se i ove godine održava pod pokroviteljstvom Primorsko-goranske županije nedjelja, 8. ožujka

- Širom Županije, razne institucije, udruge i političke stranke različitim aktivnostima obilježile Međunarodni dan žena, a njihovi čelnici ženama podijelili na tisuće različitog cvjeća, uglavnom ruza

ponedjeljak, 9. ožujka

- U Rijeci na Trsatu u auli Pape Ivana Pavla II. pod pokroviteljstvom Županije održan Drugi sajam poslova, sajam otvorio župan Zlatko Komadina

- Na primanju u Gradu Rijeci, veleposlanik Ukrajine u RH Markjan Lubkivskij uručio državno odlikovanje Ukrajine Vladimиру Provičiju, predsjedniku Kulturnog društva Rusina i Ukrajinaca PGŽ "Rušnjak" i to da dugogodišnji rad na promociji ukrajinske kulturne baštine u Hrvatskoj

srijeda, 11. ožujka

- U Rijeci u Nastavnom zavodu za javno zdravstvo PGŽ župan Komadina i ravnatelj Zavoda Vladimir Mićović potpisali dva ugovora vrijedna skoro 4 milijuna kuna za akreditaciju laboratorija i provedbu programa mjera zaštite zdravlja

četvrtak, 12. ožujka

- Vijećnici Županijske skupštine PGŽ većinom glasova odlučili da se ovogodišnja Županijska nagrada za životno djelo dodijeli Dušanu Prašelju i prof. Nikoli Stražićiću iz Rijeke

- Predsjednik Vlade RH dr. Ivo Sanader posjetio riječko brodogradilište "3. maj", tom prigodom potpisao još jedan ugovor s Tankerskom plovidbom za gradnju dva »product« tankera, pojedinačne nosivosti 51.800 tona

subota, 14. ožujka

- U Delnicama spektakularnim programom župan Zlatko Komadina i gradonačelnik Delnica Marijan Pleše otvorili Dvoranu za zimske sportove

- U Vrbovskom povodom Dana Grada održana svečana sjednica Gradskog vijeća. Tom prigodom dr. Đuro Puškarić proglašen počasnim građaninom, dok su godišnje nagrade Grada dobili DVD Željezničar iz Moravica i učitelj Zlatko Baraba

- Predsjednik Županijske organizacije SDP-a Zlatko Komadina i predsjednik Želene stranke Aljoša Babić u Rijeci potpisali sporazum za zajednički izlazak na svibarske izbore za Županijsku skupštinu PGŽ

nedjelja, 15. ožujka

- U školskoj sportskoj dvorani na Rabu, a pod pokroviteljstvom Primorsko-goranske županije, održano prvenstvo Hrvatske u karate. Prvaci Hrvatske postali i tri natjecatelja s područja Županije i to: Jelena Kovacević (TAD), Petra Volf (Ri Croatia) i Rene Premuš (Rijeka)

ponedjeljak, 16. ožujka

- Župan Zlatko Komadina u Puli se susreo s predsjednikom Skupštine europskih regija Michele Sabban. Primorsko-goranska županija je član Skupštine europskih regija od 1998. godine

utorak, 17. ožujka

- U sjedisti Županije župan Zlatko Komadina primio veleposlanika Kraljevine Belgije u RH Marca de Schoutheetea de Tervarenta, koji je u Rijeci boravio prigodom otvaranja ovogodišnjih Dana frankofonije

četvrtak, 19. ožujka

- U HKD-u na Sušaku župan Zlatko Komadina otvorio međunarodnu konferenciju o temi "Suvremene metode odvodnje oborinskih voda urbanih sredina na obalnim područjima"
- Tijekom svog prvog posjeta Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji veleposlanik Republike Poljske u Hrvatskoj Wiesław Tarku susreo se u sjedisti Županije s županom Zlatkom Komadinom
- Predsjednici Županijskih organizacija HDZ-a i HSP-a u Rijeci potpisali koalicijski sporazum za zajednički izlazak na svibarske izbore za Županijsku skupštinu PGŽ

petak, 20. ožujka

- U sjedisti Županije župan Komadina s ravnateljicom HNK Ivana pl. Žača Nadom Matošević i ravnateljicom Gradske knjižnice Rijeka Goranom Tuškan Mihočić potpisao ugovore kojima će Županija podupirati programe tih ustanova Grada Rijeke sa 710 tisuća kuna

- U Lokvama u osnovnoj školi Rudolfa Strohala uz malu svečanost otkrivena tabla s novim nazivom škole, čime je odana potrebna pažnja tom poznatom Lokvarcu

subota, 21. ožujka

- U Lukovdolu dodjelom "Goranovog vjenca" pjesniku Branimiru Bošnjaku otvoreno 46. Goranovo proljeće

nedjelja, 22. ožujka

- U Klani u sklopu dvodnevнog obilježavanja Dana dr. Matka Laginje održan 15. stručno-znanstveni skup

ponedjeljak, 23. ožujka

- Primorsko-goranski savez predstavio Franju Butora kao svog kandidata za župana Primorsko-goranske županije na svibarskim izborima
- Tijekom posjeta Rijeci ravnatelj policije Vladimir Faber pohvalio aktivnost Grada Rijeke u vezi formiranja prometnog redarstva
- Zahvaljujući finansijskoj pomoći Grada Rijeke i Primorsko-goranske županije čitaonica Sveučilišne knjižnice u Rijeci (probno do kraja listopada) produžila svoj rad do 2 sata u noći i po prvi puta u svojoj povijesti omogućila studentima noćno učenje

utorak, 24. ožujka

- U sjedisti Županije župan Zlatko Komadina i rektor Sveučilišta u Rijeci Daniel Rukavina potpisali ugovor o ulaganju u Riznicu za kreditiranje studenata riječkog sveučilišta, vrijedan 300 tisuća kuna

- Sa zagrebačkog aerodroma put Nepala krenula druga hrvatska ženska alpinistička ekspedicija kojoj je cilj uspon na najviši vrh Himalaje i svjetski Mount Everest. Između 11 članica ekspedicije nalaze se i sestre Iris i Darija Bostjančić iz Matulja i Vedrana Simičević iz Opatije

srijeda, 25. ožujka

- Tijekom posjeta Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji Abel Garamhagyj, državni tajnik i povjerenik Vlade Republike Madarske za vanjsko gospodarstvo susreo se u sjedisti Županije s županom Zlatkom Komadinom

• U sjedisti Županije župan Zlatko Komadina primio veleposlanika Kraljevine Norveške u RH Terjea Hauga, tijekom njegovog prvog službenog posjeta Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji

- U Malinskoj u novoj školskoj sportskoj dvorani otvoreno treće Europsko dvoransko prvenstvo u gadaњu samostrelom. Prvenstvo, u imu pokrovitelja Primorsko-goranske županije otvorila zamjenica župana Nada Turina Đurić

četvrtak, 26. ožujka

- Županijsko poglavarstvo usvojilo prijedlog prvih izmjena i dopuna Proračuna PGŽ za 2009. g, koji je nominalno ostao u istom iznosu, ali su ustrojena tri interventna "fonda" za socijalnu skrb, zdravstvenu zaštitu i EU projekte

- U Rijeci u Dvorani mladosti, župan Zlatko Komadina otvorio 18. Proljetni sajam u sklopu kojeg se održava i 11. Sajam lova i ribolova, te druga Izložba izvornih proizvoda "Zeleno i plavo"

- Nakon otvaranja Proljetnog sajma župan primio predstavnike poljoprivrednih zadruga, tvrtki i pojedince koji su u posljednje vrijeme nagrađeni na domaćim i međunarodnim sajmovima u kategorijama proizvodnje i prerade meda, sira, vina i maslini
- U Kraljevcima dodijeljene nagrade Hrvatske zajednice tehničke kulture. Godišnju nagradu, između sedam dobitnika, dobio prof. dr. sc. Juraj Plenković iz Rijeke

- Predstavama Zijaha Sokolovića u Fužinama, te zagrebačke

90dana

Odbojkašice "Rijeke KVIG", osvajačice prvenstva i Kupa Hrvatske

Proglašeni najbolji sportaši Županije

U crikveničkoj gradskoj sportskoj dvorani 17. veljače proglašeni su najbolji sportaši Primorsko-goranske županije u 2008. godini, u izboru županijske Zajednice sportova. Strijelkinja Snježana Pejić (SK Lokomotiva iz Rijeke) očekivano je proglašena najboljom sportašicom PGŽ-a u 2008. godini, karatist Neven Martić (KK Opatija) najbolji je sportaš. Snježana Pejić zaslužila je status najbolje ponajviše brončanom medaljom u zračnoj pušci na Olimpijskim igrama u Pekingu, dok je Neven Martić osvajač brončane medalje u apsolutnoj kategoriji na Europskom prvenstvu u Talinu. U ekipnoj konkurenциji najbolje su odbojkašice "Rijeke KVIG", osvajačice prvenstva i Kupa Hrvatske, te jedriličari "3. maja" Marin Lovrović i Siniša Mikuličić.

Slijedećeg mjeseca, u petak 27. ožujka u Rijeci u prostorijama Zajednice Talijana župan Zlatko Komadina potpisao je ugovore s predsjednicima Zajednice sportova PGŽ i Saveza školskih sportskih društava PGŽ o sufinanciraju nijihovih programa, ukupno vrijednih 2,9 milijuna kuna. Tom prigodom predstavljen je Sportski godišnjak PGŽ-a za 2008. godinu, a župan je primio i odbojkašice "Rijeke KVIG".

Promocija Sportskog godišnjaka PGŽ-a

Dio nagrađenih sportaša u Crikvenici

U vrijeme kada je gospodarska kriza glavna tema svih razgovora potrebno je učiniti sve da potaknemo domaću proizvodnju i s njezinom neupitnom kvalitetom upoznamo domaće i strane potrošače, istakao je župan Primorsko-goranske županije Zlatko Komadina

Zeleno i plavo na Trsatu

Spoj bogate gastronomске ponude mora i gorja, i ove je godine posjetiteljima Sajma "Zeleno i plavo" ponudio poseban doživljaj. Izlagачi iz nekoliko županija predstavili su svoje proizvode i pokazali bogatu paletu ponude na kvarnerskom turističkom tržištu. Uz sireve, proizvode od pužeava i riba, likere i prirodne sirupe, kvalitetna vina i kozmetiku na bazi maslinovog ulja te brojne druge izvorne domaće proizvode, sajam je bio izvrsna prigoda za promociju kvalitetnog domaćeg proizvoda čije pozicioniranje na tržištu preplavljenom inozemnom ponudom nije nimalo jednostavno. U vrijeme kada je gospodarska kriza glavna tema svih razgovora potrebno je učiniti sve da potaknemo domaću proizvodnju i s njezinom neupitnom kvalitetom upoznamo domaće i strane potrošače, istakao je župan Primorsko-goranske županije Zlatko Komadina, na podjeli nagrada najboljim proizvođačima poljoprivrednih proizvoda PGŽ. Proizvodi naših uspješnih županijskih gospodarstvenika sa svjetskim natjecanjima i sajmova vrlo često dolaze s najsjajnijim medaljama i zato zasluzuju priznanje za niz svojih aktivnosti koje idu izravno u korist županijskog i hrvatskog

Djelatnica Zadruge zeleno i plavo Nevenka Samaržija i Miroslav Palinkaš direktor tvrtke Vupik - Pavlomir iz Novog Vinodolskog s nagrađenim vinom na nedavno održanom sajmu u Budimpešti

gospodarstva, istaknuo je Komadina i nastavio da ga posebno raduje što Proljetni sajam uz izvorne proizvode posjetiteljima tradicionalno nudi i novosti iz svijeta graditeljstva, opreme, namještaja i uređivanja, a prisutni su i proizvođači za turizam te lovci i ribolovci sa svojom ponudom. Ove godine na Proljetnom sajmu okupilo se oko 150 izlagачa iz Hrvatske i inozemstva što je i poticaj za razmišljanje o stvaranju boljih uvjeta za sajamske aktivnosti na području Primorsko-goranske županije.

V. Mrvoš

Mnoštvo posjetitelja na štandu Primorsko-goranske županije pokazalo je veliki interes za domaću hranu i piće

Male scene u Lovranu i Viškovu, u organizaciji Primorsko-goranske županije obilježen Svjetski dan kazališta

- U Delnicama zagrebačkoj pjesnikini Mirjani Vidas Pokupcu za zbirku poezije "Govor rijeke" dodijeljena glavna književna nagrada "Gorančica"
- U Rijeci u ulici Milutin Barača Udruga invalida distrofikara PGŽ otvorila nove adekvatne prostorije za rad. Tom prigodom zamjenica župana Nada Turina Đurić predsjednici udruge uručila županijski grb
- petak, 27. ožujka**
- U Rijeci u prostorijama Zajednice Talijana župan Komadina potpisao ugovore s predsjednicima Zajednice sportova PGŽ i Saveza školskih sportskih društava PGŽ o sufinanciranju njihovih programa, ukupno vrijednih 2,9 milijuna kuna. Tom prigodom predstavljen Sportski godišnjak PGŽ-a za 2008. g. a župan je primio i odbokašice "Rijeke KVIG"
- Predsjednik ŽO SDP-a Zlatko Komadina i predsjednica ŽO HNS-a u Rijeci potpisali sporazum o suradnji o zajedničkom izlasku na svibanske izbore za Županijsku skupštinu PGŽ
- Na Platu pod županijskim supokroviteljstvom, usprkos magli održano otvoreno prvenstvo Hrvatske u slalomu. Pobjedili Ivica Kostelić i Ana Jelušić. Navečer u hotelu Novi Resort u Novom Vinodolskom svečano otvoren Jadranski slalom

subota, 28. ožujka

- Zbog magle i vjetra, te nejednakih uvjeta na stazi i opasnosti od ozljeda, na Platu otkazana međunarodna FIS utrka "Jadranski slalom" koja se trebala održati pod pokroviteljstvom Primorsko-goranske županije
- nedjelja, 29. ožujka**
- Na riječkom području u 24 sata palo 100 litara kiše po četvornom metru čime je oboren dnevni "rekord" iz 1985. kada je zabilježeno 96 litara
- utorak, 31. ožujka**
- Županijski povjerenstvo za ravnopravnost spolova PGŽ i službeno pokrenulo kampanju za više žena u lokalnoj politici s pozivom svim političkim strankama da na skorašnjim lokalnim izborima istaknu liste s najmanje 40 % ženskih kandidata
- U kaštel Grada Grobnika župan Zlatko Komadina promovirao županijski projekt "Putovima Frankopana Primorsko-goranske županije"

Travanj

srijeda, 1. travnja

- Na Učki, kod bijelog hotela uz nazočnost župana Zlatka Komadine, na velikom skupu antifašisti Primorsko-goranske i Istarske županije obilježili 65. obljetnicu osnivanja 1. istarske brigade "Vladimir Gortan" i prve oblasne konferencije USAOH-a za Istru

- Potpredsjednik Ljevice Hrvatske Vladimir Bebić i predsjednik ŽO SDS-a Milan Eraković potpisali koalicijski sporazum o zajedničkom izlasku na svibanske izbore za Županijsku skupštinu PGŽ

- četvrtak, 2. travnja**
- Na sjednici Županijskog poglavarstva usvojen investicijski projekt dogradnje zgrade osnovne škole Frane Petrića na Cresu vrijedan 4,5 milijuna kuna kojim će se dograditi i opremiti prostor za gimnazijalne razrede

petak, 3. travnja

- U Rijeci u prostorima Doma za dnevni boravak "Tič" župan Komadina i gradonačelnik Obersnel potpisali ugovore o financiranju tri različita programa iz područja zdravstva i socijalne skrbi, te sporazum o partnerstvu za zdravlje, ukupno vrijedne 2,9 milijuna kuna

- U Rabu s riječkom tvrtkom "Sun Adria" potpisani sporazumi o gradnji nove trajektne luke u Stinici kraj Jablanca, čija prva faza iznosi 27,7 milijuna kuna, a koja će omogućiti sigurniju povezanost otoka Raba s kopnom

- U Rijeci čelnici županijskih organizacija SDP-a, HNS-a, IDS-a, HSU-a, ARS-a, HSSL-a, SDA i Zelene stranke potpisali savez – predizbornu koaliciju s kojom će 17. svibnja izći na izbore za Županijsku skupštinu

subota, 4. travnja

- U osnovnoj školi Ivana Gorana Kovačića u Delnicama održano međuzupanijsko natjecanje mladeži i podmlatka Crvenog krsta Primorsko-goranske i Ličko-senjske županije. Pobijedila ekipa riječke OŠ Gorja Vežica "Jagodice, bobice"

- U Čavlima, uz nazočnost predsjednika Županijske skupštine Marinka Dumanića otvorene nove prostorije Udruge hrvatskih

dragovoljaca Domovinskog rata Grobnišćine

nedjelja, 5. travnja

- U sportskoj dvorani u Kostreni održano Prvenstvo Hrvatske u kickboxingu, prvenstvo otvorila zamjenica župana Nada Turina Đurić

ponedjeljak, 6. travnja

- U hotelu "Novi SPA hotels & resort" u Novom Vinodolskom u organizaciji Primorsko-goranske županije održan skup turističkih djelatnika Kvarnera s ciljem razmatranja priprema za novu turističku sezonu u sklopu svjetske gospodarske krize

LEGENDA 06-04-turizam-kvarnera-01.JPG

utorak, 7. travnja

- U sveučilišnom parku na Trsatu uz nazočnost župana Zlatka Komadine, rektora akademika Daniela Rukavine i državnog tajnika dr. Dragana Švarca otvoren pri hrvatski Znanstveno-tehnologiski park Rijeka (SteP Ri)

- U vijećnici Grada Rijeke Dariju Jukiću, Ivani Palunku i Antoniju Marićić dodijeljene nagrade "Žnanost" Nacionalne zaklade za znanost i Novog lista

srijeda, 8. travnja

- Tijekom posjeti Primorsko-goranskoj županiji predsjednik RH Stjepan Mesić u Delnicama razgledao novoizgrađeno klizalište, u Opatiji na Slatini otvorio izložbu suvenira "Kvarner Expo 09" koju je šesti put pod pokroviteljstvom Županije organiziralo Udrženje obrišnika Opatije, dok je na otoku Krku obišao gradilište novog vodoopskrbnog sustava kraj Stare Baške. Svoj boravak predsjednik je završio kod franjevaca na Košljunu

- U Rijeci u HKD-u na Sušaku uz suorganizaciju Primorsko-goranske županije, počeo 5. međunarodni sajam novih tehnologija i proizvoda

četvrtak, 9. travnja

- U Rijeci, na 40. sjednici, posljednjoj u ovom mandatu, članovi Županijske skupštine PGŽ usvojili 1. izmjene i nadopune Proračuna Primorsko-goranske županije za 2009. g

petak, 10. travnja

- U vijećnici Grada Rijeke održavanjem Dana novih tehnologija (Dan-Te 2009) završen 5. Međunarodni sajam novih tehnologija i proizvoda

- U Rijeci SDP predstavio svoje kandidate za zajedničku koaliciju listu osam stranaka za predstojeće izbore za Županijsku skupštinu

nedjelja, 12. travnja

- Širom Županije katolički vjernici proslavili Uskrs. Riječki nadbiskup dr. Ivan Devčić predvodio uskrsnu misu u katedrali svetog Vida u Rijeci

ponedjeljak, 13. travnja

- Uskrsnim ponедjeljom završen produženi vikend koji je na Kvarner privukao oko 12 tisuća gostiju koji su uživali u neobičajenom toplotom vremenu, ali su zbog Zakona o trgovinama imali problema s kupovinom namirnica, ali i običnih suvenira

- U Šilu otkrivena spomen ploča povodom 50 godina prve trajektnе linije na hrvatskom dijelu Jadrana između Šila i Crikvenice

utorak, 14. travnja

- Župan Zlatko Komadina i gradonačelnik Bakra Tomislav Klarić na prigodnoj svećnosti pustili u rad novu opremu sportskog streljašta Vojsko kod Kulukljanova, vrijednu 500 tisuću kuna, koju su u jednakinjim omjerima financirali Županija i Grad Bakar

srijeda, 15. travnja

- Temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske o raspisivanju izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave svim članovima predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pa tako i članovima Županijske skupštine Primorsko-goranske županije prestat će mandat

- Polaganjem vjenca za sve poginule na Središnjem krizu na groblju u Drenovi, započelo obilježavanje Dana Primorsko-goranske županije

- U Hrvatskom kulturnom domu na Sušaku održana svečana akademija kojom je Primorsko-goranska županija proslavila 16. obljetnicu osnutka. Tom prigodom Dušanu Prašeliću i dr. sc. Nikoli Stražićiću predane županijske Nagrade za životno djelo

- U Rijeci u auli Pape Ivana Pavla II. na Trsatu na svečanosti Zajednice tehničke kulture PGŽ Slavku Gaušu iz Klane uručena nagrada za životno djelo, dok su godišnje nagrade dobili Dolores Šegota iz Mrkoplja i Dorian Božičević iz Malog Lošinja

90dana

Druženje uz malo sportskog naboja

Sportski susreti okupili su ekipu iz svih krajeva županije

Živo je bilo i na tribinama

Svrha je - druženje, ali i pehari čekaju najbolje

Na trećim sportskim susretima umirovljenika Primorskog-goranske županije u Čavlima okupilo se gotovo 500 umirovljenika, koji su se natjecali u boćanju, briškuli i trešeti, šahu i pikadu

Treći sportski županijski susreti umirovljenika Primorsko-goranske županije, nakon Rijeke i Crikvenice, održani su u subotu 18. travnja u Boćarskom domu Hrastenica u Čavlima. Bila je to po treći put, dakle, prilika da osobe treće dobi pokažu vještine i to u natjecanju iz boćanja, briškule i trešete, šaha i pikada. A na igrama je sudjelovalo gotovo 500 umirovljenika!

U ime Primorsko-goranske županije igre je otvorio primorsko-goranski župan Zlatko Komadina rekavši okupljenima kako su oni pravi primjer da i treća dob može postići dobre sportske rezultate, ali i da je susret idealna prilika za druženje. Nije dobro da odlaskom u mirovinu ljudi postanu pasivni, da se zatvore u kuću, nego da budu i dalje koliko god je moguće aktivni i a ove igre su tome poticaj, rekao je Komadina.

Daniel Mažuran, predsjednik Matice umirovljenika PGŽ-a, pozdravio je velik odaziv umirovljenika na sportskim igrama, naglasivši da cilj ovih susreta nije samo igra nego je akcenat na druženju. "Umirovljenici su dovedeni u socijalnu kategoriju koju nisu zaslužili, pa i kao udruga činimo sve da olakšamo tegobe s kojima se svakodnevno susreću. Zato je svrha ovih susreta više od igre, u susretanju i druženju, uz određeni sportski naboj", kazao je Mažuran.

Primorsko-goranska županije je uz Općinu Čavle bila glavni pokrovitelj ovih susreta.

Zlatko Komadina,
župan
Primorsko-goranske
županije

razgovor

Mi u Primorsko-goranskoj županiji nikada nismo dijelili gradove i općine po stranačkim bojama. To se vidi na primjeru školskih sportskih dvorana koje smo izgradili u Rabu, Vrbovskom, Malinskoj i Bakru, a u svim tim sredinama je na vlasti HDZ. Naime, to su objekti koje nismo gradili za "vlast", nego za sve građane. I nisu važni ni političari ni politika, već samo potrebe i boljšak građana

Regionalni razvoj
vratiti regijama

razgovor

Nakon otprilike 2.900 dana na čelu Primorsko-goranske županije u puna dva mandata, župan primorsko-goranski Zlatko Komadina odlučio je izboriti se za još jedan. Do sada je uvjerljivo pobjeđivao, a jedan od razloga povjerenja birača zasigurno je transparentnost i dostupnost pri obnašanju vlasti. Stoga nema pitanja u domeni djelokruga rada Županije na koje se ne može dobiti odgovor. Tako je bilo i ovoga puta.

Prolazi i drugi Vaš mandat kao župana Primorsko-goranske županije. Koje biste najvažnije županijske projekte istakli koji su dovršeni i nalaze se pred realizacijom u 2009. godini?

– Kada se osvrnem na protekle četiri godine mandata moram prije svega reći da sam ponosan na sve što je učinjeno, izgrađeno i pokrenuto. A toga je puno! Ne postoji projekt koji je planiran, a nije završen ili započet. Različite okolnosti, izmjene Zakona o gradnji i Zakona o prostornom planiranju, ali i raspoloživi finansijski kapaciteti, najčešći su razlog usporavanja nekih kapitalnih projekata. No, još uvijek je puno veća brojka onih završenih. Primjerice, izgradili smo desetak škola i školskih sportskih dvorana, klizalište u Delnicama - jedino klizalište u primorskim županijama, prvu hrvatski veletržnicu riba, izgradili smo i obnovili brojna pristaništa i luke, krenulo se s plinifikacijom, ali i vodifikacija i izgradnja prometne infrastrukture idu po planu.

Ulaganja u Kampus Sveučilišta u Rijeci daju rezultate, otvaraju se objekt po objekt na zadovoljstvo studenata i profesora, ali i svih nas. Program kreditiranja studenata primjer je uspješne suradnje Županije s lokalnom i akademskom zajednicom, a važno je spomenuti i naša ulaganja u zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb. Ne možemo ne istaknuti činjenicu da je Primorsko-goranska županija pokrenula i realizirala projekt dijaliza na otocima, među prvim županijama u Hrvatskoj izradili smo Socijalnu kartu i Plan za zdravlje...

Iskoristiti geostrateški položaj Županije

Županija je započela i uspješno provodi, nastavlja župan Komadina, niz programa vezanih za razvoj turizma, poljoprivrede, lova, ribolova koji uključuju povećanje površina pod trajnim nasadima i obnovu postojećih te sadnju novih maslinika i vinograda, navodnjavanje poljoprivrednih površina i okrugnjavanje poljoprivrednog zemljišta, potom unapređivanje stočarstva, posebice uzgoja autohtonih pasmina ovce na otocima.

Ovdašnje maslinovo ulje, vino i sir dobro su poznati i izvan granica naše županije, a u svrhu promocije tih proizvoda inicirali smo i osnivanje zadruge Zeleno i plavo koja okuplja

**Zlatko Komadina,
župan
Primorsko-goranske županije**

većinu proizvođača koji sa svojim autohtonim proizvodima rade i izvrsnu promociju Županije.

Županija želi jačati gospodarstvo u svim segmentima za koje postoje prirodni i ljudski preduvjeti, a posebnu pažnju posvetila je očuvanju prirodnih ljepota i čistoće okoliša te očuvanju i revitalizaciji spomenika kulture i njegovanju svoje kulturne i prirodne baštine.

Geostrateški položaj Županije naš je najveći potencijal i važan razvojni resurs. Domaćem i inozemnom tržištu nudimo daleko više od prosjeka Hrvatske. Trebamo biti ponosni na to što su ovdašnja brodogradnja, pomorstvo, promet, turizam i energetika nosioci i nacionalnog gospodarstva.

Novac nastojimo "vratiti" na teren

Postojeća zakonska regulativa ne nudi županijskom proračunu baš mnogo mogućnosti za poticanje razvoja. Velik dio sredstava unaprijed je definiran. Više od polovine proračuna odlazi na zdravstvo, školstvo i socijalu. Zapravo, svega je deset posto županijskog proračuna slobodno za kreiranje investicija. Što može lokalna samouprava u ovakvoj raspodjeli fiskalnoga "kolača"?

– Manji "kolač" ujedno je i veći izazov za njegovu pravednu i mudru raspodjelu. Vrlo je važno odgovorno i pažljivo planirati što vrlo dobro znaju članovi Županijskog poglavarstva i pročelnici naših upravnih

Geostrateški položaj Županije naš je najveći potencijal i važan razvojni resurs. Domaćem i inozemnom tržištu nudimo daleko više od prosjeka Hrvatske. Trebamo biti ponosni na to što su ovdašnja brodogradnja, pomorstvo, promet, turizam i energetika nosioci i nacionalnog gospodarstva.

Očekujemo povjerenje građana

Hoće li se nešto značajnije promjeniti na političkoj karti Županije nakon skorašnjih izbora? SDP s koaliciskim partnerima i Vama na čelu već osam godina vodi Primorsko-goransku županiju, a SDP je, kao i HDZ na vlasti u 11 općina i gradova, sedam vode nezavisni kandidati, pet vodi PGS, te po jedan IDS i HSP. Što očekujete?

– Očekujem, prije svega, da će 17. svibnja građani izaći na lokalne izbore i glasati po svojoj savjeti. Oni jedini i to vrlo dobro znaju tko je do sada opravdao povjerenje koje su im povjerili na prošlim izborima i da li to povjerenje i dalje zасlužujemo.

Ljudi na našoj listi su svih profila, iz svih krajeva Primorsko-goranske županije, iz svih profesija, od studenata do sveučilišnih profesora. Nadamo se da ćemo sa ovakvim sastavom i sa svojim koaliciskim partnerima osvojiti barem onoliko mandata koliko smo u Županijskoj skupštini imali u proteklom mandatu, dakle minimalno 22 od 41 mesta. Izborom kandidata zadovoljili smo i sve zakonske pretpostavke o rodnoj i dobnoj, te nacionalnoj pripadnosti kandidata. Mi u SDP-ovoj koaliciji očekujemo povjerenje građana.

odjela koji svoje programe i projekte usmjeravaju tamu gdje je to najpotrebnije i na dobrobit svih stanovnika Županije. Nastojimo biti realni i praktični i novac poreznih obveznika kojim Županija raspolaže vratiti na "teren". Jedan od primjera je recimo izgradnja školskih-sportskih dvorana po cijeloj županiji. Od Raba, preko Malinske i Bakra do Vrbovskog i Kastva. To su objekti koje koriste i djeca za svoje sportske aktivnosti, ali koji se koriste za javne potrebe gradova i općina te za treninge sportaša profesionalaca i rekreativaca. Njegovu su isplativost uvidjela i neka ministarstva, te su se uključila u sufinanciranje. Tu je i Ledena dvorana u Delnicama, potom brojni projekti

u zdravstvu i socijali, gospodarstvu... Naravno, puno više toga bi bilo da je fiskalne decentralizacije. Lokalni ljudi upućeniji su u lokalne prilike i potrebe i sasvim je logično da bismo bili puno slobodniji i uspješniji u kreiranju investicija da nam je "novčanik" deblji.

Regionalni razvoj ne može se voditi s jednog mesta u Zagrebu već iz regija.

Posijedio sam govoreći o decentralizaciji

Koncem prošle godine, izvještaji sa Skupštine zabilježili su Vaše riječi: "Pogledajte me, osijedio sam već tumačeći koliko je decentralizacija

važna, no novac se i dalje raspoređuje po političkoj podobnosti i zavičajnoj pripadnosti"...

– Što tome dodati? Vidi se iz priloženog da govorim istinu. Posijedio jesam, a proračuni nekih županija i njihovih sjedišta dokazuju da se novac dijeli u dobroj mjeri po političkoj podobnosti i zavičajnoj pripadnosti. Nemam ništa protiv da se razvijaju gradovi i općine koji imaju "svoje" ministre u aktualnoj Vladi, ali uvijek ću inzistirati na pravednijoj raspodjeli "kolača". Ne može se događati da prioriteti nekih županija ne mogu doći na red ili da novac iz državnog proračuna dobivaju na kapaljku, i to najčešće pred neke izbore. Mi u Primorsko-goranskoj županiji nikada

razgovor

nismo dijelili gradove i općine po stranačkim bojama. To se vidi na primjeru prije spomenutih školskih sportskih dvorana koje smo izgradili u Rabu, Vrbovskom, Malinskoj i Bakru, a u svim tim sredinama je na vlasti HDZ. Naime, to su objekti koje nismo gradili za "vlast", nego za sve građane i moj poznati stav je da ako je ulaganje detaljno isplanirano i bez obzira u kojem se dijelu Županije, od Čabra do Ilovika provodi, u konačnici je usmjerenog za boljatik cijele Županije i ugodniji život svih naših stanovnika. To bi trebala biti zajednička politika svih koji traže povjerenje i glasove građana, neovisno o tome jesu li na vlasti ili nisu. Nisu važni ni političari ni politika, već samo potrebe i boljatik građana!

Cjelovit plan prometne infrastrukture

Jeste li zadovoljni dinamikom izgradnje riječke zaobilaznice, ceste za Žutu Lokvu. Je li započela izrada Prostorno-prometne studije, odnosno strategije Grada Rijeke i Primorsko-goranske županije koju ste prošle godine pokrenuli zajedno s ministrom Kalmetom?

– Bio bih puno zadovoljniji da se već vozimo i zaobilaznicom i cestom prema Žutoj Lokvi, i da se nas pitalo vjerojatno bi to tako i bilo. Vjerujem da će Prostorno prometna studija Grada Rijeke i Primorsko-goranske županije, koja će biti gotova do kraja ove godine, biti dobra podloga za bržu realizaciju prometne infrastrukture, odnosno dovršenje cestovne infrastrukture među kojima su prioriteti izgradnja cjelovitog prometnog čvora Rijeka koji uz zaobilaznicu uključuje ceste državnog značaja od Križića do Žute Lokve, autoceste Permani-Grobnik i Liburnijske zaobilaznice. Uz to, u suradnji s jedinicama lokalne samouprave nastavljaju se projekti održavanja i gradnje cesta Županijskog i lokalnog značaja među kojima su Županijska cesta za novu središnju zonu za gospodarenje otpadom (Rijeka – Viškovo – Marišćina), cesta kroz Kupsku dolinu (Hrvatsko – Gašparci i dalje prema Brodu na Kupi), cesta Lič – Lukovo te turističke ceste Razloge, Petehovac, Nacionalni park Risnjak.

Dodajmo ovome i ravnicaški prugu, te modernizaciju i razvoj riječke luke, a što se tiče zračnog prometa modernizaciju Zračne luke Rijeka, lokalnih aerodroma Unije i Grobnik te priprema dokumentacije za novi aerodrom na otoku Rabu.

Raspoloživost EU sredstava u stalnom rastu

Primorsko-goranska županija kandidirala se za neke projekte EU fondova, novac pomalo stiže i realiziraju se konkretni projekti. Sada, kada je led probijen, procjenjujete li da su to poticajna sredstva

Zlatko Komadina,
župan
Primorsko-goranske županije

ili je riječ o simboličnoj pomoći?

– Iako su sredstva još uvijek relativno skromna, već možemo govoriti o realno poticajnim sredstvima, jer se njima već realiziraju i značajni investicijski projekti. Možemo navesti i dva možda najkonkretnija primjera – Multifunkcijsku dvoranu u Delnicama koja je najbolji primjer uspješnog korištenja sredstava iz EU fondova. Po trećinu od 3 milijuna eura za taj su objekt izdvojili Županija, Grad Delnice i jedan od EU fondova. Potom treba izdvojiti CZGO Marišćina za koji se očekuje približno 10 milijuna eura bespovratnih EU sredstava.

Da je Primorsko-goranska županija vrlo aktivna u kontekstu EU programa dokazuju i podaci da je Županija, u raznim ulogama, sudjelovala u velikom broju projekata koji su u većoj ili manjoj mjeri financirana EU sredstvima. Sasvim konkretno, prema podacima sa zadnjim danom prošle godine, uz sudjelovanje Primorsko-goranske županije realizirano je 16 projekata ukupne vrijednosti 15,4 milijuna eura, u provedbi je 13 projekata ukupne vrijednosti 5,4 milijuna eura, u fazi kandidature je 8 projekata ukupne vrijednosti 32,9 milijuna eura, a u fazi pripreme je 16 novih projekata ukupne vrijednosti 26,9 milijuna eura.

Naglasio bih dodatno, da je raspoloživost EU sredstava, kako po iznosu tako i po mogućnostima za njihovo korištenje, u stalnom rastu, a Primorsko-goranska županija intenzivno se priprema za ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju, kada se po nekim procjenama kroz Strukturne fondove, Kohezijski fond, odnosno druge EU fondove očekuje priliv približno jednu milijardu eura godišnje. Uz ulaganje u stručne kadrove, te pripremu projekata po najvišim EU standardima, uvjeren sam da će Primorsko-goranska županija taj trenutak i ta sredstva dočekati potpuno spremna.

Korist od LNG-a mogla bi biti višestruka

Državni projekti vezani za transport nafte i plina vezani su upravo uz našu Županiju. Kako pomiriti perspektive u turizmu i želju za osiguranjem energetika kroz izgradnju LNG terminala, plinovoda i naftovoda?

– Bude li u našem "dvorištu", od LNG terminala koji bi trebao zadovoljiti estetske kriterije, cijela regija, posebno njezini stanovnici, trebali bi imati ekološku, energetsku i ekonomsku korist. U tom slučaju mi ćemo tražiti da se prirodni plin uvede u pogone INA rafinerije i Termoelektrane Rijeka (HEP) u Urinju, što bi smanjilo onečišćenje na tom području. Osim toga, tražit ćemo i jamstva za bržu plinifikaciju otoka Krka te da se razmotre mogućnosti korištenja rashladne energije iz terminala i primjerice u turizmu.

Raste uloga Županijske skupštine

Kako ocjenjujete rad Županijske skupštine? Kolika će biti njezina uloga u promijenjenim okolnostima obnašanja vlasti na lokalnom nivou?

– Županijska skupština i svi njezini članovi napravili su veliki posao zajedno sa Županijskim poglavarstvom. Moram se i sada zahvaliti svim člaovima kako onima iz pozicije, tako i iz opozicije, a posebno predsjedniku Skupštine Marinku Dumaniću. Svaka odluka koja je donesena i svaka rasprava na Skupštini dale su konkretnе rezultate u kontekstu razvoja Županije. Bila je to izvrsna suradnja s puno poštovanja i konstruktivnih prijedloga od strane članova - vijećnika i naravno sa strane Poglavarstva. Uloga Skupštine u budućnosti bit će puno veća zbog činjenice da više neće biti Poglavarstva. No, to je prigoda da se više angažiraju skupštinski odbori i njihovi predsjednici.

Isplativost naših projekata uvidjela su i neka ministarstva, te su se uključila u sufinanciranje. Naravno, puno više toga bi bilo da je fiskalne decentralizacije. Sasvim je logično da bismo bili puno slobodniji i uspješniji u kreiranju investicija da nam je "novčanik" deblji

Primorsko-goranska županija intenzivno se priprema za ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju, kada se po nekim procjenama kroz Strukturne fondove, Kohezijski fond i druge EU fondove očekuje priliv približno jednu milijardu eura godišnje. Uz ulaganje u stručne kadrove, te pripremu projekata po najvišim EU standardima, uvjeren sam da će Primorsko-goranska županija taj trenutak i ta sredstva dočekati potpuno spremna

Dodamo li tome otvaranje novih radnih mjesto, dobili smo niz prednosti za naš kraj i naše ljudi. Osiguranje novih izvora i dobavnih pravaca energenata strateški je važno za Europu, Hrvatsku, ali mora biti važno i za našu Županiju, a korištenje prirodnog plina uklapa se i u županijsku strategiju održivog razvoja. Prirodni plin je razvojna šansa, a hoće li to zaista biti ovisi o središnjoj vlasti, ministarstvima, javnim poduzećima, INA – Industriji nafte, Plinacro-u i drugima. U cijeloj ovoj priči ne treba zaboraviti na važnost Studije o utjecaju LNG terminala na okoliš koja daje procjenu rizika od hlađenja mora pri uplinjavanju LNG-a u Omišlju.

Ako se pravilno bude vodilo od strane države, u ovoj bi priči turizam trebao biti na dobitku!

Moja su motivacija građani

Za kraj, što bi bili Vaši motivi u narednom četverogodišnjem mandatu kao župana Primorsko-goranske županije?

– Moji suradnici i ja nebrojeno smo puta pokazali i dokazali da želimo, hoćemo i možemo učiniti sve kako bismo našu zeleno-plavu Županiju, potaknuli, istaknuli, unaprijedili... Moja su motivacija građani ove Županije neovisno o tome čije će ime oni zaokružiti na glasačkom listiću, posebno

mladi koji u svakom slučaju zaslužuju da im se stvore uvjeti za još bolju budućnost i, naravno, naši stariji sugrađani koji su nas zadužili za sve ovo što imamo.

Živimo na prostoru prepunom povijesnih i kulturnih raznolikosti, u okruženju koje je posebno po svojoj multikulturalnosti i multietničnosti gdje nikada ljudi nismo dijellili ni po vjeri ni po naciji, po čemu nas prepoznaju i u Hrvatskoj i izvan nje.

Ne postoji čarolija, ali svaki naš zajednički pomak u pozitivnom smjeru korak je prema boljem životu svakog od nas.

*Bio bih puno zadovoljniji
da se već vozimo i
zaobilaznicom i cestom
prema Žutoj Lokvi, i da se
nas pitalo vjerojatno bi to
tako i bilo*

udruge

Tridesetak nacionalnih manjina, od kojih se neke broje pteroznamenkastom brojkom, a neke jednoznamenkastom, živi, prema popisu stanovništva iz 2001. godine, u Primorsko-goranskoj županiji. Tada ih je bilo 29.728, od čega više od polovine, 15.005, Srba, a na drugom mjestu su Talijani s 3.539 pripadnika. Bošnjaka je po tom popisu bilo 3.021, Slovenaca 2.883, Albanaca 2.063, Crnogoraca 643, Roma 589, Mađara 516, Makedonaca 489, a svih ostalih je znatno manje, sve do brojke tri, koliko je bilo stanovnika koji su u rubriku nacionalnost upisali Vlasi. Uz spomenute pripadnike nacionalnih manjina u popisu stanovništva su još Austrijanci, Bugari, Česi, Nijemci, Poljaci, Rumunji, Rusi, Rusini, Slovaci, Turci, Ukrajinci i Židovi.

Premda se svi svrstavaju pod isti nazivnik, međusobno se razlikuju po dužini boravka, po državama iz kojih su potekli i po drugim obilježjima. Tako su Srbi autohtonii na području Grada Vrbovskog i u Vojnom Tuku kod Mrkoplja, a Talijani u Rijeci i na Liburniji. Pripadnici manjina doselili su se na područje Županije u doba kada je ovaj kraj bio u različitim državama - u Austro-Ugarskoj, Kraljevini Italiji i Jugoslaviji, ali su Rijeku, Primorje, Kvarnerske otoke i Gorski kotar prihvatali kao novo mjesto življjenja i tu ostali, bez obzira što su se mijenjale države i vlastodršći.

Najviše udruga Srba, Talijana i Roma

Pripadnici 13 najbrojnijih nacionalnih manjina organizirali su se u udruge - društva, saveze i zajednice i to Albanci, Bošnjaci, Crnogorci, Česi, Mađari, Makedonci, Romi, Rusini i Ukrajinci, Slovaci, Slovenci, Srbi, Talijani i Židovi, a uz njih kao manjinska zajednica, jer joj u Hrvatskoj nije priznat status nacionalne manjine, djeluje udruga Aškalija. Većina ih ima sjedište u Rijeci, a neke, osim u Rijeci i u drugim dijelovima županije – Srbi u Gomirju i Moravicomama, Talijani u Opatiji, Mošćeničkoj Dragi, Cresu i Malom Lošinju, Romi u Delnicama i Crikvenici, te Slovenci u Lovranu i Čabru. Najviše udruge imaju Srbi, Talijani i Romi, a razlike postoje i u načinu organiziranja u udruge i KUD-ove, ali sve to, kao i jezik i običaji što ih njeguju, čini lepezu raznolikosti koja obogaćuje Županiju i moglo bi se čak reći da su začin koji regiju u kojoj žive daju poseban ukus. Zato ih se cijeni i nastoji sačuvati.

– U Županijskoj skupštini, već od utemeljenja Županije 1993. godine, djeluje Odbor za nacionalne manjine, što znači da smo i prije nego je to ozakonjeno u Hrvatskoj, spoznali važnost i vrijednost multietičnosti, a brigu o nacionalnim

Nacionalne manjine

Turnir u briškuli u organizaciji talijanske manjine u hotelu Admiral u Opatiji

manjinama smatrali svojom obavezom – kaže Branko Škrobonja, danas predstojnik Ureda Županije u kojem se prati rad manjina, a prije 16 godina prvi predsjednik tog Odbora i dodaje da Županija godišnje za rad udruga manjina izdvaja oko pola milijuna kuna.

Primjer Češke besede

Prvi izbori za vijeća nacionalnih manjina održani su 2003., a u Primorsko-goranskoj županiji provedeni su za vijeća albanske, bošnjačke, crnogorske, mađarske, romske, slovenske, srpske i talijanske manjine, te predstavnike češke, makedonske i slovačke manjine. Sljedeći izbori bili su 2007., a u Županiji su ponovo birani članovi svih osam vijeća i tri predstavnika nacionalnih manjina. Županija od 2003. g. financira rad vijeća i predstavnika, a od 2007. počela je izdvajati i dodatna sredstva za naknade izabranim članovima.

– Svi godina i Kanal Ri jednom mjesечно emitira emisiju Mozaik, namijenjenu radu zajednica, udruga i vijeća, pa smo u četiri godine ukupno za rad vijeća i predstavnika iz proračuna izdvojili 2.091.867 kuna. Za ovu godinu planirali smo skoro 700 tisuća kuna. Uz novac koji dobivaju iz županijskog proračuna, sredstava ostvaruju i iz općinskih i gradskih proračuna, te iz državnog proračuna, a nekima pomažu i maticne države, a sredstva najviše troše za rad na očuvanju nacionalne baštine i tradicije, što se može vidjeti na različitim susretima. Županija sufinancira i neke posebne projekte, a najbolji primjer je novi Dom Češke besede u Rijeci, čiju smo gradnju na Hostima kroz tri godine pomogli s 450.000 kuna. To je vrlo lijepa i funkcionalna zgrada u kojoj se za sada u prizemlju koristi dvorana i manji prostori za okupljanje članova i uvježbavanje folklorne sekcijske, a uređenje čeka knjižnica, sobe za smještaj gostiju i restoran. Kada sve bude završeno i središni svi papiri, Dom će biti na usluzi i drugim manjinama i građanima tog dijela Rijeke

Branko Škrobonja: Manjine su spona Županije i Hrvatske sa zemljama iz kojih su potekli

– objašnjava Škrobonja i sugerira da se čujemo s Fanikom Husak, predsjednikom Češke besede Rijeka.

– Baš se pripremamo na radnu akciju jer moramo premjestiti namještaj – kazala nam je gospođa Husak, uz pohvale Županiji. Ali ima razloga pohvaliti i sve članove svoje udruge, jer su oni u gradnju doma ugradili mnogo dobrovoljnog rada.

– Sigurno smo na taj način uštedjeli i pola milijuna kuna, ali to je dom naših sekcija, a kada bude potpuno otvoren – naši gosti, članovi udruge Češka beseda iz dugih krajeva Hrvatske, kao i ostali naši gosti, imat će gdje prenoći i nećemo morati trošiti za njihov smještaj. Dom će se koristiti za razne svrhe i ne samo za našu udrugu. Tako se već sada tu održava nastava na češkom jeziku koji se uči u školi "Podmurvice" – kaže Fanika Husak.

Očuvanje identiteta

Valja reći da u PGŽ-u ima samo 145 pripadnika češke nacionalne manjine, pa se čovjek pita koliko bi napravili da ih ima više. Odnosom u Županiji zadovoljni su i u Gomirju, gdje su pripadnici srpske nacionalne manjine okupljeni u SKD "Prosvjeta" – pododbor Gomirje, KUD "Gomirje" i Udrugu žena "Gomirje". Novac dolazi redovito, a raspoređuje se na razne susrete, odlaske na smotre folklora i druge potrebe.

– Sve udruge se bave kulturno-umjetničkim i obrazovnim radom, očuvanjem identiteta, njegovanjem tradicije zemalja iz kojih su potekli, a većina tiska i svoja glasila. Oni su i spona Županije i Hrvatske sa zemljama iz kojih su potekli, a njihovu važnost shvaćaju i u njihovim maticnim državama. Najbolji dokaz za to je Vladimir Prović kojemu je nedavno veleposlanik Ukrajine Markijan Lubkivskij uručio odličje Velered za zasluge 3. stupnja ukrajinskog predsjednika, za zasluge za uspostavljanje izrazito dobrih hrvatsko-ukrajinskih odnosa – kaže Branko Škrobonja.

Predstavnici nacionalnih manjina s područja Županije u prosincu 2008. potpisali su Sporazum o osnivanju Koordinacije vijeća i predstavnika manjina u PGŽ-u

Fanika Husak

Manjine

začin i bogatstvo svakog društva

Zupan Zlatko Komadina uz veleposlanika Albanije u RH Qazimi Pellumba prošle je godine otvorio novouređene prostorije Zajednice Albanaca PGŽ u Rijeci

Pripadnici bošnjačke narodnosti na molitvi u dvorani Kozala

Prema popisu stanovništva iz 2001., u Primorsko-goranskoj županiji živi 30-ak nacionalnih manjina.

Registrirane su zajednice i udruge 13 nacionalnih manjina i jedna manjinska udruga, Aškalije, koji u Hrvatskoj još nemaju status nacionalne manjine

nakafe

Emil Gržin,
načelnik Općine Lovran

Emil Gržin, lovranski načelnik koji je nakon četverogodišnjeg mandata ovu malu općinu finansijski konsolidirao i postavio zdrave temelje za daljnji razvitak, za sebe će u svakoj prilici reći kako "nije čovjek od velikih riječi". Poznat još u vremenima bivše države kao "najbolji od svih šefova uprave prihoda", preko direktrske pozicije koju je obnašao vodeći tvrtku Komunalac, stekao je dovoljno iskustva i znanja i za ulazak u poduzetničke vode. Tako je, napustivši Komunalac, osnovao tvrtku Ecooperativa koja se bavi sličnim pitanjima, a kada je pred četiri godine izabran za "prvog čovjeka Lovrana", solidno je balansirao između privatnog biznisa i načelničkih dužnosti. Dakle, radni dan mu je počinjao u zoru, a završavao kasno navečer, uz protokolarne obaveze koje nosi pojavlivanje na mnogim događajima, često i vrlo, vrlo kasno...

Premda će načelnik Gržin na početku reći "kako se nema ničim posebnim pohvaliti", tijekom ležernog ispijanja kave i dugačkog razgovora, neke zanimljivosti ipak isplivaju na površinu. Otkrio je tako ovaj diplomirani ekonomist iz Lovrana koji je dugi niz godina živio u Opatiji, a onda se vratio svojim korijenima i danas živi u obnovljenoj starini u zaleđu svog rodnog mesta, kako nekih posebnih hobija nema. Voli brojeve, očito je dobar u matematici i kreiranju proračuna, i gotovo da mu i ne ostane slobodnog vremena između silnih obaveza kako bi se bavio nekakvom razbibrigom, čitao knjige, boravio u prirodi ili gledao filmove. No, ako i nastane nekakva "rupa u satnici", rado će zaigrati šah, koji je njegov omiljeni sport.

Ponosni na vodovod

Je li zadovoljan postignutim u ovih proteklih 1.400 dana vođenja Općine Lovran, pitamo našeg sugovornika, a on između dva gutljaja kave koju očito voli barem koliko i šah, odgovara: – Vrijeme je brzo prošlo i čini mi se kao da je sve to bilo jučer. Relativno sam zadovoljan radom Poglavarstva i mojim osobnim postignućima s koaličijskim partnerima u ove četiri godine i smatram da smo dobar dio obećanog programa i uspjeli realizirati. Ništa nije u životu idealno, pa ni naš rad. Tako smo zbog niza okolnosti imali problema s donošenjem Prostornog plana Općine Lovran, ali je ipak usvojen, pred usvajanjem je UPU 1 Lovran, a u izradi UPU 2 Medveja. Međutim, nismo uspjeli rješiti zapuštene i godinama zatvorene hotele LRH, no uvjeti i nisu bili takvi da bismo mi kao Općina mogli značajnije utjecati na njihovu revitalizaciju sve do presude Upravnog suda. Pozitivno je to što smo skupa s drugim jedinicama lokalne samouprave ipak uspjeli

doći do onih 25 posto plus jedne dionice LRH i to je kapital koji će danas-sutra imati svoju težinu i vrijednost.

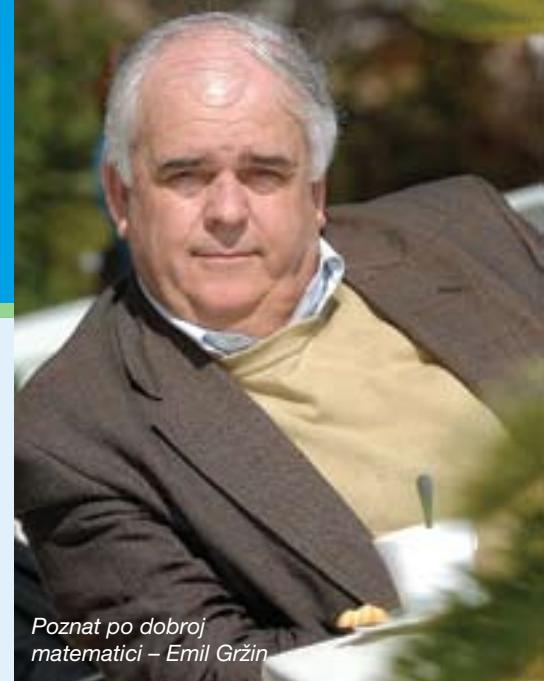
Ako govorimo o uspjesima, moramo istaknuti da smo konačno osvijetlili lovranski dio obalnog puta, pri kraju je i postavljanje potpuno nove ograde u okvirima naših finansijskih mogućnosti, a završili smo i javnu rasvjetu na potezu Lovran – Medveja. Vodoopskrba je također ključno lovransko pitanje i mi smo u tom pogledu daleko dogurali, približno polovicu programa izgradnje vodovoda "visoke zone" uspjeli smo realizirati. Dovršili smo i komunalne zahvate u donjim područjima Lovrana, od vodoopskrbe i kanalizacije do rekonstrukcije nogostupa i cesta. Rješavali smo i oborinsku kanalizaciju, a za Dan Općine ćemo otvoriti vodovod u Lovranskoj Dragi i na to smo vrlo ponosni.

Realizirali smo i nekoliko manjih infrastrukturnih poslova, primjerice izgradili dobrim dijelom parkiralište u Ulici žrtava fašizma, a koje će se do kraja godine i završiti u potpunosti, obnovljeno je uz znatnu pomoć sponzora i dječje igralište Zippera koje je danas među ljestvama na Liburniji. Puno se činilo i na uređenju plaže, pa je plaža u Medveji koncesionirana, a plaže Kvarner i Peharovo su dobile "plave zastave". Mislim da je sve to zajedno doprinijelo tome da je Lovran 2008. godine dobio nagradu "Turistički cvijet" za najbolje turističko mjesto u Hrvatskoj kapaciteta do 5.000 kreveta. Bez obzira na to što imamo dosta problema zbog zapuštenih i zatvorenih hotela LRH koji su "šaka u oko", trudili smo se postići napredak i utjecati na one stvari koje su bile u našoj moći i nadležnosti – naveo je Gržin.

Čak četrdesetak udruga

Planovi za budućnost, prema procjeni lovranskog načelnika, ostvarivi su, a već do predstojeće turističke sezone bi se dio toga trebao i realizirati. U prvom redu, nastojat će se dovršiti zamjena ograde uz obalni put na dijelu gdje to još nije učinjeno, "zaokružiti" priču oko javne rasvjete i njezinog poboljšanja u Lovranu i Medveji, te u Lovranskoj Dragi, uvesti dekorativnu rasvjetu na crkvicu Svetog Trojstva i urediti park "staro groblje" kraj ulaza na mul.

– Dozvole konzervatora smo dobili i nadamo se da će biti dovoljno vremena da se planirano realizira. Što se ne stigne do sezone, učinit će se do kraja godine. Situacija u kojoj se nalazimo je dosta restriktivna i trebamo biti oprezni, jer nije sigurno kakva će biti sezona i što se od nje može očekivati. U ove četiri godine

Poznat po dobroj matematici – Emil Gržin

smatram kako smo podigli nivo onih manifestacija po kojima je Lovran poznat, od Marunade i karnevala do Festivala šparuga i Dana trešnja. Učinili smo i još jednu dobru stvar, odnosno deblokirali problem izgradnje sportske dvorane u smislu rješavanja imovinskopravnih odnosa, ali zbog nedostatka prostornoplanske dokumentacije, prije njezina donošenja nismo mogli krenuti dalje s realizacijom. Lovran je specifičan i po velikom broju udruga na tako mali broj stanovnika, pa tako u Općini u kojoj živi oko 4.000 stanovnika, postoji nekih četrdesetak razno-raznih udruga. Osigurati nesmetan rad tih udruga vrlo je važno pitanje i mi smo stvorili preduvjete za preseljenje Društvenog doma kada se ta vila u kojoj se danas sastaju udruge, zbog povratka vlasniku bude moralna isprazniti – zaključio je Gržin koji smatra da će bez obzira na to tko bude došao na čelo Općine Lovran nakon predstojećih izbora, imati puno posla, ali i dobre temelje za njezino pravilno i pozitivno usmjeravanje.

Lovran nije slučajno prošle godine proglašen najboljim turističkim mjestom u Hrvatskoj, i bez obzira na to što imamo dosta problema zbog zapuštenih i zatvorenih hotela LRH koji su "šaka u oko", trudili smo se postići napredak i utjecati na one stvari koje su bile u našoj moći i nadležnosti, kaže načelnik Emil Gržin

Dosta napravljenog, dosta i ostaje za dovršiti

Aktivirana komunalna tvrtka "Stubica"

Općinska tvrtka "Stubica" nedavno je aktivirana te je raspisan natječaj za njezinog direktora. Kako je pojasnio lovranski načelnik, očekuje se da će se preko ove firme zadužene za komunalnu problematiku obavljati mnogi komunalni poslovi. Osigurano je 300.000 kuna temeljnog kapitala za pokretanje "Stubice", koja će svoje sjedište imati na ulazu u lovransko groblje.

*Podignut nivo
manifestacija po kojima
je Lovran poznat –
Marunada*

Općinski stanovi do kraja godine

Više od osam milijuna kuna Općina Lovran će izdvojiti za izgradnju petnaestak općinskih stanova čija bi izgradnja trebala započeti u blizini Omladinske ulice čim se usvoji UPUT 1 Lovran. Sredstva su se akumulirala od prodaje društvenih stanova, a stanovi će se dati u najam prema listi prioriteta na koju se prijavilo pedesetak obitelji. Načelnik Gržin predviđa da će izgradnja dvije nove zgrade započeti do kraja godine.

*Lovran je prošle godine
dobio nagradu "Turistički
cvijet" za najbolje turističko
mjesto u Hrvatskoj kapaciteta
do 5.000 kreveta*

reportaža

Za vrijeme Domovinskog rata Centar je tri puta poslao Riječane u skloništa

Mnogi zovu zbog gužvi u prometu

Svi događaji koji na bilo koji način premete normalan život i rad građana prate se na jednome mjestu – u Centru 112. Osnovan kao Centar za obavešćivanje, 11. lipnja 1979. godine, današnji Županijski centar 112 prikuplja informacije o poremećajima u opskrbi strujom, vodom, plinom, stanju u prometu na kopnu i na moru, meteorološkim prilikama, do podataka o elementarnim nepogodama, epidemijskim bolestima i raznim udesima. U ratnim uvjetima Centar je odigrao značajnu ulogu u informiranju građana regije o kretanju neprijatelja i njegovom djelovanju na kopnu, moru i pogotovo u zraku.

Centar se fizički "sakrio" u skromnim prostorima u kompleksu riječke Guvernerove palače, gdje danonoćno dežura dvadesetak njegovih djelatnika, predvođenih načelnikom Brankom Ljubanovićem i njegovim zamjenikom Milanom Markovićem. Izvana nema nikavog znaka da se baš tu smjestio "mozak" najvažnijih informacija za Rijeku i čitavu Županiju, da baš ovde djeluju svi oni vrijedni ljudi čije glasove čujemo svakodnevno u našim medijima, koji su se detaljnijim prikazom "friških" novosti o stanju u regiji nenametljivo udomačili pod našim krovovima.

Centar zaštite i spašavanja

Upravo je tu, iza bezimenih Adamićevih "svjedoka", centrala poznatog broja 112, koji je prije četiri godine zamijenio do tada neizbjegni 985, tu se primaju i obrađuju svi oni pozivi koje građani upućuju čuvarima svog mirnog sna, žećeći upozoriti na promjene "redovnog stanja".

– Centar 112 je zamišljen kao centar zaštite i spašavanja. Kad je čovjek u situaciji da mu treba bilo kakva pomoć, ima mogućnost nazvati Centar 112. Europa je zamislila da taj broj bude jedinstven za sve žurne službe, i za hitnu medicinsku pomoć, i za vatrogasce, i za policiju. Kod nas to još nije saživjelo,

organizacija još uvijek nije na toj razini, pa i dalje postoje svi ti pojedinačni brojevi, 92, 93 i 94, a koliko nam je poznato, taj jedinstveni broj nije zapravo nigdje saživio u potpunosti. No najvažnije je da naši ljudi mogu zvati Centar 112 ako trebaju bilo koju od tih službi, mi ćemo se međusobno uskladiti i pomoći ćemo stići tamo gdje treba. Mi smo na neki način posrednik prema službama koje izlaze na teren – iznosni najvažnije zadaće Centra načelnik Branko Ljubanović.

Preko broja 112 stanovnici Županije i Centar su čvrsto povezani, telefonom, odnosno putem medija, informacije kolaju u oba smjera: građani Centru šalju podatke o događajima koje zamijete, a Centar prenosi njima informacije, nakon što ih njegovi djelatnici selektiraju i obrade.

– Ako čovjek od nas ne dobije korisnu informaciju, neće se ni sjetiti da postojimo. U vrijeme rata bili smo važan segment u informiranju ljudi, a i danas objavljujemo podatke, primjerice, komunalnih službi. Ti podaci nisu izravno vezani uz zaštitu i spašavanje, ali mogu sprječiti potencijalnu opasnost u određenim trenucima. Tako ljudi znaju kada će ostati bez vode ili struje, a od njih dobivamo i druge informacije, poput podataka o nekoj nesreći. Puno ljudi nam se javlja kad primijete neki udes, neki zovu izravno vatrogasce ili policiju, neki nas, pa nema šanse da odgovarajuće službe ne budu obaviještene – kaže Ljubanović.

Standardni postupci provjere

Dojam je da će se ljudi lakše odlučiti nazvati Centar 112 nego policiju koja će od njih tražiti više osobnih podataka za provjeru. Ljubanović dodaje da i Centar ima standardne postupke provjere informacije, ali da ljudima očito djeluje pristupačnije, bliskije, pa lakše daju informacije na broj 112 nego na 92.

– Policija je takva služba da mora detaljnije provjeravati, a ljudi policajce gledaju s

Mi smo na neki način posrednik prema službama koje izlaze na teren – Branko Ljubanović

respektom. Djelatnici policije moraju znati izvor informacije da bi znali kakva je njezina težina. No svejedno je koga će netko nazvati, informacija će svakako doći do mesta s kojeg će se reagirati.

U Centru je najvažnije napraviti kvalitetnu selekciju svih pristiglih informacija. Dojave ljudi se ponekad provjeravaju, čeka se provjera iz više izvora, ali ako se radi o nagovještaju neke ozbiljne stvari, Ljubanović kaže da tada nema provjere.

– Tako djeluju i ostale dežurne službe, ne provjeravaju, nego istražavaju van. Bolje je tri puta izaći bez veze, nego jednom zakasniti za bitnu stvar. Ako se radi o nečem banalnijem, poput dojave o pojavi mrlje u moru, onda možemo sačekati još jednu informaciju jer nećemo ništa napraviti u roku od pet minuta, ali istovremeno se obavijestite inspekcijske službe da provjere o čemu se radi. Druga je stvar ako, primjerice, curi gorivo iz cisterne, onda djelujemo urgentno.

Svakodnevno u domovima ljudi

Centar 112 stvorio je povjerenje među ljudima, svakodnevno im ulazi u kuću putem medija, najviše redovitim javljanjima na Radiju Rijeci, ali i preko Novog lista, Primorskog radija i Kanala Ri. Ljubanović se prisjeća situacije od prije nekoliko godina, kada su ljudi bili uskraćeni za jedan dio svoje navike.

– Bilo je to u doba dok smo još imali broj 985, ostali smo bez termina u 7.30 sati na Radiju Rijeci. Ljudi su jako puno zvali, bili su ljudi što nas ne čuju u terminu u kojem su navikli. Kasnije je taj termin vraćen, pa se sada javljamo u 6.30, 7.30 i 19.15 sati. Na Primorskem radiju čujemo se negdje prije 7 sati, a na Kanalu Ri navečer iza 19 sati te u snimci pri kraju programa. Jutarnja javljanja obavljaju noćni dežurni koji ima prikupljene sve informacije i koji ostaje u Centru do 8 sati. U svakoj smjeni dežura po troje naših djelatnika.

Kao nasljednik Centra za obavješćivanje 985 koji je izuzetnu ulogu odigrao u ratnim uvjetima, Županijski centar 112 prikuplja informacije o poremećajima u opskrbi strujom, vodom, plinom, stanju u prometu na kopnu i na moru, meteorološkim prilikama, do podataka o elementarnim nepogodama, epidemijskim bolestima i raznim udesima

Čuvare mirnog sna građana

Kratica DUSZ na rukavu znači da ova služba djeluje unutar Državne službe za zaštitu i spašavanje

Godišnje 50.000 korisnih poziva

Djelatnici Centra u Rijeci godišnje prime oko 150.000 poziva. Od toga je otprilike jedna trećina stvarno korisnih poziva, što znači da je poziv preusmjeren nekoj dežurnoj službi ili se ljudima pruži korisna informacija. One preostale dvije trećine tiču se "zalutalih" poziva ili zlonamjernih poziva, kakvih, kažu u Centru, na sreću nema puno ili ljudi zovu iz neznanja ili pitaju primjerice za vozni red. Mogućnost dojavljivanja informacija, odnosno upita, je preko faksa, e-maila, SMS poruke ili, što je ipak daleko najčešće, preko telefona. Svakome tko zove 112 poziv se ne naplaćuje, bilo da se zove iz fiksne ili mobilne mreže. U Centru zapravo i preferiraju izravan poziv, da se u kontaktu s ljudima riješe sve dileme oko dojave. Centar 112 se dobiva bez pozivanja predbroja, u tom slučaju javit će se najbliži županijski centar, a ako se želi nazvati upravo Centar 112 u Rijeci s nekog drugog područja, onda se mora okrenuti predbroj 051.

– Ljudi se ne bi trebali zamarati time koji će županijski centar dobiti, sasvim je svejedno hoće li se spojiti s centrom u Rijeci, Puli ili Gospiću, najvažnije je da se informacija prosljedi na pravo mjesto. Svi centri širom Hrvatske ionako usko surađuju i razmjenjuju informacije – govori Ljubanović.

reportaža

Centar ove godine slavi 30 godina postojanja, 11. lipnja bit će obljetnica početka 24-satnog rada. Prilika je to za proslavu, koje će svakako biti, naravno, bez zanemarivanja danonoćnog dežurstva, ali i povod za kratko podsjećanje na razvoj Centra od njegovih prvih dana do danas.

– U našim počecima bio je daleko manji obim posla, od 1979. do 1991. bio je samo po jedan čovjek u smjeni, do tada smo bili općinski centar za obavljanje. Do 1984. godine bili smo organizirani unutar Izvršnog vijeća općine, onda nas je preuzeo općinski Sekretarijat za narodnu obranu. Obaveze regionalnog centra preuzeli smo 1991. godine, obuhvaćali smo područje današnje Primorsko-goranske županije, Istarske županije plus Ogulin i Pag. Pod Ministarstvo obrane potpali smo 1993. godine, a 1. svibnja 2005. godine osnovana je Državna uprava za zaštitu i spašavanje, u koju smo ušli mi i Civilna zaštita koja je do tada bila u MUP-u. Područni ured Rijeka ima tri odjela, uz nas su tu Odjel za zaštitu i spašavanje i Odjel za planiranje, prevenciju i nadzor – upoznaje Milan Marković.

Centar za obavljanje u Domovinskom ratu

Domovinski rat je posebna priča, nije samo jedno od poglavlja u radu Centra. Za vrijeme rata riječki centar je bio posebno ustrojen, u srpnju 1991. godine dobio je zadatku zapovijedanja i koordiniranja motrenja i obavljanja na području čitave regije. Postao je regionalni centar i zapovjedno mjesto za centre u Ogulinu, Vrbovskom, Čabru, Delnicama, Opatiji, Crikvenici, Senju, Krku, Cresu, Lošinju, Pagu, Puli, Rovinju, Poreču, Umagu, Buzetu, Pazinu i Labinu, odnosno preuzeo je odgovornost za sigurnost građana Istre, Gorskog kotara, Hrvatskog primorja i kvarnerskih otoka.

– Cijelo ratno vrijeme je ovdje bilo više ljudi, osim naših djelatnika tu su bili i ljudi iz pričuve, pa je tako bilo po 4-5 dežurnih u jednoj smjeni. Pratile su se konkretnе situacije ratnih zbivanja i opasnosti, a poseban problem bili su zračni naleti. Upravo radi vizualnog praćenja bile su organizirane osmatračke stanice širom regije. Tako se odmah znalo kada se, primjerice, digao avion iznad Pule, što smo proslijedivali i Hrvatskoj vojsci, dok oni nisu razvili radarsko praćenje. Postojala je i jedinica za uzbunjivanje koja je bila predviđena za reakciju ako zakažu sirene. Srećom, nismo morali više nego triput svirati uzbunu za područje Rijeke, a u čitavoj regiji označeno je ukupno 179 uzbuna, u razdoblju od 15. rujna 1991. do 3. siječnja 1992.

Županijski centar 112

godine – prisjeća se Ljubanović.

Odgovornim ljudima u Centru nije bilo lako u trenucima kad je trebalo odlučiti da li dati znak za uzbunu. Puno puta je trebalo reagirati u sekundi, da se ljudi ne uzbuduju bez krajne potrebe. Ljubanović ističe iskustvo i vrlo dobre procjene svog prethodnika, legendarnog dugogodišnjeg načelnika Andrije Paravića, s kojim je izvrsno surađivao niz godina.

– Pratilo se najviše gdje su avioni, gledalo se da se uzbuna označi barem sedam minuta prije nego avion može doći do određenog područja. Ako se ne reagira na vrijeme, onda je bolje i ne davati uzbunu jer će se ljudi potjerati na cestu gdje mogu još prije stradati nego da ostanu u kućama, a ne bi svi u kratkom vremenu stigli do skloništa. Naša država je mala, avioni ju vrlo brzo prelete, čak i ako se dižu iz Bihaća. Imali bismo dojave da se avion diže iz Bihaća, ali ako bi došao do Like, već bi bilo kasno za uzbunu. Pogotovo je problem bio dok su avioni JNA bili stacionirani u Puli, trebalo je intuicijom predvidjeti kada će se avion dignuti i gdje će ići jer kad bi već bio u zraku, bilo je prekasno da reagiramo. Puno su nam pomogli informatori "iznutra" s tih aerodroma, koji bi nam dojavljivali kretanje aviona. Sve je bilo pokriveno od Bihaća do Pule, to nam je dosta olakšalo poziciju i odlučivanje za uzbune. Rijeka, srećom, nije bila toliko uzavrela politički, pa je bila i manja opasnost od napada.

Informacije stalno kolaju u oba smjera

Prilagodba na promjenu broja i ustroja 2005. godine nije bila posebno složena, djelatnici Centra vrlo brzo su prihvatali nove okolnosti. Što se građana tiče, Ljubanović ističe da se za njih nije promjenilo ništa osim broja telefona, a čak i na starom broju 985 postojao je još godinu ili dvije automat koji je ljudi upućivao da zovu 112.

– Mi smo se od tada nešto s tehnikom popravili, nije se bilo ništa ulagalo još od vremena od prije rata, tako da je taj segment bio zaista već zastario. Prije smo imali staru centralu, na kojoj su radili iskusni ljudi koji su svojim znanjem "amortizirali" nedostatak novije tehnike. Sad smo dobili bolju verziju, kompletno sve pratimo informatički, a čeka nas još poboljšanje kvalitete. Snimamo sve razgovore, što je najbitnije nama samima ako nešto preskočimo da možemo preslušati, da nam ne pobegne neka informacija.

Marković naglašava izvrsnu suradnju sa svim dežurnim i komunalnim službama, odnosno Gorskom službom spašavanja. Svatko pruža barem djelič kompletne

Dojave ljudi se ponekad provjeravaju – iz rada Centra

mozaiku informacije koja se onda dalje proslijeđuje.

– S dežurnim službama smo non-stop u vezi, informacije stalno kolaju u oba smjera. Gradske komunalne službe i HEP nam dojavljaju sve promjene poput isključenja vode ili struje, radova na kanalizaciji, Energo nam javlja eventualne poremećaje u sistemu grijanja. Treba spomenuti Službu spašavanja na moru, s njezinim državnim centrom također dobro surađujemo i maksimalno se nadopunjavamo. Tu su još cestovne službe, meteorolozi, pa izvješća Državnog centra 112. A ako dođe do neke kritizne situacije, naši informatori su i svi privredni subjekti i građani koji mogu dojaviti bilo kakvu korisnu informaciju.

Centar ove godine slavi 30 godina postojanja, a 11. lipnja bit će obljetnica početka 24-satnog rada. Djelatnici Centra u Rijeci godišnje prime oko 150.000 poziva, a od toga je otprilike jedna trećina stvarno korisnih poziva, a preostale dvije trećine tiču se "zalatalih" ili zlonamjernih poziva

Ne može bez kartice

– Svojedobno je bila ideja da se Centar 112 može dobiti pozivom s mobitela čak i ako nema kartice u njemu. No tada je bilo raznih poziva od, primjerice, djece kojoj bi roditelji ostavili "prazan" mobitel da se igraju, a koja su znala da mogu pozvati jedino naš centar. Bili smo zagušeni svakakvim pozivima, oduzimalo se vrijeme našim djelatnicima za "prave" pozive, pa je ta mogućnost ukinuta. Kako kod nas, tako i u Sloveniji, gdje je također postojala. Šteta što smo bili prisiljeni na taj korak jer ideja o pozivu bez kartice je bila prava, nikad se ne zna kad se ljudi zaista mogu naći u takvoj situaciji. No ipak vjerujem da većina ljudi ipak ima karticu u mobitelu kad idu s njim okolo. Naravno, kad netko nema novaca na računu, poziv se bez problema može ostvariti – iznosi Ljubanović.

Milan Marković naglašava izvrsnu suradnju sa svim dežurnim i komunalnim službama, odnosno Gorskom službom spašavanja

Pozivom na broj 112 informacija će pravodobno doći do potrebnih službi a onda i do intervencije

kartulina

Nije nemoguće da će za desetak godina novaj tekst koji ste počeli čitati biti lijep primjer toga kako je u Skradu nekad bilo – teško. Naime, Skrad je danas jedno od onih goranskih mesta čiji su ogromni potencijali, iz čisto objektivnih razloga, (pre) malo iskoristeni, a upravo u tome oni koji promišljaju budućnost Skrada vide i velike mogućnosti razvoja koji bi od Skrada već krajem idućeg desetljeća mogao stvoriti mjesto itekako ugodno za život. Naravno, put do toga nije ni jednostavan, ni lagan, ali brojni pokazatelji daju naslutiti kako godine što dolaze nude bolju budućnost. A kakva je skradska sadašnjost...

Od 32 naselja sedam prazno

Skrad je, po popisu iz 2001. godine imao 1.333 stanovnika. Danas ih je sigurno nešto manje, a žive na 54 četvorna kilometra u 32 naselja od kojih je 7 već nažalost potpuno prazno, dok u njih 12 živi maksimalno do deset stanovnika. Prosječna starost je 47,1 godinu po čemu su "Skrajani", kako sami sebe nazivaju, najstariji u županiji.

Skrad, Zeleni vir i Vražji prolaz

Trećina ukupno zaposlenog stanovništva radi u tri državna poduzeća – Hrvatskoj elektroprivredi kojoj je središte za Gorski kotar upravo u Skradu, Hrvatskim šumama i Hrvatskoj željeznicu. Preostala trećina uposlenih radi u Delnicama ili Rijeci, odnosno bavi se poduzetništvom u Skradu, a nezaposlenih je ukupno 50. Prihodi proračuna 50 posto ovise o porezu na dohodak pa je bitno koliko redovito uposlenici dobivaju plaće. Iako je posao u državnim poduzećima, pogotovo u trenucima najavljenje krize, nekako i najsigurniji, činjenica je da iz godine u godinu broj radnih mjeseta u tim poduzećima polako pada. Upravo stoga nužno je okrenuti se novim mogućnostima, a one su vezane ponajprije uz turizam, djelatnost u kojoj je Skrad prednjačio na goranskom području još početkom prošlog stoljeća, a šezdesetih i sedamdesetih bio vrlo poznat.

Autocesta donijela - kruz

No, novo doba, pogotovo izgradnja autoceste Rijeka – Zagreb, uništila je

tranzitni promet kroz mjesto, promet koji je u najvećoj mjeri donosi zaradu pa je, za razliku od nekih drugih goranskih sredina, desetljećima sanjana autocesta, Skradu donijela kruz. Umjesto gužve u središtu mesta danas tek ponekad prođe neki automobil, a samo mjesto, kao i prekrasnata okolina podsjeća na uspavanu ljepoticu koju treba probuditi – poljupcem, odnosno ulaganjima. Jer, prirodne ljepote i osobitosti nitko nije odnio i nisu nestale pa oni uporniji ljubitelji planina i divljine na području Skrada itekako mogu uživati, ponajprije u čuvenom izletištu Zeleni vir koje je, jedino od svih nekadašnjih turističkih aduta, preživjelo teška vremena i zahvaljujući stalnoj brizi i ulaganjima Hrvatskih šuma svojom ljepotom i atrakcijama poput Vražjeg prolaza mami svakog pravog ljubitelja prirode pa broj posjetitelja iz godine u godinu raste.

Nažalost, tu je trenutačno i točka kad je riječ o ozbilnijoj turističkoj ponudi. Na svu sreću, budućnost donosi promjene i planove od kojih je u prvom redu

Zelena usnula ljepotica

Divlja ljepota
Vražnjeg prolaza

čeka poljubac budjenja

Prirodne ljepote i
osobitosti Skradu nitko
nije odnio i nisu nestale
pa ljubitelji planina i
divljine ovdje itekako
mogu uživati - ponajprije
u čuvenom izletištu
Zeleni vir i atrakcijama
poput Vražnjeg prolaza
kojima broj posjetitelja iz
godine u godinu raste

Cesta sijeće mjesto, promet – podzemno

Pažnju javnosti nedavno su izazvale i najave
o tome kako će se u Skradu graditi tunel
kojim će se, umjesto nadzemno, središtem
Skrada promet odvijati podzemno.
Naravno, brojne su bile kritike tih najava,
a pojašnjavajući o čemu je riječ načelnik
Dubravko Grbac kaže: "Želja nam je bar
jedan dio Skrada oslobođiti prometa i
napraviti jedno prepoznatljivo središte
mjesta, trg koji bi predstavljao identitet
mjesta. U skladu s tim zamolili smo
predstavnike Javne ustanove Zavod za
prostorno uređenje PGŽ-a da predlože neko
rješenje i oni su, budući da županijska cesta
Rijeka – Zagreb sijeće mjesto, predložili
zatvaranje te ceste, odnosno izgradnju
tunela kojim bi se na stotinjak metara
odvijao promet, a središnji dio mjesta bio bi
potpuno liшен prometa. Sve to samo je ideja,
samo prijedlog koncepta i naravno da to ne
znači da se, pogotovo sada u doba krize, ide
u izgradnju. Bitno je da plan imamo, a njega
možemo i mijenjati", govori Grbac.

Skrad, Zeleni vir i Vražji prolaz

kartulina

Područje Skrada i njegovih rijeka i potoka idealno je za ribiče

Mješoviti pjevački zbor KUD-a Zeleni vir

Dubravko Grbac,
načelnik Općine Skrad

Skrad ima vrlo razvijen sportski život pri čemu su u vrhu kvalitete kuglači

revitalizacija i uređenja Šiljara, prostora na kojem se destljećima nalazilo odmaralište nekadašnje JNA, a svojim kapacitetima pruža mogućnost za turističku ponudu visoke razine i odmor na pravom gorskom zraku po čemu je Skrad odavno poznat. Ideja o revitalizaciji tog prostora i izgradnji hotelskog kompleksa s nizom sadržaja u optjecaju je već nekoliko godina, a do realizacije nije došlo, između ostalog, i zbog sudske spore Općine Skrad sa zakupcem, zagrebačkim poduzećem Trade Mill. Višegodišnji sukobi kraju su nedavno privedeni sudskom odlukom koja je za pravo dala poduzeću Trade Mill, a govoreći o sadašnjem trenutku odnosa Općine i tog investitora načelnik Skrada Dubravko Grbac kaže:

"Odlučili smo zaboraviti sukobe i učiniti sve da taj projekt doživi realizaciju, donese Skradu zapošljavanje i turistički razvoj. Mogućnosti za to postoje jer bi se na tom iznimno atraktivnom prostoru bivše vojne bolnice i odmarališta zaista mogli

stvoriti turistički sadržaji visoke razine, što ulagači i planiraju – točnije žele hotelski smještaj s četiri ili pet zvjezdica. Nadam se da će to biti što prije realizirano, a stanje je trenutačno takvo da zakupci rade na pripremi projektne dokumentacije, u tijeku je izrada urbanističkog plana i, ako sve bude u redu, u proljeće sljedeće godine mogli bi početi radovi, a uskoro, u dogovoru s Trade Millom, slijedi i predstavljanje njihovih planova i ideja za sve zainteresirane", navljuje Grbac.

Opet aktualna idea žičare

Uz Šiljar veliki potencijalni adut skradskog turizma je hotel Zeleni vir, najstariji goranski hotel. Trenutačno je taj objekt u vlasništvu zagrebačkog poduzeća Orix koje je prošle godine počelo s uređenjem pročelja, a ove bi godine ti radovi trebali biti nastavljeni.

U suradnji s Primorsko-goranskom županijom, a na temelju Master plana razvoja turizma PGŽ-a, pokrenut je i projekt uređenja danas napuštenog sela Gramalj

koje bi, po uređenju, bilo pretvoreno u jedinstveno eko i etno selo, a u projekt tog oživljavanja duha nekadašnjeg načina života bit će uključena i susjedna živa sela Bukov Vrh i Divjake. "Želimo obnoviti te stare kuće u starinskom stilu, ponuditi selo ne samo za razgledavanje već i za korištenje, za što su neki od vlasnika sedam kuća u tom danas praznom selu zainteresirani. Naravno, u realizaciju idemo uz pomoć PGŽ-a, a izvore financiranja tražit ćemo i na drugim mjestima", govori Grbac.

Jedna od iznimno zanimljivih ideja svakako je i izgradnja žičare iz Skrada prema Zelenom viru. Ideja se prvi put čula još u šezdesetim godinama prošlog stoljeća, a budući da je njena realizacija procijenjena na 18 milijuna kuna, jasno je da ju nije nimalo lako realizirati. Općina Skrad to sigurno sama ne može biti i ako se ikada kreće u taj veliki projekt, to će biti uz veliku pomoć i ulaganja jakog investitora sa strane, bile to Hrvatske šume, sredstva iz EU fondova ili privatni poduzetnik. No, u

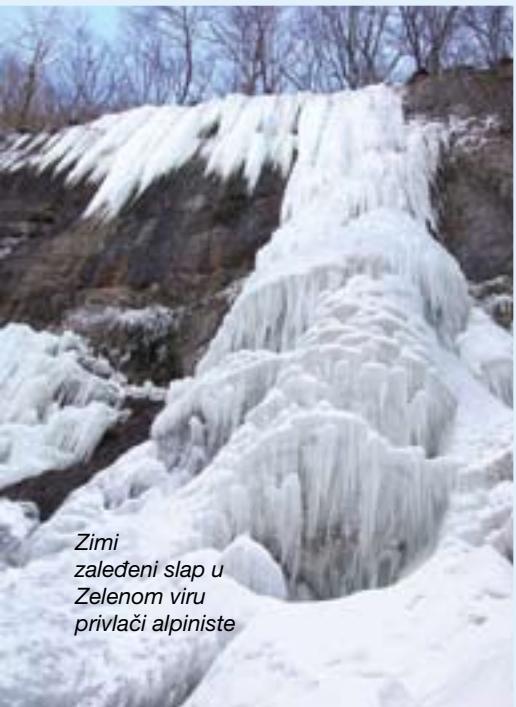
Stanovništvo najstarije u županiji, pusta i poluprazna sela, autocesta koja je zaobišla mjesto, te nedostatni hotelski kapaciteti glavni su problem skradske općine. S druge strane, tu je aktivan društveni i sportski život kojim se "Skrajani" ponose

Vražji prolaz

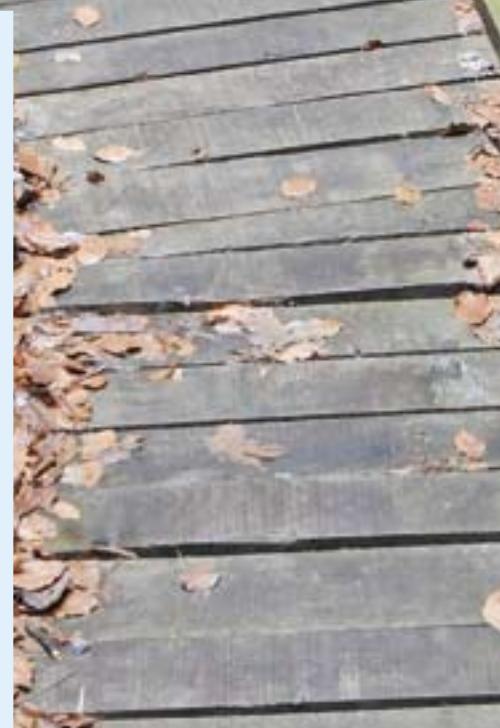
Ispod Skrada, na dnu doline stješnjene Skradskim i Kupjačkim vrhom, jedan je od najzanimljivijih krajeva u Hrvatskoj. Na tom malom prostoru nalaze se glasoviti Vražji prolaz sa špiljom Muževa hižica i Zeleni vir. Do tog izletišta može se doći pješačkom stazom od željezničke stanice Skrad (silazak 40', povratak kružnom stazom uz Muževu hižicu za 2 sata), ili, nedavno asfaltiranom, uskom i strmom cesticom koja završava kod Izletničkog doma.

Zeleni je vir dobio ime po zelenkastoj boji vode jezerca, koje nastaje u spilji ispod vodopada. Potočić koji izvire iz spilje zove se Curak i ispod munjare se sastaje s potokom Jasle i zajedno s njim tvori Iševnicu, koja kod Broda na Kupi uvire u Kupu.

Izlet u Zeleni vir najbolje je povezati s posjetom Vražjem prolazu. Među osobitostima kojima je priroda obilato podarila okolicu Skrada, Vražji prolaz ima posebno mjesto. Mnogi ga smatraju jednim od najdivljijih predjela u našoj domovini. Kroz usku guduru, negdje jedva dva metra široku, među stijenama visokim i stotinjak metara, probija se, divlje šumeći, planinski potok Jasle. Nad njim, na nosačima usjećenim u živu stijenu, načinjene su galerije i mostići kojima se prolazi. Naokolo su strme stijene, a u dubini pod nogama hući zapjenjen potok. Kako se pritom osjeća prolaznik, ne treba posebno opisivati... Put kroz tu bučnu stijiju završava podno ulaza u Muževu hižicu. Prostranim hodnikom ulazi se u dubinu špilje u kojoj se vide tragovi rada vode: na više mjesta ima lijepih sigastih ukrasa. Za razgledavanje spilje potrebno je ponijeti svjetiljku.

Zimi
zaledeni slap u
Zelenom viru
privlači alpiniste

Skrad, Zeleni vir i Vražji prolaz

kartulina

slučaju realizacije Skrad bi dobio potpuno nov i vrlo zanimljiv turistički sadržaj koji bi ugostiteljskom i smještajnom objektu u izletištu omogućio rad tijekom cijele sezone i zasigurno bitno povećao broj posjetitelja. Idejni projekt i studija zaštite okoliša su napravljeni, a sve daljnje aktivnosti ovise o – novcu.

Ulaganje u sportsku infrastrukturu

Skrad ima sasvim dobro razvijen i društveni život. Kulturno-umjetničko društvo "Zeleni vir" vrlo je aktivno u nekoliko posljednjih godina, a sa svojom sekocijom mješovitog pjevačkog zbora, Udruga "Skadska žena" sa svojom sekocijom folklora, atraktivnih "Majžica", te tamburaši "Veseli pajdaši" privlače pažnju tijekom brojnih priredbi na kojima nastupaju u Skradu i izvan njega. Iako spada među najmanje goranske sredine, Skrad ima i vrlo razvijen sportski život pri čemu su u vrhu kvalitete kuglači koji su svojedobno nastupali i u prvoligaškom natjecanju, a ove se godine bore za vrh u 2. hrvatskoj

kuglačkoj ligi Zapad. Nedavno obnovljeni skijaško-trkački klub ostvaruje u najmlađim kategorijama sve bolje rezultate na državnoj razini, a dobre nastupe bilježe i nogometni "Poleta". Sve to, pogotovo skijanje, razlog je Skrajanima za zadovoljstvo jer su nekada, pogotovo u skijanju bili u vrhu bivše države i jedini pravi konkurenti nedostižnim Slovincima. Do tih lijepih sportskih rezultata i razvoja sporta došlo je u velikoj mjeri i zbog ulaganja u što kvalitetniju sportsku infrastrukturu – uređeno je igralište u Skradskoj Dragi, u potpunosti uz pomoć PGŽ-a obnovljena kuglana, a nedavno je, nakon dugo godina, Skrad iznova bio domaćin jedne skijaško-trkačke utrke.

Iznimno je popularno i vatrogastvo pa na području Skrada djeluju čak četiri DVD-a: Skrad, Bukov Vrh, Divjake i Hribac. To je, ističe Grbac, i normalno jer je tradicija vatrogastva ogromna, a članstvo u tim udrugama je brojno i čine ga često i mlađi ljudi, pa se Općina trudi uvijek izdvojiti što više sredstava i pomagati koliko je god

to moguće, iako je temeljna djelatnost općine, ističe Grbac, vezana uz uređenje komunalne infrastrukture i što kvalitetniji komunalni standard. A to nije nimalo lako jer, primjerice, projekt izgradnje sustava odvodnje težak je oko 20 milijuna kuna što je iz proračuna od 4,5 milijuna kuna teško realizirati pa se traži pomoći i radovi realiziraju etapno, a tako će biti i dalje. Ili pak primjer izgradnje i uređenja prometnice Divjake – Hribac – Hlevci koji je koštao 2,8 milijuna kuna i jednostavno ga je nemoguće realizirati samo iz sredstava općinskog proračuna. Zato, naglašava Grbac, Općina maksimalno surađuje s Primorsko-goranskim županijom, nadležnim ministarstvima i državnim institucijama i poduzećima za čiju pomoći načelnik Skrada ima samo riječi pohvale, kao i za zakonsku odluku o primjeni Zakona o brdsko-planinskom području koji je proračun s 1,6 podigao na 4,5 milijuna kuna pa se sada ipak nešto može raditi.

Biciklizam je iznimno popularan kod mladih

Najstarija općina – prijatelj djece

U najstarijoj općini Primorsko-goranske županije osnovnu školu pohađa osamdesetak učenika, a Dječji vrtić ima 22 polaznika. Iako u mjestu prevladavaju stariji, mlađima, pogotovo djeci poklanja se velika pažnja pa je upravo stoga Skrad kao prva od svih hrvatskih općina stekla status "Općina – prijatelj djece". U Skradu taj status potvrđuju i novim odlukama. Tako je u planu već ove godine plaćanje svih putnih troškova za srednjoškolce trećih i četvrtih razreda, a od ove jeseni iz općinskog proračuna u cijelosti će biti plaćeni i troškovi vrtića svim roditeljima.

*Nastup "Majžica"
u Zelenom viru*

Idealno za team building

Zagrebačko poduzeće Trade Mill od Šiljara namjerava napraviti turistički centar kategorije četiri zvjezdice, najavljuje predstavnik tog poduzeća Vojo Vusić i pojašnjava: "Riječ je o projektu 'Team building centar Gorski kotar' u okviru kojeg želimo kroz niz tom cilju primjerenih sadržaja te smještajnim kapacitetima od 200 do 250 soba raspoređenih u jednom većem i dva manja smještajna objekta, korisnicima ponuditi mogućnosti aktivnog, ali ne avanturističkog i po bilo čemu opasnog oblika odmora i opuštanja u prirodi. Vjerujemo da Gorski kotar pruža idealne uvjete za team building projekte pa bismo uz Skrad u ponudu uključili i ostala mesta Gorskog kotara, a budući da bi se ovi programi mogli realizirati tijekom cijele godine, mi već sada imamo potencijalne partnere i ulagače. I dalje je za projekt zainteresiran najpoznatiji hrvatski hotelijer Goran Štrok, a bilježimo i interes austrijskih partnera", rekao je Vusić.

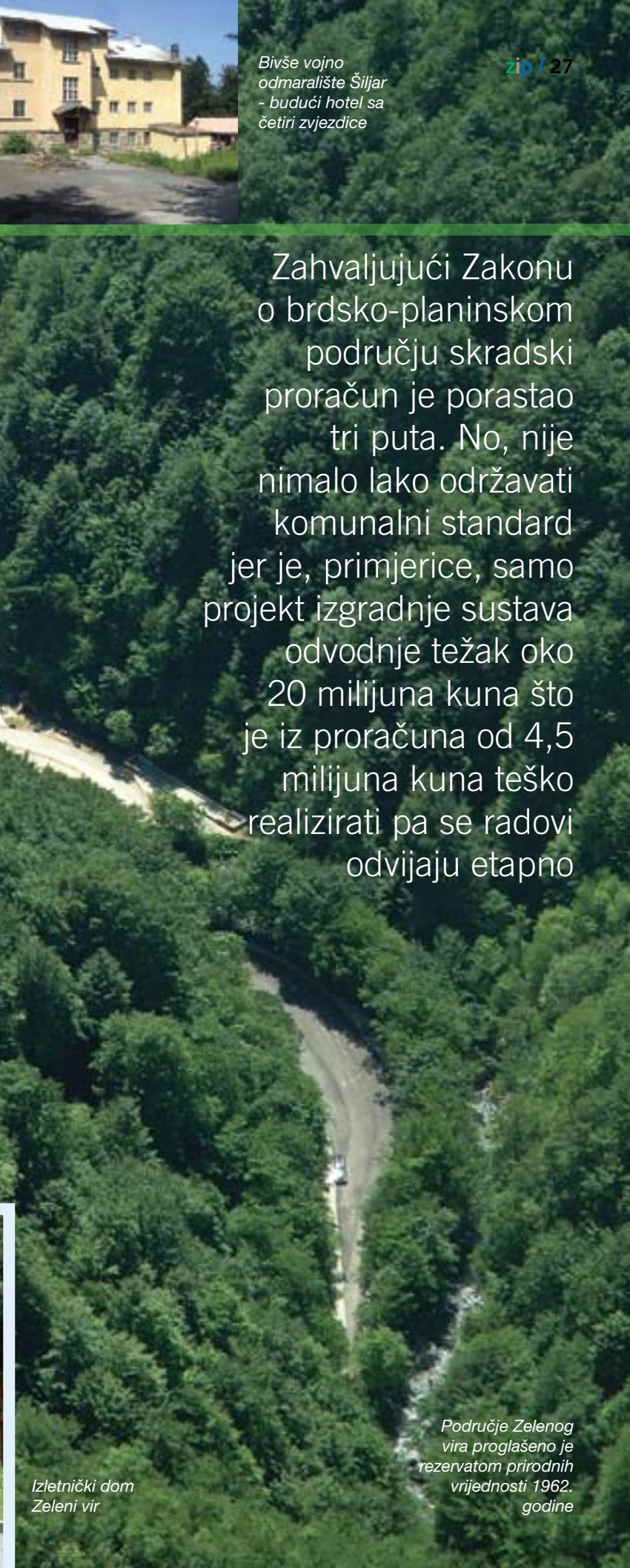

*Bivše vojno
odmaralište Šiljar
- budući hotel sa
četiri zvjezdice*

Zahvaljujući Zakonu o brdsko-planinskom području skradski proračun je porastao tri puta. No, nije nimalo lako održavati komunalni standard jer je, primjerice, samo projekt izgradnje sustava odvodnje težak oko 20 milijuna kuna što je iz proračuna od 4,5 milijuna kuna teško realizirati pa se radovi odvijaju etapno

*Izletnički dom
Zeleni vir*

*Područje Zelenog
vira proglašeno je
rezervatom prirodnih
vrijednosti 1962.
godine*

projekti

Nada Turina Đurić:
U cijelokupan rad ustanova zdravstva, socijale i školstva Županija ulaže više od polovine svog proračuna

Školstvo, zdravstvo i socijala

Očuvati

Proširenje škole u Cresu

Županija je pomogla i u proširenju Srednje škole Antuna Barca u Crikvenici te osigurala prostor i opremu za Srednju školu primjenjene umjetnosti i dizajna u Rijeci. Ove godine najavljena je izgradnja, odnosno proširenje škole u Cresu gdje su u suživotu srednja i osnovna škola. Dugoočekivanim proširenjem dobit će se nekoliko novih učionica i pratećih sadržaja koji će biti uskladjeni s novim pedagoškim standardom i novom mrežom škola na području Županije.

Recesija o kojoj se već dulje vrijeme govori, a čije su posljedice sve više počeli osjećati i sami građani, nesumnjivo će okrenuti i jednu od najranjivijih proračunskih stavki svake uprave – ulaganja u društvene djelatnosti. Bilo da je riječ o zdravstvu, socijali ili pak školstvu, ionako skromnim sredstvima koja se uobičajeno ulažu u ovakve ustanove, morat će raspolagati još racionalnije i tako dokazati svoju umješnost u zadržavanju postojećeg standarda svojih građana.

Za razliku od jedinica lokalne samouprave, regionalna uprava u ovoj će situaciji, barem kad je o brojkama riječ, podnijeti znatno veći teret. Tako Primorsko-goranska županija u cijelokupan rad ustanova zdravstva, socijale i školstva ulaže više od polovine svog proračuna, točnije oko 200 milijuna kuna. Najplastičniji opis širokog spektra ulaganja najbolje ilustrira često ponavljana

Kupnja zgrade Građevinskog fakulteta

Zamjenica župana Nada Turina-Đurić obećava da će postojeći standard biti zadržan i u budućnosti te drži da je svaka proračunska kuna dosad u društvenim djelatnostima bila pažljivo usmjerena prema stvarnim potrebama građana. Napominje da se PGŽ ponašao u skladu s dobrim običajima pravednog i pažljivog gospodara.

– Naravno da nismo mogli udovoljiti svim htjenjima, ali smatram da su ukupni pomaci vidljivi, da se može prepoznati rad, zalaganje i potrošeni novac. Mislim da je to nedvojbeno. Pred nama je očigledno ukupna gospodarska stagnacija i neminovalno je da ćemo se morati prilagoditi novim uvjetima za koje prognoze nisu najbolje. Unatoč tome, mi smo zacrtali nekoliko kapitalnih stvari koje moramo pokrenuti u narednom mandatu. U tom smislu su već i poduzete radnje, pa tako smo odlučili pristupiti natječaju za kupnju zgrade današnjeg Građevinskog fakulteta u koju bismo, ako uspijemo, vratili Medicinsku školu. Na taj način bismo pomogli i Sveučilištu jer bi se tim sredstvima dovršili objekti kampusa na Trsatu, a mi bismo stvorili kvalitetne uvjete za funkcioniranje Medicinske škole. Istovremeno bi se Prvoj hrvatskoj sušačkoj gimnaziji otvorili novi prostorni uvjeti jer

Najplastičniji opis širokog spektra ulaganja najbolje ilustrira rečenica prema kojoj Primorsko-goranska županija, koja je u većini slučajeva zadužena za djelatnosti školstva, socijale i zdravstva, svojim sredstvima financira odvijanje ovih djelatnosti ispod 300 krovova i na čak 50 tisuća četvornih metara

standarde usprkos recesiji

I općina Ravna Gora dobila je svoj sportski centar s kuglanom

Goranski sportski objekti

Posebno značenje za Županiju imaju ulaganja u sportske objekte u Gorskom kotaru. Novoizgrađeno klizalište u Delnicama je prvi takav objekat izvan Zagreba, koji ujedno udovoljava i uvjetima svjetske klizačke federacije i Olimpijskog odbora. To znači da se u Delnicama može organizirati bilo koje svjetsko natjecanje, a ono što treba posebno naglasiti kad je riječ o klizalištu, to je da je delničko klizalište jedan od prvih sasvim vidljivih objekata koji je sufinanciran sredstvima Europske unije. Uz Grad Delnice i Općina Ravna Gora dobila je svoj sportski centar s kuglanom, koja također zadovoljava sve standarde za velika natjecanja.

su danas ove dvije velike škole u jednom objektu, što postaje neizdrživo za učenike i profesore koji tamu rade – objašnjava Turina Đurić županijski plan za predstojeće razdoblje.

Projekt novog gimnazijskog centra

Pred Županijom se ove godine nalazi i velik organizacijski projekt, a riječ je o novoj mreži škola. Zbog postojeće situacije na terenu dožupanica Turina-Đurić ističe da se radi o nimalo lakom poslu.

– Imamo škole na puno lokacija, broj učenika je u stalnom opadanju te na nekim mjestima postoje viškovi, a na drugim pak manjkovi prostora. Tu ćemo trebati maksimalnu kooperativnost svih škola, jer se radi o donošenju odluka koje će imati velik utjecaj na razvoj srednjeg školstva u našoj županiji, a to znači i utjecaj na budućnost naših ljudi. U tom smislu moramo pokrenuti

izgradnju novog gimnazijskog centra za koji smo idejne skice napravili te ih uskladujemo s urbanistima Grada Rijeke. Očekujemo da ćemo do kraja godine biti u mogućnosti naručiti izvedbeni projekt nove škole, a to bi značilo da će iduće četverogodišnje razdoblje biti posvećeno velikom poslu oko srednjih škola u Županiji – govori Turina-Đurić.

U predstojećem razdoblju, kad je o školstvu riječ, na testu će se naći i lokalna samouprava. Naime, dok su dosad nad osnovnim školama osnivačka prava imale županije, prema novom Zakonu o osnovnom školstvu županije su dobile mogućnost prenošenja osnivačkih prava s osnovnih škola na gradove i općine. Nada Turina-Đurić poručuje da Županija želi pokrenuti razgovore sa svim zainteresiranim jedinicama lokalne samouprave koje bi u tom slučaju trebale zadovoljiti određene uvjete u administrativnim i finansijskim kapacitetima.

Ponosni na sportske dvorane

Da je Županija u stanju ozbiljno se uhvatiti u koštac s vremenima koja dolaze, dokazuju i dosad uložena sredstva u upravljanje školstvom, zdravstvom i socijalnom skrbi. Sredstvima PGŽ-a je od 2001. godine obnovljen značajan broj derutnih objekata koji su vapili za hitnim sanacijama kako bi ih se ponovo moglo staviti u funkciju.

– Dugogodišnja nedovoljna ulaganja tijekom 90-ih ostavila su iza sebe cijeli niz derutnih objekata. Bili smo prisiljeni usmjeriti sredstva u popravke krovova, sanitarija, prozora, sustava grijanja i opreme u tim objektima kako bismo osigurali temeljnu funkciju djelatnostima koje se tamo obavljaju – podsjeća zamjenica župana.

Županija je znatno podignula standard školstva svojim investiranjem u nove kapitalne objekte i opremu - s otvorenja dvorane u Malinskoj

Izmještanjem Medicinske škole će se Prvo hrvatskoj sušačkoj gimnaziji otvorili novi prostorni uvjeti

S otvaranja novih prostora laboratorija Nas-tavnog zavoda za javno zdravstvo, u ožujku ove godine

No, usprkos tome, Županija je znatno podignula standard školstva i zdravstva svojim investiranjem u nove kapitalne objekte i opremu. U PGŽ-u ne kriju ponos kad govore o cijelom nizu sportskih dvorana koje su zajedno s jedinicama lokalne samouprave i nadležnim ministarstvima uspjeli sufinancirati, izgraditi ili obnoviti. Na prvom su mjestu pritom Delnice gdje je izgrađen i bazen, zatim obnovljena dvorana u Tršću, izgrađene nove dvorane u Vrbovskom, Malinskoj, Rabu i Bakru te sudjelovanje u opremanju općinske dvorane u Kostreni.

– Uskoro očekujemo dovršenje dvorane u Čavlima, a sudjelujemo i u financiranju dvorana u Kastvu, Krku i Matuljima koje su pred izgradnjom. Ukupno je to jedanaest velikih projekata u kojima je Županija sudjelovala ili pak sudjeluje s 55 milijuna kuna. Ove dvorane nisu samo ulaganje u školstvo i sport, one su diljem županije obogatile ukupan društveni i sportski život, a dio tih objekata se koristi i u komercijalne svrhe i tako čini dio turističke i kulturne ponude naše županije – smatra Turina-Đurić.

projekti

Osiguravanje uvjeta života primjerenih 21. stoljeću svojim stanovnicima koji žive u "brdovitom zaleđu", odnosno uvođenje pitke vode u svako domaćinstvo na svojim teritorijima, bio je jedan od glavnih strateških ciljeva obnašatelja vlasti svih četiriju jedinica lokalne samouprave na Liburniji u ovom mandatu.

O važnosti tih projekata najbolje svjedoči činjenica da je širenje vodovodne mreže u Lovranu već nazvano "poslom stoljeća". U ovoj općini, naime, čak trećina površine nije obuhvaćena postojećim vodoopskrbnim sustavom, odnosno čak trećina stanovništva živi bez tekuće vode. Investicija vrijedna preko 40 milijuna kuna, koju zajedničkim snagama financiraju Općina Lovran, Grad Opatija, Hrvatske vode, Primorsko-goranska županija i Komunalac, putem kredita HBOR-a, i koja bi trebala uvesti vodu u domove stanovnika mjesta Lovranske Drage, Tuliševica, Ligani i Dobreć te riješiti problem s opsrbom zaleđa grada Opatije, već je napola završena, a svoje će prve rezultate dati na proljeće ove godine. Tada bi, uz uvjet zadržavanja dosadašnje dinamike radova, voda trebala stići do Lovranske Drage.

– Lovraska Draga bi u 2009. mogla koristiti tekuću vodu, odnosno čim se završi vodosprema Antići, za što je krajnji rok travanj iduće godine. Iako vodovodni sustav visoke zone Lovrana i Dobreća tada neće još biti u potpunosti gotov, uz privremene preinake, voda će se dovesti do kuća stanovnika Lovranske Drage – kazao je direktor "Komunalca" Ervino Mrak.

Absolutni prioritet lovranske općine

Projekt uvođenja vode u gornje lovranske krajeve sastoji se od dva dijela koja se izvode zasebno, ali istovremeno. Prvi dio investicije odnosi se na vodoopskrbu visoke zone Buzdonke, u kojoj je izgrađeno pola kilometra transportno-tlačnog cjevovoda i kilometar distributivnog cjevovoda, kao i crpna stanica Lokva u Lovranu, protočnog kapaciteta 35 litara po sekundi, a ostaje još dovršiti vodospremu i crpnu stanicu Buzdonka te oko 9 kilometara opskrbnog cjevovoda za potrebe distributivne mreže.

Na drugom dijelu projekta, onom koji se odnosi na područje visoke zone Lovrana i Dobreća, završeno je preko polovice planiranih radova. Dosad je izgrađeno 7.800 metara transportnog cjevovoda od dionice prekidne komore Sejnici, preko vodospreme Antići do Lovranske Drage, a VS Antići, kapaciteta 800 kubičnih metara i vrijednosti nešto manje od 4 milijuna kuna, trenutačno je u fazi izgradnje. Po njenom završetku, bit će nužno izgraditi još otprilike 25 kilometara cjevovoda na distributivnoj mreži, koja će vodu dopremiti do naselja Lovraska Draga, Tuliševica, Ligani i Dobreć.

Vodoopskrba Liburnije

– Ovo je iznimno bitan projekt i jedan od naših apsolutnih prioriteta, jer nam je trenutačno 30 posto stanovništva i površine bez vode. Radovi idu planiranim tokom, doduše nešto sporije od naših nadanja, ali bitno je da se konstantno napreduje, pa će se već od iduće godine krenuti u izgradnju distributivne mreže – kazao je lovranski načelnik Emil Gržin.

Matuljsko zaleđe: Rokovi pomaknuti za ovu godinu

Nešto veće probleme s rokovima imaju izvođači radova na vodovodnoj mreži koja bi uskoro trebala napajati matuljsko zaleđe. Plan opsežnog projekta je dovođenje javnog vodovoda do naselja Žejane, Vele i Male Mune, Škrpna, Kriva, Šušnji, Zvoneća, Gašpari, Perka, Zaluki, Brešća, Veli i Mali Brgud, Ivanići, Biškupi, Crnčići, Ružići, Francići, Mavrići, Principi, Obadi i Brajani, za što je potrebno izgraditi vodospremu Lisina i cjevovod u ukupnoj dužini nešto većoj od 11 kilometara. Iako je za rok dovršetka većine građevinskih radova određen kraj 2008. godine, loši vremenski uvjeti te paralelno odvijanje radova na postavljanju HEP-ove mreže za distribuciju električne energije, pomaknuli su rokove na ovu godinu.

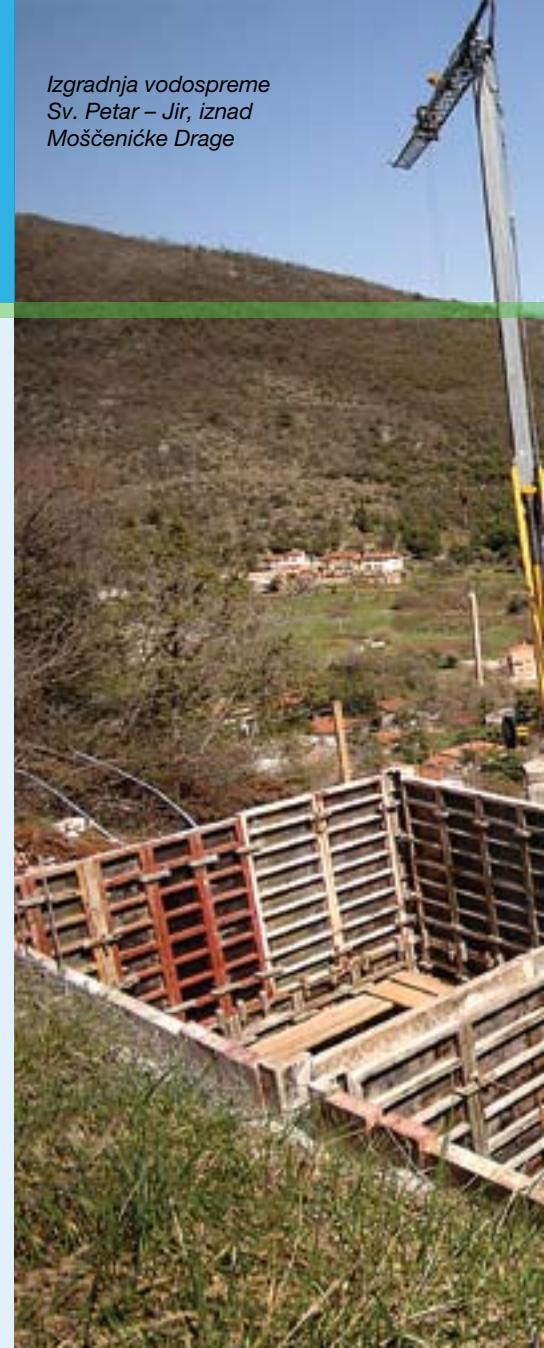
– Radovi na vodovodu Velih i Malih Muna, vrijedni 7 milijuna kuna, pri samom su kraju. Tijekom izvođenja investicije došlo je do nekih dodatnih radova, jer je postojao zahtjev za uvođenjem novih priključaka i dva odvojka na području Malih Muna, a nije nas ni vrijeme baš služilo. Ukoliko ne bude nekih velikih iznenađenja što se tiče vremenskih prilika, voda će do Muna stići vrlo brzo – tvrdi direktor "Komunalca". Slična je situacija i s drugim vodovodnim pravcem na području Matulja, koji spaja naselja na liniji Principi – Obadi – Mavrići, i koji bi također trebao biti gotov na proljeće, jer je dovršeno osamdesetak posto investicije vrijedne 6 milijuna i 800 tisuća kuna. Najvažniji objekt koji se gradi, vodosprema Lisina, prvenstveno bitna za opskrbu područja Muna i Žejana, ipak će pričekati nešto više vremena prije negoli se stavi u funkciju.

– Od 4 milijuna i 200 tisuća kuna, kolika je cijena ove investicije, realizirani su radovi vrijednosti nešto više od milijun i pol kuna. Iako je rok dovršetka bio zakazan za jesen 2009., mislim da će za ovu investiciju ipak trebati nekoliko mjeseci više – rekao je Mrak.

Osigurati pitku vodu svih 12 mjeseci

Čini se da su radovi najdalje odmakli na gornjem području Moščeničke Drage. Peta faza izgradnje vodovoda, za područje Sveti Petar – Jir, vrijedna nešto više od osam milijuna kuna, financira se iz sredstava Općine Moščenička Draga, Županije i

Izgradnja vodospreme
Sv. Petar – Jir, iznad
Moščeničke Drage

Hrvatskih voda, a trenutno se radi na izgradnji vodospreme Sv. Petar – Jir.

– Tijekom zime ta će vodosprema opskrbljivati područje vodom s izvorišta na Učki, a tijekom sušnih ljetnih mjeseci crpit će se voda iz riječkog vodovoda, na koji su spojeni i Opatija i Lovran. Nedavno su općinske vlasti odlučile i proširiti ovu investiciju 300 tisuća kuna vrijednim odvojkom prema Jiru – kazao je Mrak.

Kombiniranje ta dva vida opskrbe najučinkovitiji je način osiguravanja pitke vode za brdovito liburnijsko područje tijekom svih dvanaest mjeseci, pa na isti način funkcionira vodoopskrba Lovrana, do čijih gornjih krajeva voda "presjeda" na čak tri stanice – Lokvi, Buzdonki i Antićima. Ljeti se ona uspinje tim pravcem, dok se za zimskih mjeseci, tijekom kojih nabujaju učkarske rječice, pitka voda spušta slobodnim padom od Antića naniže. Tako se stvara zaokružen vodovodni sustav, koji će, do 2012. godine, omogućiti svim stanovnicima Matulja, Lovrana, Opatije i Moščeničke Drage priključak u 21. stoljeće.

Sve četiri jedinice lokalne samouprave na Liburniji uvođenje pitke vode u svako domaćinstvo smatraju strateškim ciljem. Gradovi i općine uz pomoć Hrvatskih voda i Primorsko-goranske županije uspijevaju u svom naumu da vodoopskrbni sustav dovedu i do najmanjeg mjesta. Za Liburniju ovo je svakako "posao stoljeća"

Vodu dovesti do svih stanovnika podno Učke

Mnoga će liburnijska naselja upravo ove godine dobiti tekuću vodu - direktor "Komunalca" Ervino Mrak

Iskoristiti vodu s Učke - ulaz u vodospremu

ekoetno

Početkom travnja 3.000 mladih stabala maslina počelo je puštati korijenje u škrtu zemlju kvarnerskih otoka, a s obzirom na njihovu dugovječnost, davat će plodove i ulje generacijama naših potomaka. To je još jedan korak u hvalevrijednom poslu u kojem ravnomjerno sudjeluju Primorsko-goranska županija, jedinice lokalne samouprave i poljoprivrednici, ljudi kojima možda pripada i najveća zahvalnost jer će njihova marljivost, znanje i ljubav prema zemlji i plodovima koje nam daje, biti jamac da će ono što se obnovilo i opstati.

– Povećanje površina pod trajnim nasadima kontinuiranom provedbom programa obnove u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, uz okrugnjavanje poljoprivrednih površina, jedan je od glavnih prioriteta razvoja poljoprivrede u Primorsko-goranskoj županiji. Poseban naglasak se daje na zaštitu i definiranje karakterističnih proizvoda s prostora Županije, te stvaranju preduvjeta za plasman proizvoda, a nositelji razvojnih programa su županijski centri, poljoprivredne zadruge te druge institucije. Unutar razvojnih programa posebno mjesto ima proizvodnja zdrave hrane, te zaštita, organizacija i stvaranje preduvjeta za proizvodnju autohtonih proizvoda i

Poljoprivreda

zaštita zemljopisnog porijekla – kaže Mladen Brajan, savjetnik za poloprivredu u županijskom Odjelu za turizam, poduzetništvo i poljoprivredu.

Sadnja – svojevrsna utrka s ulaskom u EU

Ubrzana sadnja novih vinograda i maslinika na otocima i u priobalju, te voćnjaka i bobičastih nasada u Gorskem kotaru, svojevrsna je utrka s ulaskom u Europsku uniju, u kojoj nas, kao i sve ostale članice, čekaju kvote iznad kojih se neće moći ići. Istina, postoji način da se i tome doskoči jer strogi europski propisi nisu tako strogi kada je riječ o autohtonim nasadima, za koje nema ograničenja. Međutim, tu nas, i ne samo u našoj Županiji, nego i u drugima, koči nedovoljna proizvodnja sadnog materijala te nepostojanje verificiranih matičnjaka za definiranje i očuvanje autohtonih sorti. U vinogradarstvu je ipak učinjen hvalevrijedan pomak – u Vrbniku je

U Vrbniku je lani zasađen ogledni vinograd s 20 starih sorti loze

zasađen ogledni vinograd s 20 starih sorti loze. Ove godine se očekuje prvi urod i mini-vinifikacija, nakon čega će se odlučiti koje su sorte najbolje. Uz to, počela je i bezvirusna selekcija žlahtine, nakon čega će se najbolji primjerici, odnosno virusima najmanje zahvaćeni cjeponi, izdvojiti kao bazni matični materijal, a za dvije godine počet će proizvodnja sadnica s plavom etiketom, što je oznaka za sadnice po EU-standardima.

Desetogodišnji trud

Lani je za područje otoka nabavljeno 155.150 loznih cjepona, 3.262 sadnice maslina i 160 sadnica voćaka, a za priobalje i Gorsk kotar 1.030 loznih cjepona, 775 sadnica maslina, 30.500 sadnica jagoda, 6.950 sadnica malina, 1.450 sadnica crvenog ribizla i 1.590 voćnih sadnica, pretežito krušaka. Trećinu cijene plaća Županija, trećinu jedinice lokalne samouprave, trećinu poljoprivrednik, a sve

Proizvoditi malo,

ali kvalitetno i autohtono

Mladen Brajan:
Naš je cilj
proizvoditi
malo a dobro

se obavlja posredstvom županijskih centara koji sudjeluju u razvoju mediteranske i brdsko-planinske poljoprivrede. Procjenjuje se da je zasađeno 26 hektara novih vinograda, 12 hektara maslinika, pet hektara voćaka i pet hektara bobičastog i jagodastog voća. Ovogodišnji plan, koji se već počeo ostvarivati, nabava je 3.817 sadnica maslina, 126.000 loznih cjepona i 50 sadnica voćaka za otoke, te 248 maslina, 40.290 loznih cjepona i 40.290 sadnica jagoda, malina i ostalih voćaka za priobalje i Gorsk kotar. Lani je uloženo nešto više od 660.000 kuna, a ove godine je planirano 605.000 kuna. Međutim, program obnove trajnih nasada počeo je još 1998. godine, pa su i brojke mnogo veće. Zaključno s 2009. podignuto je 109 hektara novih vinograda sa 629.000 loznih cjepona, na 126 hektara novih maslinika zasađeno je 46.000 maslina, Gorski kotar bogatiji je za 122 hektara novih voćnjaka s 285.000 voćaka, a sve zajedno je putem Programa obnove zasađeno 357 hektara novih trajnih nasada u što je Županija uložila 3.581.000 kuna.

Korak po korak obnavlja se poljoprivreda u našoj Županiji i postaje sve značajnijom logistikom turističkoj ponudi. Najveći se napori ulažu u obnovi trajnih nasada jer Europska unija kuca na vrata, a tada ćemo se morati pridržavati strogo kontroliranih kvota

Vidoje Vujić: Treba krenuti s razvojem agroturizma

Preko Centra za održivi razvoj otoka ovog proljeća na Krk je stiglo više od tri tisuće sadnica maslina

Medne ceste

Kad je riječ o poljoprivredi, nezaobilazna je tema stočarstvo: na otocima te na Grobniku tradicija ovčarstva, a uz ovce sve je više i koza, a u Gorskem kotaru uzgoj krava, što je, ako se usporedi s ovčarstvom još uvijek

u povoјima.

– U suradnji s Hrvatskim stočarskim centrom provode se mjere zaštite autohtonih otočnih ovaca: creske, krčke i rapske, što treba rezultirati janjetinom sa zemljopisnim porijekлом, a creska janjetina

već je ovjenčana eko-markicom. Uz meso sve značajnija je i proizvodnja sira, pa već imamo 10 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava čiji su sirevi dobili vrijedne nagrade na državnim natjecanjima. Od 2002. iz županijskog proračuna je za unapređenje sirarstva uloženo 574.000 kuna, za zaštitu zdravlja stada ovaca i koza 150.000, za očuvanje genotipa creske, rapske i krčke ovce 150.000, a uz još neka manja ulaganja ukupno je uloženo 980.000 kuna bespovratnih sredstava, te osigurano pet kredita u iznosu od 393.000 kuna. U sirarstvu, odnosno malim privatnim siranama, budućnost je i govedarstva u Gorskem kotaru – kaže M. Brajan.

Zadnjih godina sve značajnije mjesto u poljoprivredi zauzima pčelarstvo, a budući da, osim što nam daju med, bez pčela ne bi bilo ni plodova, i tu Županija pomaže, osobito u nabavi antivaroznih podnica za košnice za sve pčelare u županiji. Njih je sada ukupno 443, a imaju 11.124 košnice. Te podnlice pomažu u susbjajanju varoe, te osiguravaju mikroklimatske i higijenske uvjete što je važno za prezimljavanje pčela. Predloženo je da se financiranje podnica provede po istom sistemu kao nabave sadnica, odnosno da Županija, jedinice lokalne samouprave i pčelar daju po trećinu potrebnog novca, a iz županijskog proračuna već je osigurano 250.000 kuna.

Premda se, u usporedbi s nekim drugim izrazito poljoprivrednim krajevima, ne

ekoetno

može govoriti ni o velikim površinama, ni o značajnim prihodima, dio se mora preraditi. Kad je riječ o grožđu, krajnji proizvod je vino, a uskoro će tržiste biti obogaćeno novim, Vinodolskim pjenušcem. Masline se uglavnom pretoče u ulje, a vrijedan je podatak da je lani, u suradnji s Poljoprivrednom zadrugom Cres i Udrugom maslinara "Ulika" pokrenuta linija za punjenje boca. U Gorskem kotaru raste broj proizvođača voćnih likera i vina, a oni će, uz medare, biti glavni adut budućih mednih cesta i cesta plodova gorja. Bit će označene smeđom signalizacijom i uputama kako doći do proizvođača te kušati njegove proizvode. Još nedostaju sušare voća, ali i to će se uskoro ispraviti.

Od zelenog do plavog

Baš tako izgleda Županija, što joj daje niz prednosti, a tako je nazvana zadruga oko koje se okupilo 18 proizvođača različitih proizvoda koje je spojila potreba da na putu prema Europskoj uniji, u kojoj će se susresti s nesmiljenom konkurenjom, što je moguće lakše nađu put do kupca. Sada se nude u riječkoj prodavaonici "Zeleno i plavo", pravoj maloj riznici autohtonih proizvoda. Ovo je u Hrvatskoj prvi primjer udruživanja najznačajnijih proizvođača s prostora jedne županije i njihovog zajedničkog nastupa na tržistu, te promocije autohtonih proizvoda, među kojima su krčki, rapski, creski i grobnički sir, vina otoka Krka i Vinodolske doline, masline i maslinovo ulje, plodovi gorja i mora, mesne prerađevine... Zadruga i prodavaonica se

uklapaju u projekt Razvoj tržista autohtonih proizvoda, Hrvatskog saveza zadruga, čiji je cilj potaknuti svijest proizvođača autohtonih proizvoda, od čega koristi ima i turizam.

– To je naš cilj. Proizvoditi manje količine autohtonih visokokvalitetnih proizvoda, po kojima će naša županija biti prepoznatljiva stranim turistima i u tome je poljoprivreda logistika turizmu – kaže Mladen Brajan.

A da ne bi baš sve bilo med i mljeko, mora se spomenuti okrupnjavanje zemljišta. Primorsko-goranska županija uključena je, uz Varaždinsku, Zagrebačku i Vukovarsko-srijemsку, u pilot-projekt okrupnjavanja zemljišta koji je uz našu pomagala i švedska vlada. Pri kraju je, jer završava 31. svibnja, ali nije mnogo učinjeno. Prepreka su preusmjerene čestice, čije je vlasnike često teško naći, te bitne razlike u podacima gruntovnice i katastra. Teško se provodi i upis državnog zemljišta, što je preduvjet za davanje u koncesiju. Da je to najveći problem, potvrđuje i zamjenik župana dr. Vidoje Vujić, ali naglašava da je, uz postignute uspjehe na unapređenju poljoprivrede, nužno ići naprijed. Posebno bi okrupnjavanje zemljišta bilo važno za Gorskog kotara kako bi se moglo potaknuti stvaranje farmi goveda.

I na kraju svi se slažu – sada treba krenuti s razvojem agroturizma, u čemu prednosti, svatko na svoj način, imaju i otoci i Gorskog kotara. Turizam je, kako kaže dr. Vujić, velika tržnica za sve poljoprivredne proizvode i te dvije gospodarske grane nužno se dopunjaju i isprepleću.

U suradnji PGŽ-a s Poljoprivrednom zadrugom Cres i Udrugom maslinara "Ulika" pokrenuta je linija za punjenje boca

Zeleno-plavi izlagачi

Na štandu Primorsko-goranske županije u okviru Sajma Zeleno i plavo ove godine na Trsatu svoje su proizvode izložili: ADA ČORIĆ Rijeka, APITRADE Hreljin, ARBA Rab, CENTAR ZA BRDSKO-PLANINSKU POLJOPRIVREDU PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE, sa sjedištem u Staroj Sušici, DARKO DINTER Rijeka, DOLORES OREŠKI Rijeka, DUŠANKA RAST Tribalj, EKOLOŠKA PČELARSKA ZADRUGA Vidmar, FRANKULIN Čavle, GIZDULIĆ Dražice, GORANSKE VUNARICE Ravna Gora, GORDANA KARABAĆ Malinska, GORJE Skrad, GORSKI Fužine, GOSPOJA Vrnik, HELICKIKULTURA Matulji, IVAN KATUNAR Vrnik, JOSIP STRIZIĆ Bribir, KALI Lovran, KATUNAR VINARIJA Vrnik, KOTA Ravna Gora, KOTAČ Lokve, KRAJANI Malinska, KVARNER Punat, MANDA WALTZ Grižane, MARGARETA KRSTIĆ Jelenje, MARIOLINA Krk, MATEO Krk, MESNICA-MARKET-PRERADA MESA ŽUŽIĆ Krk, NADA Vrnik, NINA JERČINOVIC Drvenik, OBITELJSKO POLJOPRIVREDNO GOSPODARSTVO PARČIĆ IVAN Vrnik, OKUS MORA Novi Vinodolski, OLEAL Punat, PLODOVI VINODOLA Bribir, PODUZETNIČKI INKUBATOR PINS Skrad, POLJOPRIVREDNA ZADRUGA CRES Cres, QUARNERO Ičići, SUSAJDA Cres, TIHOMIR ŠARAR Grižane, UDRUGA MASLINARA DROBNICA Krk, UDRUGA PČELARA MILUTIN BARAČ Rijeka, UDRUGA ZDRAV ŽIVOT Rijeka, VALI Kostrena, VIVODA Jurdani, VRBNIK Vrnik, VUPIK Novi Vinodolski i WOOL Lokve.

U sirarstvu, odnosno malim privatnim siranama, budućnost je i govedarstva u Gorskem kotaru - srevi Mrvoš iz Gomirja

LJEKARNIK SAVJETNIK

Potražite savjet ljekarnika o pravilnoj upotrebi lijekova, odgovornom samolječenju i očuvanju vašeg zdravlja.

**DERMOKOZMETIČKO
SAVJETOVALIŠTE U
LJEKARNAMA**
www.ljekarna-jadran.hr

Zdravstvena ustanova **Ljekarna JADRAN**, 51000 Rijeka, Trg Vlačića Flaciusa 3
tel. 051/339-600, 337-217, fax: 051/337-398

JADRAN

Rijeka:

Ljekarna KORZO, Korzo 22, tel.051/211-036; **Ljekarna BRAJDA**, Krešimirova 24, tel. 051/213-732; **Ljekarna CENTAR**, Riva 18, tel.051/213-101
Ljekarna KAZALIŠTU, Ulijarska 3, tel.051/211-479; **Ljekarna STROSSMAYER**, Strossmayerova 6, tel.051/371-127
Ljekarna ZAMET, Avelina Turka 137, tel.051/264-717; **Ljekarna RIVA BODULI**, Riva Boduli 7, tel.051/215-301

Ljekarna BAKAR, Veberova 137, 051/761/319; **Ljekarna CRES**, Trg Franje Petrića 4, tel.051/571-243; **Ljekarna VRBOVSKO**, Dobra 12, tel.051/875-219

Ljekarnički depo:

Šilo: Stara cesta 4, tel.051/852-161; **Klana**: Klana 63, tel.051/808-168; **Nerezine**: Trg Studenac 13, tel.051/237/226

MISIJA

Usmjereni smo na dva vitalna područja ljudskih potreba, zdravlje i ljepotu, kao bitne preduvjete unapređenja ukupnog standarda življenja.

VIZIJA

„JADRAN“ – Galenski laboratorij, kao propulsivna regionalna farmaceutska kompanija, razvijat će svoju poziciju u regijama jugoistočne, srednje i istočne Europe i CIS-a te s ključnim brendovima iskraćiti na globalno tržište zdravlja. Strategiju ubrzana rasta temeljimo na vlastitom razvoju brendiranih generika i programa *consumer health care*, kao i na suradnji te strateškom povezivanju s vodećim farmaceutskim tvrtkama na području razvoja, proizvodnje i marketinga.

VRIJEDNOSTI

Stalno učenje i odgovornost, inovativnost i kreativnost, lojalnost i timski rad, jednostavnost i iskrenost, entuzijazam i bliskost – vrijednosti su koje nagradjujemo.

Larona

Ortalox

sonalia

simwax

Adrience™

HOLYPLANT™

vizitka

Dear Captain Ivo, evo opširne liste naših zahtjeva" – nije to rečenica izvadena iz pregovaračkog priručnika za mornare, već početak poslovnog maila koji će ovog ljeta na hrvatsku obalu donijeti poslove vrijedne stotinjak tisuća kuna. Naime, "Captain Ivo" nadimak je Ive Dujmića, opatijskog pomorskog kapetana i direktora BWA (Blue Water Alliance) Yachtinga za Hrvatsku. Ova tvrtka, jedno od najuspješnijih globalnih poduzeća u sektoru pružanja usluga za mega jahte, pokriva preko 90 posto mediteranskog tržišta i u Hrvatsku godišnje dovede tristotinjak mega jahti.

– Našu tvrtku treba gledati kao logističku podršku vlasnicima najvećih svjetskih jahti, jer naša je zadaća da udovoljimo svim njihovim zahtjevima kako bismo im omogućili kvalitetan odmor u našoj zemlji. Brodarima pružamo široku paletu usluga, od brige za carinske obaveze, preko planiranja itinerara, opskrbe namirnicama, gorivom, do ugoveravanja termina u restoranima i vezova u marinama – objasnio je Dujmić zadaću svoje tvrtke.

"Zdenko, izmislio sam proizvod"

Dujmićevi su klijenti holivudske zvijezde, arapski šeici, pripadnici europske plave krvi, nabogatiji svjetski poslovnjac... Od sto najvećih jahti, opisanih u magazinu "Yachts International", hrvatskim su Jadranom krstarile gotovo sve, uglavnom uz pomoć kapetana Ive. Međutim, iako se danas može pohvaliti prepoznatljivošću diljem svijeta, počeci ovog biznisa, kao i svi počeci, bili su teški.

– Radio sam kao direktor brodskog prometa u Kvarner Expressu, kad se taj div sredinom devedesetih našao u stečaju, a ja sam se našao bez posla. Odlučio sam pokrenuti vlastitu agenciju, zajedno sa svojom suprugom, međutim, našli smo se u nezgodnoj poziciji jer nismo bili profilirani na tržištu – kazao je Dujmić.

Sudbonosan se za njega pokazao razgovor na tadašnjem Hotelijerskom fakultetu s prodekanom Zdenkom Cerovićem.

– Zdenko mi je tada rekao: "Ivo, u turizmu moraš imati proizvod." Tada sam se pitao što to točno znači, kako stvoriti svoj proizvod kad je sve već izmišljeno? Međutim, nazvao me nedugo kasnije jedan prijatelj iz Amerike koji me zamolio da pomognem oko organizacije boravka jednog njegovog poznanika koji je u Hrvatsku stigao jahtom. On je bio zadovoljan, preporučio me još nekim drugim poznanicima i malo-pomalo stvari su se pokrenule. Uskoro se naša agencija "Marea" počela baviti prvenstveno tim poslom. Tada sam se vratio k Ceroviću i rekao mu: "Zdenko, izmislio sam proizvod" – rekao je Dujmić o svojim poslovnim počecima.

BWA, Opatija

Ivo Dujmić: Držimo se mota "Za nas ne postoji nemoguće"

Tvrta posluje diljem svijeta

Deset je godina Dujmić vodio "Mareu", stvorivši pritom široku mrežu klijenata i poslovnih partnera, kontakata, dobavljača i suradnika diljem obale, ali najvažnije, stvorio je vlastiti "know how". Međutim, uskoro se našao pred novim izazovima, jer širenje tržišta mega jahti u Hrvatskoj privuklo je i novu konkureniju.

– Prije pet godina našao sam se pred izborom. Kontaktirali su me partneri iz inozemstva zainteresirani za ulaganje na našem tržištu. Međutim, umjesto da se postave kao konkurenti, uspjeli smo se organizirati i osnovati dioničko društvo u kojem svi sudjelujemo kao partneri. Prenijeli smo svu svoju logistiku i znanje stećeno za vrijeme rada u "Marei" u ovu tvrtku, koja sada posluje diljem svijeta – kazao je Dujmić.

Elitni nautički turizam, kojim se bavi tvrtka BWA, jedini je segment gospodarstva koji niti za vrijeme recesije i krize ne gubi snagu i ne smanjuje prihode - Ivo Dujmić

Našu tvrtku treba gledati kao logističku podršku vlasnicima najvećih svjetskih jahti. Brodarima pružamo široku paletu usluga, od brige za carinske obaveze, preko planiranja itinerara, opskrbe namirnicama, gorivom, do ugovaranja termina u restoranima i vezova u marinama – objašnjava Ivo Dujmić zadaču svoje tvrtke

Nema knjige žalbe

Govoreći o zadovoljstvu svojih klijenata, među koje se ubrajaju najbogatiji ljudi svijeta, Dujmić kaže da "nemaju knjigu žalbe, samo knjigu pohvala".

– Držimo se mota "Za nas ne postoji nemoguće". Sve zahtjeve klijenta pokušat ćemo ostvariti. Jednom prilikom poznati svjetski biznismen koji je ljetovao na Jadranu, slavio je svoj rođendan na državni praznik, kad su sve trgovine bile zatvorene. Za proslavu je zatražio 200 suncokreta koji su trebali napuniti bazen i balu specijalnog tkanja – onakvog od kakvog se rade vjenčanice. Proveli smo cijeli dan na telefonima i na terenu, ali na kraju smo uspjeli ostvariti želju – ispričao je Dujmić jednu od zanimljivijih priča o zahtjevima svjetske elite.

Takvih priča, kaže, ima napretek, ali ne želi u javnost izlaziti s njima, kao ni s imenima klijenata, jer diskrecija je jedan od bitnih elemenata povjerenja koje mu pružaju strani partneri.

Zvijezde, poslovnjaci i šeici

kapetana Ive

Domaći proizvod - sestrinska tvrtka "More, more" ima zadaću da istražuje tržište, kupuje i opskrbљuje jahte isključivo najboljim domaćim proizvodima

Dobri potrošači - elitni jahtaši potroše u prosjeku 80 tisuća kuna za vrijeme krstarenja koje traje od 10 do 14 dana

Nautički turizam, posebno njegov elitni dio, kojim se bavi tvrtka BWA, jedini je segment gospodarstva koji niti za vrijeme recesije i krize ne gubi svoju snagu i ne smanjuje domaće prihode. Dujmić vjeruje kako bi na tržištu megahta mogli profitirati i domaći proizvođači hrane, turistički djelatnici, ali i brodogradilišta.

– Evo, mi smo osnovali sestrinsku tvrtku "More, more" čija je jedina zadaća da istražuje tržište, kupuje i opskrbљuje jahte isključivo najboljim domaćim proizvodima. Treba shvatiti da se ovdje radi o jako dobrim potrošačima, koji samo preko računa koje mi za njih podmirujemo potroše u prosjeku 80 tisuća kuna, za vrijeme krstarenja koje traje od 10 do 14 dana. To je tržište koje traži visoku kvalitetu, ali spremno je i dobro platiti za nju. Tu bi svoju šansu trebali vidjeti i naši škverovi. Imamo brodogradilišta bez posla, a u gradnji jahti radi se o čistoj, ekološkoj tehnologiji i visokom profitu. Kvarner i Primorsko-goranska županija tu bi također trebali naći svoj interes. Mi smo već počeli poticati potražnju za ovim prostorima, jer smo među itinerare za ovu godinu uvrstili i Cres, Mali Lošinj, Rab, Krk, Opatiju i Lovran – naglasio je Dujmić.

ustanove

Upark-šumi "Pod javori", koja s kopnene strane grli Veli Lošinj, smjestilo se klimatsko lječilište duge tradicije.

Povoljni klimatski uvjeti otoka Lošinja prepoznati su već u 19. stoljeću, a 1892. godine, zemaljskim zakonom austrijske vlade u Beču, Veli i Mali Lošinj su proglašeni klimatskim lječilištima i oporavilištima. Klima Veloga Lošinja (po Koppenovom razvrstavanju) je umjereno topla i kišna s toplim i suhim ljetima i blagim i kišovitim zimama. Otok Lošinj se nalazi u suptropsko-mediterranskom području s prosječnom godišnjom temperaturom od 14,4°C. Razlika između godišnjih najnižih i najviših temperatura je minimalna i vrlo malo se mijenja od mjeseca do mjeseca što je jedan od važnih faktora takve klime. Slično je s tlakom zraka, a i vjetrovi su blagi.

Duga povijest lječilišta - od nadvojvode do progranika

Vjerojatno je mnoge od tih podataka, rezultate istraživanja dr. Conrada Clara i prof. Ambroza Haračića, poznavao i austrijski nadvojvoda Karlo Stephan Habsburg koji je 1886. godine na obroncima brda Kalvarija sagradio svoj dvorac-zimovalište "Wartsee" s perivojem. U njemu su kroz godine bile smještene razne zdravstvene ustanove, a danas je tu lječilište. Od tada pa sve do završetka I. svjetskog rata Veli Lošinj doživljava svoj prvi zdravstveno-turistički procvat. Izgrađuje se čitav niz manjih sanatorija, pansiona i hotela. Pripajanjem otoka Kraljevini Italiji turizam stagnira, osobito zdravstveni, te se tek nakon II. svjetskog rata počinje obnavljati medicinski rad. Iz dječjeg oporavilišta 1946. godine nastaje Dječji sanatorij za inaktivnu tuberkulozu, a 1947. godine Crveni križ Hrvatske otvara svoje klimatsko lječilište koje se 1962. godine pretvara u Dječju bolnicu za alergijske bolesti dišnih organa. Godine 1948. u dvoru Podjavori osniva se Klimatsko lječilište za odrasle osobe koje također 1962. godine prerasta u Bolnicu za alergijske bolesti.

Usljedilo je zlatno doba lječilišta - 1965. godine potpisani su ugovor s tadašnjom DR Njemačkom i sljedećih 25 godina u Velenjem Lošinju su se liječila njemačka djeca. Na liječenju je bilo čak i 1.000 djece dnevno, a boravak je trajao i do 45 dana. Osoblje je tada imalo najveće plaće u tadašnjoj Jugoslaviji, a zaposleno je bilo oko 200 ljudi (danasa ih je tridesetak). Nakon ujedinjenja Njemačke ugovor je raskinut. Usljedio je Domovinski rat i u zgrade su smješteni progranici. Njihov boravak donio je osim tužnih priča i mnogo finansijskih problema, a neki se dugovi i danas plaćaju.

Lječilište Veli Lošinj

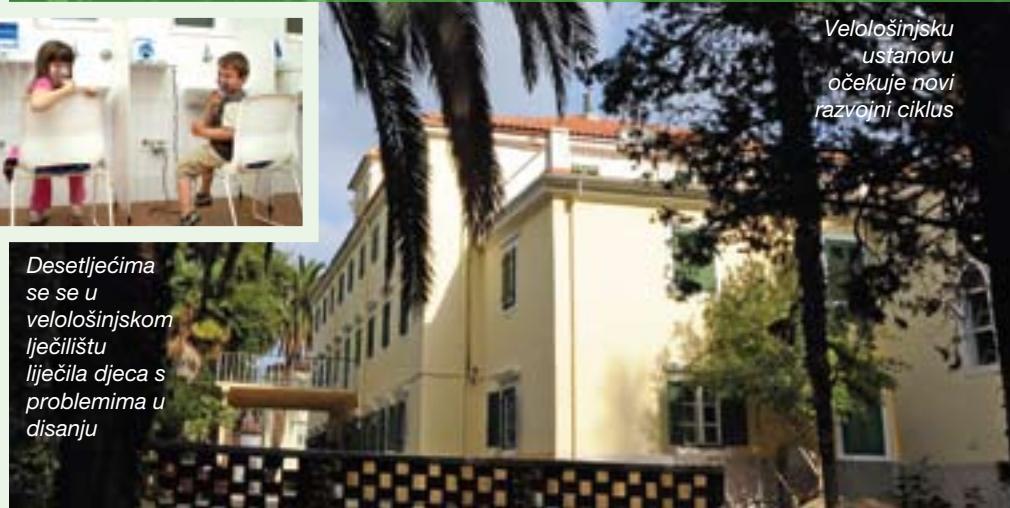

Ravnateljica Renata Žugić u staroj... i novoj kotlovnici

Velološinjskom lječiliš

Desetljećima se se u velološinjskom lječilištu liječila djeca s problemima u disanju

Velološinjsku ustanovu očekuje novi razvojni ciklus

Velika investicija uređenja kotlovnice

Sadašnje lječilište službeno je osnovano 1998. godine kao pravni sljednik Dječje bolnice i od tada lječilištem upravlja Primorsko-goranska županija. Iz godine u godinu u lječilište se ulaze, obnavljaju se polako zgrade i postrojenja...

Posljednja je velika investicija uređenje nove kotlovnice. Kapelica Presvetog srca Isusova, jedna je od izvornih zgrada u sklopu lječilišta, sagrađena 1886. godine. U tom je sakralnom objektu od 1966. godine bila smještena kotlovnica. Taj "naslijedeni kulturocid", kako ga je nazvao župan Komadina prilikom svog posjeta lječilištu 2. rujna 2008., konačno je ispravljen zahvaljujući ulaganju od oko milijun kuna koje su zajednički realizirali Županija i Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost. Kotlovnica na lož ulje je iseljena iz kapelice, a u novom je prostoru postavljen uređaj koji kao emergent za pripremu potrošne tople vode i za zagrijavanje objekata koristi ukapljeni naftni plin. Tim je radovima nastavljen projekt sustavne zamjene energenata u zdravstvenim i socijalnim ustanovama čiji je osnivač Primorsko-goranska županija, radi uštede u troškovima energije te unapređenja zaštite okoliša.

Tom je prilikom Vinko Mladineo, ravnatelj Fonda, istaknuo da Primorsko-goranska županija prednjači u uvođenju čišćih energenata, te je stoga država prati na čak 26 projekata energetske učinkovitosti. Župan Komadina istaknuo je da je stara kotlovnica u zrak ispuštalala čak tonu i pol sumpora godišnje, a obzirom na to da je Lječilište

namijenjeno u prvom redu liječenju plućnih bolesti, jasno je da je trebalo uvesti ekološki prihvatljive energente. Osim brige za zaštitu okoliša, ovom investicijom Županija je potvrdila nastavak skrbi za sve ustanove čiji je osnivač, a posebno one na otocima, rekao je župan Komadina na otvorenju postrojenja.

Zrak čišći nego ranije

Zahvaljujući ulaganjima u lječilištu se obnavlja zdravstveni turizam, iz godine u godinu sve više noćenja, a i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje svake godine odobrava sve više sredstava.

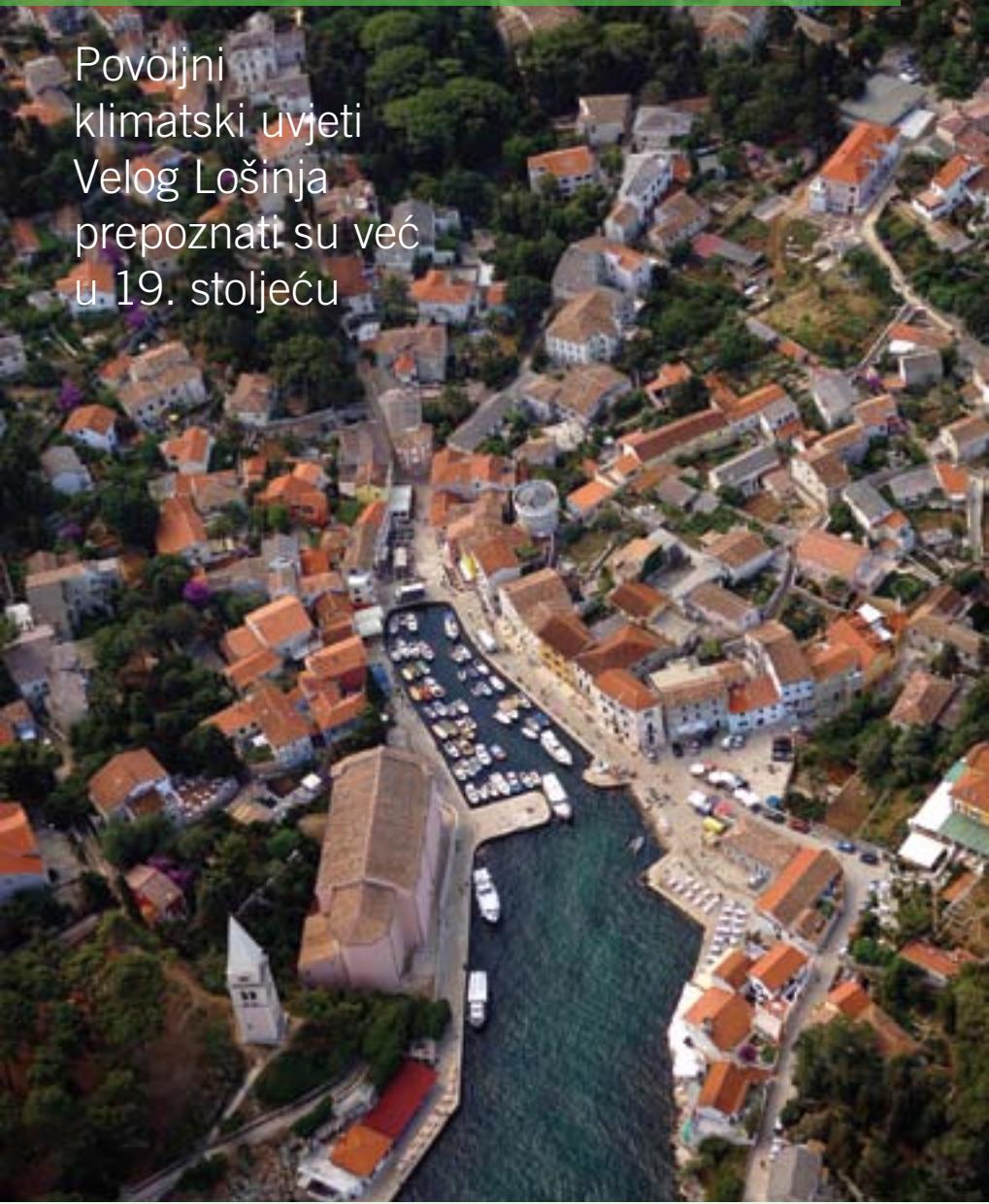
"Nadamo se da će se taj pozitivan trend i nastaviti, jer su klimatski uvjeti, kako je pokazalo nedavno istraživanje Zavoda za javno zdravstvo, još i bolji nego prije 15 godina. Zrak je, naime, čak i čišći nego što je bio prije, te postoje svi uvjeti za brži razvoj lječilišnog turizma u Velenjem Lošinju", kaže nova ravnateljica ustanove Renata Žugić.

Prema riječima IVE Afrića, pročelnika županijskog Upravnog odjela za zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb, Županija je svjesna nužnosti proširenja ponude zdravstveno-lječilišnih usluga, ali i uređenja kompleksa lječilišta. Stoga je izradila sveobuhvatni dokument koji ima karakter "projektognog zadatka" kojim su definirane smjernice novog razvojnog ciklusa Lječilišta i ostvarenja projekta "Lječilišni centar Veli Lošinj". Dokumentom je detaljno analizirano postojeće stanje i zaključeno kako su "Prirodni ljekoviti činitelji i bogata tradicija morskog klimatskog lječilišta na ovoj lokaciji snažni potencijal za stvaranje novog spektra specifičnih

Od 1998. godine nakon odlaska prognanika lječilištem upravlja Primorsko-goranska županija. Iz godine u godinu u lječilište se ulaže, obnavljaju se polako zgrade i postrojenja... Obnavlja se zdravstveni turizam, iz godine u godinu sve je više noćenja, a i HZZO svake godine odobrava sve više sredstava

stu vratiti sjaj i ugled

Povoljni klimatski uvjeti Velog Lošinja prepoznati su već u 19. stoljeću

i konkurentnih zdravstveno-turističkih proizvoda i na taj način obogaćivanje ukupne turističke ponude Lošinja i Primorsko-goranske županije”, rekao je Afrić.

Liječenje klimaterapijom

Ukupno raspoloživi resursi s jedne strane i potražnja za zdravstveno-lječilišnim turizmom s druge, određuju novi razvojni ciklus koji bi trebao obuhvatiti: revitalizaciju, unapređenje i proširenje sadašnje lječilišne djelatnosti,

proširenje i obogaćivanje ukupne ponude lječilišnog centra novim uslugama iz područja zdravstveno-lječilišnog turizma, uvođenje selektivnih wellness programa, medicinsku rehabilitaciju, rekonstrukciju i adaptaciju postojećih objekata, te izgradnju novih visokokategoriziranih smještajnih kapaciteta.

Ovakav pristup nužno zahtijeva velika materijalna ulaganja, svjestan je pročelnik Afrić, te će se koristiti pozitivna iskustva u

Lječilišni tim

Raste broj noćenja

Lječilište raspolaže s 220 kreveta raspoređenih u tri cjeline: Zgrada Park 1 i Vila Letić (sastavni dijelovi prvotnog dvorca) pogodne za smještaj organiziranih grupa djece i zgrade "Park 5" (sagrađene 1985.) predviđene za individualni smještaj jer raspolaže s recepcijom i TV-dvoranom, a svaka soba ima kupaonicu. Lječilište ukupno ima 5.000 m² korisne površine! U krugu lječilišta nalaze se uređene šetnice kroz park, igraonica i igralište za djecu, kombinirano rukometno, nogometno, košarkaško i odbokaško igralište, te stolni tenis.

Kapaciteti se pune na dva načina: preko HZZO-a i od klasičnog zdravstvenog turizma. U velološinsko lječilište dolaze oboljeli od alergijskih bolesti dišnih organa (bronhijalna astma i astmi slična stanja), kroničnih plućnih bolesti, alergijskih bolesti kože, psorijaze i osobe u stanju rekonvalencije ili radi rehabilitacije. Pacijentima su na raspolaganju lječnik opće prakse, dermatovenerolog, fizijatar, te specijalizant fizioterapije. Lani je u lječilištu ostvareno 30.000 noćenja i taj broj iz godine u godinu raste.

primjeni modela javno-privatnog partnerstva.

Ravnateljica Žugić kaže: "Malo je poznato da se dobri rezultati u liječenju psorijaze klimaterapijom postižu osim na Lošinju samo na Mrtvom moru, dok su po ljekovitoj nafti poznati Naftalan (kod Ivanić-Grada) i lječilište u Bakuu (Azerbejdžan). Dakle, posjedujemo potencijal praktički bez konkurenциje na ovom području! Očiti su i rezultati u liječenju astme: bolesna djeca nakon 3-4 tjedna boravka kod nas pokazuju frapantna poboljšanja koja se mogu jednostavno dokazati testovima. Svi koji to jednom dožive na Lošinju, uvijek se vraćaju." Ukoliko se uspješno realiziraju planovi koje s Lječilištem ima Županija i kompleks dostoјno uredi trebat će jaki marketing kako bi se čulo za prednosti velološinskog lječilišta jer se to do sada uglavnom prenosilo usmenom predajom.

Jakov Fak, biatlonac

Bronca iz Pyeong
 Chenga ulazi u
 povijest hrvatskog
 skijanja

sport

Autor najvećeg goranskog sportskih

Sredina
 devedesetih,
 medalja na
 Topolinu

Jakov Fak, biatlonac

Bronca iz Pyeong
 Chenga ulazi u
 povijest hrvatskog
 skijanja

Godina je 2005., juniorska
 reprezentacija Hrvatske: Nikola
 Županić, Anamarija Brajdić,
 Petra Starčević, Marina
 Kovačec. U gornjem redu Pavle
 Kruljac, Stjepan i Jakov Fak

Senzacionalno je 17. veljače odjeknula sportska vijest da je zemlja koja ukupno ima svega dvadesetak biatlonaca u svim uzrastima, osvojila brončanu kolajnu u jednoj od najtežih biatlonskih utrka. Čuđenje je postajalo tim veće što se iz dana u dan sve više otkrivalo kako je put Jakova Faka do bronce bio trnovit i težak

Kada se 17. veljače ove godine dvadesetjednogodišnji mrkopaljski biatlonac Jakov Fak popeo na pobjedničko postolje i oko vrata objesio brončanu medalju osvojenu u seniorskoj utrci Svjetskog prvenstva u biatlonu održanog u korejskom gradu Pyeong Changu, to je ocijenjeno senzacijom ne samo u Hrvatskoj,

što kvalitetniji razvoj, Županić odlučuje angažirati ugledne trenerske stručnjake i time se, premda toga u tom trenutku još nitko nije svjestan, nastavlja put k medalji.

Jakov je u tom trenutku jedan od ponajboljih biatlonaca u svom uzrastu, a jedini koji zna biti bolji je – njegov brat Stjepan! Žestoka međusobna konkurenca,

bolji: najprije uspijeva ostvariti normu za nastup u Svjetskom kupu, najznačajnijem natjecanju biatlonaca, potom bilježi sve zapaženje rezultate na juniorskim prvenstvima – deseti je na juniorskom SP-u Ruhpoldingu 2008. godine, a prošlog ljeta u Francuskoj osvaja naslov svjetskog juniorskog prvaka u ljetnom biatlonu na rolerima. U ovu sezonu sjajno ulazi krajem prošle i početkom ove godine briljantnim nastupima u Svjetskom kupu od kojih je najbolji onaj u austrijskom gradiću Hochfilzenu kada u utrci Svjetskog kupa osvaja 16. mjesto, iznenadivši biatlonski svijet i skrenuvši prvi put pozornost na sebe i u konkurenciju seniora.

No, sve je to bio, pokazalo se, samo lijev uvod u korejsku brončanu bajku, odnosno Svetsko prvenstvo u biatlonu na kojem je Jakov ostvario fenomenalnu nisku rezultata – 3. mjesto u utrci na 20 km, 14. mjesto u sprint utrci na 7,5 km, 19. u utrci na 30 km i 25. u utrci na dohvati. Naravno, kruna svega je bronca u dvadesetkilometarskoj utrci u kojoj je na pobjedničko postolje stao u društvu s legendarnim Bjorndalenom. Reakcije nakon medalje, ali i cijelokupnog Fakovog nastupa na SP-u, bile su iznimne. Njegov mu je Mrkopalj priredio fantastičan doček, Hrvatski olimpijski odbor uz pripadajuću nagradu osigurao mu je još bolje uvjete rada, a sigurno je da će korejska bronca zlatnog sjaja privući i jakе sponzore koji u budućim Fakovim nastupima, pogotovo na Olimpijadi u Vancouveru 2010. godine, vide mogućnost dobre prezentacije.

U svom tom metežu oduševljenja potpuno miran ostao je jedino – Jakov Fak! Svi koji su mu bliski kažu da je to očekivano jer je riječ o mlađiću koji čvrsto stoji na zemlji, svjestan je svojih mogućnosti i uvijek trezveno promišlja svoju sportsku budućnost. A ona bi mogla biti vezana i uz nastupanje za slovensku reprezentaciju. Naime, Slovenci su oduševljeni Fakom i baš zbog njegovih iznimnih kvaliteta primili su ga u svoju reprezentaciju izrazivši u niz navrata javno želju da postane dijelom njihove biatlonske "reprezentance". Do ZOI-ja u Vancouveru Jakov će sigurno trčati za Hrvatsku, a što će biti nakon toga, tek će se vidjeti, iako je već sada sigurno da će Hrvatska učiniti sve da ovaj goranski sportski dragulj i dalje nastupa pod šahovnicom. No, za koga god Jakov bude trčao, svatko tko dobro poznaje muku i trud sportaša na putu do velikih uspjeha bit će uz Jakova, a ponajviše će to biti Gorani, posebice njegovi Mrkopaljci kojima će, vjeruju svi, Jakov još poneki put prirediti razloge za feštu.

skog uspjeha – ikad

već još i više u onim zemljama čija je tradicija u ovom sportu iznimno duga i oplemenjena brojnim naslovima svjetskih prvaka i svim vrstama olimpijskih medalja. Norvežani, Švedani, Rusi... i brojni drugi majstori biatlona nisu se mogli načuditi činjenici da je zemlja koja ukupno ima svega dvadesetak biatlonaca u svim uzrastima, osvojila brončanu kolajnu u jednoj od najtežih biatlonskih utrka. U Hrvatskoj je senzacija bila možda još i veća jer je biatlon kod nas sport o kojem se zna izuzetno malo pa su novinske tekstove o Fakovom uspjehu često pratile i poduke o tome što je to biatlon i koje to zadatke u tom spoju skijaškog trčanja i pucanja iz malokalibarske puške ispunjava natjecatelj. Čuđenje je postajalo tim veće što se iz dana u dan sve više otkrivalo kako je put Jakova Faka do bronce bio trnovit i težak, pomalo sličan klasičnoj priči o američkom snu. U ovom slučaju, naravno, hrvatskom snu...

Prvi treneri

Jakov Fak rodio se 1. kolovoza 1988. godine u Rijeci, a djetinjstvo provodi u Mrkoplju gdje prvi put i staje na skije da bi već u petoj godini s bratom Stjepanom, a na nagovor oca Marija, stao na skijaško-trkačke skije i počeo se, poput mnogih Gorana i Mrkopaljaca, baviti nordijskim skijanjem. Prvi su mu učitelji, uz oca, bili braća Marijan i Ferdinand Petrović koji imaju dovoljno znanja, stručnosti, volje, upornosti i, nadasve, ljubavi da Jakovu i svim ostalim malim mrkopaljskim "skijašićima" usade sklonost k ovom lijepom, ali vrlo teškom i zahtjevnom sportu. Negdje pred kraj osnovne škole u Mrkoplju polako dolazi biatlon, ponajprije zahvaljujući Hrvatskoj vojsci i brigadiru Nikoli Županiću koji, uz pomoć Općine Mrkopalj, želi na Zagmajni napraviti Hrvatski biatlonski centar i dati što veći zamah ovom sportu. Te ideje padaju na plodno tlo, a dojučerašnji mladi mrkopaljski skijaši trkači vrlo brzo pretvaraju se u odlične biatlonce. U namjeri da im osigura

uporan i kvalitetan rad polako od mlađih goranskih biatlonaca čini sve uspjješnije natjecatelje koji se polako ističu i na međunarodnoj razini, primjerice na prvenstvu Balkana održanom u Mrkoplju 2005. godine, ili pak 2007. godine na Svjetskom prvenstvu juniorki u Kanadi gdje je Mrkopaljka Petra Starčević sedma, a Delničanka Ana Marija Brajdić jedanaesta! U takvom okružju Jakov Fak može kvalitetno raditi, a jedino što ga zaustavlja u razvoju je ozljeda, i to ne bilo kakva!

U medalji i slovensko znanje

Naime, uslijed naglog rasta došlo je do vrlo bolne i neugodne ozljede goljenične kosti koja mu onemogućava kvalitetan trening pa je Jakov prisiljen ne samo na brojne terapije, već na kraju čak i na operaciju. No, njegova volja i psiha iznimno su snažne i niti jednog trenutka on ne pomišlja na odustajanje, a ta vučja upornost i borbenost nekoliko godina kasnije rodit će povijesni uspjeh hrvatskog nordijskog skijanja i biatlona, odnosno najveći uspjeh goranskog sporta uopće!

Stručnjaci koji na svjetskoj razini prate mlađe uzraste biatlonaca već pred 3-4 godine uočavaju nadarenog hrvatskog biatlonca, a budući da je i Jakovu u interesu treniranje sa što kvalitetnijim natjecateljima, kontakti Jakova i stranih stručnjaka sve su češći. Najuporniji i najbliži su Slovenci čiji trener Uroš Velepec nudi Jakovu mogućnost treniranja sa slovenskom reprezentacijom što Fak, u dogovoru s Hrvatskim biatlonskim savezom i rukovodstvom reprezentacije, prihvata pa od svibnja 2008. godine trenira sa Slovincima. Ta se odluka, pokazala je budućnost, vrlo brzo pokazuje ispravnom i danas je jasno da je put do prve hrvatske biatlonske medalje izgrađen i slovenskim znanjem i stručnošću.

Fantastičan doček

Rezultati mrkopaljskog biatlonca sve su

Nogometnice humanitarke

Članice Rijeke Jack Pota ponosne su na organizaciju nekoliko vlastitih turnira. To je prije svega humanitarni malonogometni turnir Sveti Nikola u Kraljevici, na kojem je ove sezone sudjelovalo osam seniorskih i 12 juniorskih ekipa iz Slovenije, BiH i Hrvatske.

– Na dosadašnja četiri izdanja turnira skupile smo ukupno 67.500 kuna za djecu s posebnim potrebama i domove na području Kraljevice, „Ostro“ i „Forticu“. U lipnju svake godine organiziramo malonogometni turnir Svetog Vida. Lani smo tijekom pet dana u Šmrki za djecu organizirali Otvorenu zabavnu školu nogometa, u suradnji s Gradom Kraljevicom i Općinom Jelenje.

Većini hrvatskih nogometnih zaljubljenika će na spomen ženskog nogometa prva, često i jedina, asocijaciju biti Marija Matuzić, poznatija kao Maca Maradona, još uvijek aktivna legendarna igračica Dinama Maksimira. U Rijeci i okolicu donedavno je bila slična situacija, ali unazad dvije godine svoju poziciju u javnosti izborile su nogometnice Rijeke Jack Pota, istinskog osvježenja u hrvatskom nogometu, kako im svi priznaju. Riječanke su u svojoj prvoj sezoni u velikom nogometu bile najbolje u drugoj ligi i izborile plasman u elitu, a ove sezone u prvoj ligi nadmašile su sve prognoze, osvojivši četvrto mjesto u prvom dijelu prvenstva kojim su se plasirale u ligu za prvaka, u naruži krug najboljih hrvatskih ekipa.

Počele s malim nogometom

Zapaženi rezultati posljedica su temeljitog stručnog rada trenera Roberta Krznarića, koji se nakon iskustva s nogometnicama u Orijentu

i Kraljevici okrenuo njihovim kolegicama i nije zažalio. Naravno, ničeg ne bi bilo bez izvrsne organizacije kluba na čijem čelu stoji ambiciozna predsjednica Brankica Lukanić, jedna od osnivačica Jack Pota, i sama godinama aktivna igračica malog nogometa, koja još i danas po potrebi navuče dres.

– Poznavao sam Brankicu od ranije, a bio sam i znatiželjan kako je to raditi s nogometnicama, pa sam prihvatio njezinu ponudu. Najviše problema je bilo na psihološkoj bazi, žene imaju drugačiji odnos prema radu i treningu, zato sam angažirao sportskog psihologa Andelka Boticu. Nije bilo lako u početku, žene su osjetljivije, s njima se ne smije vikati, ne smije pobjeći nikakva psovka. Problem je bio i kod prihvaćanja taktike, s obzirom da je većina njih igrala mali nogomet, gdje je drugačiji raspored na terenu. Jako smo napredovali u tom segmentu, zato i

imamo dobre rezultate – govori trener Krznarić.

Priča o Jack Potu počela je 1998. godine, kada su Brankica Lukanić i njezine tri sestre na jednom rođendanu odlučile osnovati malonogometni klub.

– Nama je to bilo vrlo zabavno, iako do tog doba nismo uopće razumjele zašto naši muževi tako vole nogomet. Kad smo počele igrati, shvatile smo zašto muškarci nogomet čuvaju ljubomorno za sebe. Nama starijima su se postepeno počele pridruživati mlađe cure, stvorila se solidna ekipa koja je i na nekim muškim turnirima ulazila u polufinala. Prije nekoliko godina odlučili smo se proširiti na veliki nogomet – iznosi predsjednica Lukanić.

U prvu polusezonu u velikom nogometu, na jesen 2007. godine, praktički se krenulo od nule, s kadrom od 12-13 igračica. U prvu ligu Riječanke su ušle samo s domaćim igračicama, s nekoliko pojačanja iz čavjanskog

Nogometnice Rijeke Jack Pota istinsko su osvježenje u hrvatskom nogometu. Riječanke su u svojoj prvoj sezoni u velikom nogometu bile najbolje u drugoj ligi i izborile plasman u elitu, a ove sezone u prvoj ligi nadmašile su sve prognoze i plasirale se u ligu za prvaka, u najuži krug najboljih hrvatskih ekipa

Trener Robert Krvnarić: Žene su osjetljivije, s njima se ne smije vikati, ne smije pobjeći nikakva psovka

Beskućnice u hrvatskom vrhu

kluba Grobničice, koji nastupa samo u malom nogometu. Oformljena je i mlada ekipa, djevojke od 16-17 godina koje su tek počele trenirati popunjavaju prvi sastav.

– Osnovni cilj nam je bio ostati u prvoj ligi, nismo se nadali ovako dobrih rezultatima. I juniorke dosta obećavaju, bore se za prvo mjesto u našoj zoni. Uz mene, s igračicama rade trener vratara Gašper Osolin, pomoći treneri su Goran Vrbančić i direktor Žarko Lukanić, koji rade i s djecom. Treniramo pet puta tjedno, jedini problem je što smo stalno

na drugom igralištu, na Kantridi, Rujevici ili Krimeji – govori Krvnarić.

Pravi sport za žene

Djevojke Rijeke Jack Pota zaljubljene su u nogomet, svaka od sedamdesetak registriranih igračica uvjerit će skeptika da je baš to pravi sport za žene. Neke od klupske povijesti imale su pokušaja u drugim sportovima, ali s obzirom na to da su ostale u nogometu, bit će da su u njemu pronašle nešto "magično".

– Kod mene je bila presudna obiteljska

*Brankica Lukanić,
predsjednica
ŽNK: Rado
bismo imale svoje
klupske prostorije*

*U ligi za prvaka – nogometnice
Rijeke Jack Pota*

sport

Ženski nogometni klub Rijeka Jack Pot

tradicija, tata je igrao amaterski nogomet, sestrična je također igrala za Maksimir, pa sam se od malih nogu susretala s loptom. No to se uglavnom svodilo na igru s dečkima po ulici. Kad sam upoznala Brankicu, krenule smo s malim nogometom i malo-pomalo došle do velikog – upoznaje stoperica Nikolina Matijašić.

– I kod mene je tata odigrao presudnu ulogu, igrao je sa mnom nogomet, mama tu nije imala pravo glasa. Tako je moja prva igračka bila lopta, igrala sam uvek i s dečkima u ulici – dodaje kapetanica i vezistica Jelena Jurić, koja po potrebi obavlja i tajničke dužnosti.

O treneru Krznariću cure imaju samo birane riječi.

– Smatramo da je izuzetan stručnjak, puno nas je naučio, vidi se to po našem napretku u ove nepune dvije godine. Kada smo počele raditi s njim, kad smo prvi put stale na teren, to je bila katastrofa. Igrale smo protiv jedne osrednje ekipe i izgubile 10:0, nije nas bilo nigdje. Nedavno smo opet igrale protiv te ekipe i sada smo mi njih napucale 7:0. Vidljiv je napredak, to govori puno o našem treneru – hvali ga Nikolina.

Prvoligašice, a plaćaju članarinu

Brankica Lukanić potvrđuje nezavidnu finansijsku situaciju i stalnu borbu za preživljavanje.

– Grad Rijeka nam je prvi pomogao s malo većim sredstvima, tu je i Primorsko-goranska županija koja nas prati zadnje dvije godine. Nadamo se u budućnosti značajnijim izdvajanjima za naš klub, možda da nam se negdje pronađu prostorije budući da smo "beskućnici". S obzirom na naše uspjehe, ulazak među četiri kluba u državi, vjerujemo da je došlo vrijeme da nas malo jače podrže jer i entuzijazam ima svoje granice. Mi smo vjerojatno jedini prvoligaški klub, u bilo kojem sportu, u kojem igračice plaćaju članarinu. Putovanja i smještaj su posebna priča, uglavnom, štedimo na svemu što možemo – kaže predsjednica.

Dodataj da su vrata kluba otvorena svim djevojkama koje žele igrati nogomet, pa i onim mlađima od 12 godina, koje bi se uključile u ligu morčića. Cure svojim primjerom pokazuju da je nogomet i te kako prikladan i za žene te dodaju da je manje grub nego primjerice rukomet, pa vjeruju da će postati daleko masovniji. Sve zainteresirane djevojke mogu na internetskoj stranici www.jackpot.hr pronaći kontakte i upute kako se pridružiti klubu.

CLEANER
PRODUCTION
CENTRE RIJEKA
CENTAR
ZA ČISTIJU
PROIZVODNJU
SVEUČILIŠTA U RIJEKI

Education and Culture DG

Sveučilište u Rijeci Centar za čistiju proizvodnju poziva vas na uvodnu radionicu iz koncepta čistije proizvodnje, na kojima će se svi sudionici upoznati s osnovnim konceptom čistije proizvodnje te razlozima i prednostima provođenja mjera čistije proizvodnje.

Termini uvodnih radionica:

- 07.05.2009. (četvrtak)
- 12.05.2009. (utorak)
- 20.05.2009. (srijeda)
- 29.05.2009. (petak)

Mjesto održavanja: Akademija primjenjnih umjetnosti,
Sveučilišni kampus, Trsat

Početak radionice: 9:00 sati

Planirani završetak radionice: 14:00 sati

Prijaviti se možete najkasnije 3 dana prije početka pojedine radionice na cpcr@uniri.hr.

Kontakt:

Sveučilište u Rijeci Centar za čistiju proizvodnju
Trg braće Mažuranića 10, 51000 Rijeka
Neven Tomašić, **M:** 091 584 3913, **E:** cpcr@uniri.hr

Čistija proizvodnja (eng. Cleaner Production, CP)

sustavni je proces koji ima za cilj odrediti efikasniju uporabu resursa te odrediti potencijalne mogućnosti za poboljšanje.

Mjere čistije proizvodnje odnose se na:

- smanjenje otpada
- efikasnija uporaba energije i sirovina
- sniženje troškova i dr.

Razlozi provođenja čistije proizvodnje:

- reducirani operativni troškovi - veća dobit
- smanjenje potrošnje sirovina i energije
- poboljšana zaštita okoliša
- ojačan javni imidž
- povećana konkurentnost

Primitivcima zatvoriti usta

Odnos nogometnica sa sucima i reakcije na povremene nepravde razlikuju se od ponašanja muških kolega. One neće, primjerice, trčati za sucem po igralištu, ipak je riječ o damama.

– Neki muški suci podcjenjuju ženski nogomet, treba još puno raditi na tome da kod njih dobijemo ravноправan status. Ne, mi ne ganjamo suca po igralištu, i ne skupljamo se kao ose kad se ne slažemo s nekom odlukom – govori Jelena.

Reakcije na žene na travnjaku su, čini se, neizbjegljive.

– Bilo je raznih neugodnosti na nekim gostovanjima. No, nadamo se da će se to promijeniti, da će se primitivcima zatvoriti usta. Naravno, uvijek bude povika da mijenjamo dresove na kraju utakmice, ali nažalost nemamo toliko garnitura da bismo ih mogle mijenjati – priznaje Nikolina.

Nikolina Matijašić:
Kod mene je presudila obiteljska tradicija

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA

Županijska komora Rijeka

Bulevar oslobođenja 23, 51000 Rijeka

POZIV ZA SUDJELOVANJE U AKCIJI “KUPUJMO HRVATSKO”

U nastojanju da što kvalitetnije štiti interese nacionalnog gospodarstva Hrvatska gospodarska komora nastavlja s akcijom „Kupujmo hrvatsko“. Akcija ima za cilj promoviranje kvalitetnih i konkurentnih hrvatskih proizvoda te na taj način poticanje i snaženje hrvatskog gospodarstva. Posebna će pozornost biti posvećena tvrtkama čiji proizvodi već nose znakove „Izvorno hrvatsko“ i „Hrvatska kvaliteta“.

Ovogodišnje manifestacije održavati će se u dvadeset i jednom hrvatskom gradu u razdoblju od travnja do rujna 2009. godine, a u okviru kojih će se organizirati prigodni događaji te promotivna prodaja hrvatskih proizvoda.

U Primorsko-goranskoj županiji prigodna manifestacija održati će se u Delnicama, u utorak 19. svibnja 2009. godine.

Akcija „Kupujmo hrvatsko“ koja je počela još 1997. godine s ciljem da se prepoznaju, označe i izdvoje kvalitetni hrvatski proizvodi, do danas je poprimila razmjere sveobuhvatne nacionalne akcije s velikim gospodarskim i društvenim značenjem. Poticani nasušnom potrebom da se što bezbolnije prevladaju prisutni recesiji utjecaji, želja nam je također širiti njene vidike i dosege, kao što je, na primjer, poticanje svijesti o smanjenju nepotrebnog uvoza, promoviranje uporabe domaćih komponenti i materijala, širenje perspektive akcije na promociju kvarnerskih i hrvatskih turističkih destinacija zajedno s drugim partnerima i slično.

Hrvatska gospodarska komora snosi cijelokupne organizacijske troškove ovogodišnjih akcija, a obveze tvrtki-sudionika sastoje se u dostavi proizvoda odnosno tiskanih materijala te osiguranje osobe koja će biti nazočna na štandu na određeni dan. Naglašavamo da se u promotivne aktivnosti smiju uključiti samo kvalitetni proizvodi proizvedeni u Republici Hrvatskoj, označeni i deklarirani u skladu s domaćim zakonodavstvom, te da se isti moraju prodavati po promotivnim cijenama. Poslovne subjekte koji iz tehničkih razloga nisu u mogućnosti izlagati svoje proizvode i usluge na štandovima pozivamo na promociju putem tiskanih materijala.

Vjerujemo da ćete prepoznati interes za Vaše sudjelovanje, a na obostrano zadovoljstvo i društvenu korist.

Kako bi se pravovremeno mogli uključiti u akciju molimo da kontaktirate HGK - Županijsku komoru Rijeka na telefon 209-146 ili 209-111, e-mail: hgkri@hgk.hr ili na fax: 216-033.

projekti

Foto-kronologija izgradnje klizališta

Delnice

U budućnosti – nadogradnja

Ukupna površina delničke "ledene ljepotice" je 3.485 četvornih metara od čega na sportski teren otpada 1.810 četvornih metara. Dio ukupne ponude sada su i prostori za iznajmljivanje opreme te kafić, a u skoroj budućnosti ovaj bi objekt trebao biti nadograđen zatvaranjem prostora dvorane te izgradnjom pratećeg objekta restorana. Predviđa se također i izgradnja tribina za 1.500 ljudi, uređenje prostora za fitness aktivnosti, konferencijske i klupske prostorije, uređenje pješačke zone i parkirališnog prostora, trgovine sportske opreme i rekvizita, solarija, saune i drugih sličnih sadržaja.

No, sve je to budućnost, a kakva je bila prošlost i kako je tekao proces izgradnje ovog Delničanima, Goranima i Primorcima već vrlo omiljenog objekta, rekao nam je Milivoj Tomac, voditelj projekta izgradnje

Ledena

ove "Ledene ljepotine": – U sve ovo krenulo se na temelju već poznate županijske ideje vezane uz razvoj sportskog turizma, odnosno sportske infrastrukture na području Gorskog kotara koji tu infrastrukturu nema dovoljno razvijenu i svakome tko realno razmišlja to je jasno. Upravo stoga ono što me je u početku jako smetalo bilo je nerazumijevanje, čak i zloba s kojom je prihvaćana ideja izgradnje klizališta. Ne mogu shvatiti način razmišljanja onih ljudi koji ne žele prihvatići izgradnju jednog ovakvog objekta ako za te poslove više od dvije trećine novca dolazi izvan gradskog proračuna. No, usprkos takvim stavovima nastavili smo raditi na realizaciji ideje pri čemu moram istaći Vidoja Vujića, predsjednika Nadzornog odbora "Runolista", koji je u trenucima kad su se znali javiti znaci krize djelovao vrlo poticajno i zahvaljujući njegovom angažmanu savladane su brojne poteškoće.

Tomac posebno ističe i iznimno kvalitetan rad poduzeća uključenih u izgradnju, a uvjeren je da će uslijediti i nastavak radova kako bi objekt u potpunosti bio dovršen.

– Za realizaciju završne faze potrebno je osam do deset milijuna kuna. Ono što dalje treba činiti je napraviti kvalitetan izvedbeni projekt i svu ostalu potrebnu dokumentaciju te zatim krenuti u traženje izvora finansiranja – rekao je Tomac.

Od sredine ožujka Primorsko-goranska županija ima svoje klizalište čime je ponuda sportsko-turističkih sadržaja u najljepšoj i najraznolikoj hrvatskoj županiji dodatno obogaćena i proširena. Naravno, čast domaćinstva županijske "ponude leda" pripala je Gorskem kotaru, točnije Delnicama gdje je nakon petogodišnjih aktivnosti vezanih uz izgradnju svečano otvoren višenamjenski objekt za sport i turizam koji još nema službenog naziva, ali su se u javnosti već uvriježili termini poput klizališta ili ledene ljepotice. Pravi naziv teško je naći jer će delnička "ledena dvorana" (eto još jednog imena!) zimi služiti kao lokacija za zimske dvoranske sportove (klizanje, brzo klizanje, hokej, curling...), a svo ostalo vrijeme tu će moći "živjeti" i drugi sportovi (rukomet, tenis, odbojka, mali nogomet...), odnosno osim za pripreme sportaša bit će moguće koristiti i za organizaciju zabavnih ili priredbi vezanih uz kulturu.

Pomogla i Europska unija

Multifunkcionalna dvorana za sport i turizam nastala je na izvorištu desetak godina stare ideje sadašnjeg županijskog čelnštva koje je pred kraj prošlog stoljeća viziju razvoja Gorskog kotara vidjelo i u obogaćivanju sportsko-turističke infrastrukture, čime bi se cijelo ovo planinsko područje usmjerilo k sportskom turizmu kao jednom od potencijalnih pravaca napretka i rasta općeg standarda. U tu svrhu pomagalo se, ili čak vodila i glavna riječ, pri izgradnji i uređenju brojnih sportskih objekata, a delničko klizalište posljednje je u tom nizu i dio je cjeline Goranskog sportskog centra. Budući da je riječ o finansijski zahtjevnom projektu, sredstva su zatražena i iz EU pretpri stupnih fondova gdje je projekt prepoznat kao vrlo kvalitetan i iz programa "Phare 2005 Business Related Infrastructure" realizaciji je namijenjeno 981.188 eura ili 36 posto od ukupno predviđenih 2,72 milijuna eura troškova. Grad Delnice osigurao je 32,85 posto (895.330 eura), a 849.000 eura (31,15 posto) uložila je Primorsko-goranska županija.

Ozbiljnija ideja prvi se put javila i javnosti je predstavljena 2004. godine, a nakon niza pripremnih radnji konkretnije se u projekt ušlo u jesen 2007. godine kada su počeli radovi na osiguranju dokumentacije potrebne za izvođenje radova. Dana 16. lipnja 2008. župan Zlatko Komadina postavio je kamen temeljac, a nepunih 9 mjeseci kasnije, točnije 14. ožujka 2009. godine, on i delnički gradonačelnik Marijan Pleše prezrezali su vrpcu te Goranima i njihovim gostima predali na korištenje objekt koji će vrlo brzo postati jedan od simbola Delnica.

Multifunkcionalna dvorana za sport i turizam nastala je na izvorištu desetak godina stare ideje sadašnjeg županijskog čelnštva koje je pred kraj prošlog stoljeća viziju razvoja Gorskih kotara vidjelo i u obogaćivanju sportsko-turističke infrastrukture. Delničko klizalište posljednje je u nizu uređenja brojnih sportskih objekata i dio je cijeline Goranskog sportskog centra

Klizalište – objekt koji je vrlo brzo postao jedan od simbola Delnica

delnička ljepotica

Delnice destinacija sporta i rekreacije

Delničko klizalište sastavni je dio Strategije razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2005. do 2010. godine, a dio je i Master plana razvoja turizma PGŽ-a. Jedan od autora tog dokumenta je i Vidoje Vujić koji je bio vrlo aktivan u realizaciji projekta izgradnje klizališta u koju se nije išlo bez pažljive analize. "Veliko zanimanje koje vlada nakon otvaranja me ne čudi jer su naše ankete i istraživanja pokazivali da za zimske dvoranske sportove vlada znatno zanimanje. U projekt smo krenuli na temelju Glavnog plana razvoja turizma PGŽ-a u okviru kojeg su Delnice označene destinacijom sporta i rekreacije. Nakon što smo uredili tamnošnju sportsku dvoranu i obnovili rad bazena, pokazala se potreba za novim sadržajem i nakon analize stanja odlučili smo da to bude višenamjenska dvorana s klizalištem. Ovaj objekt privući će mnoge, a uklapa se u sve bogatiju i razgranatiju mrežu sportskih objekata (dvorane, bazen, kuglane, biciklističke staze, skijaško-trkačke staze...) koje ćemo nuditi preko Goranskog sportskog centra kao dodatnu vrijednost goranskog sportskog turizma. Naravno, sada ne treba stati pa već razmišljamo o novom projektu, izgradnji sportskog hotela u Delnicama", najavio je Vujić.

Milivoj Tomac, voditelj projekta izgradnje "Ledene ljepotice", i Miljenko Pešut, voditelj gradilišta

I hokej u PGŽ-u!

portret

Matica umirovljenika Primorsko-goranske županije

Matica umirovljenika Primorsko-goranske županije krovna je udruga na čiju bi se organizaciju i aktivnost mogle i trebale ugledati i ostale slične udruge na području Primorsko-goranske županije, pa i šire. Naime, u ovom trenutku Matica umirovljenika Primorsko-goranske županije okuplja 35 umirovljeničkih udruga u čiji je rad uključeno oko 24.000 članova. No, njihovom je aktivnošću obuhvaćen znatno veći broj umirovljenika jer u okviru svog rada, kako kroz posjete bolesnima ili organizaciju zabavnih i sportskih druženja, često zahvaćaju i one građane treće dobi koji nisu članovi njihove udruge. Uz to u okviru tih 35 udruga djeluju i brojne podružnice čime je rad još kvalitetniji jer se i u najmanjim mjestima osjeća njihova nazočnost, briga i pažnja za umirovljeničku populaciju.

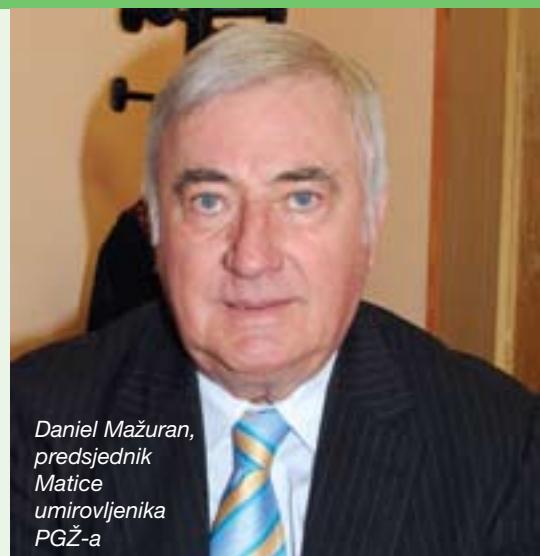
Duga povijest udruženja

Tradicija udruživanja umirovljenika na području Primorsko-goranske županije seže u prve poslijeratne godine nakon Drugog svjetskog rata. Tako već od 20. kolovoza 1946. godine na Sušaku djeluje umirovljeničko Udruženje Rijeka III, a od 20. ožujka 1948. godine djeluju i udruženja Rijeka I i II. Ova tri udruženja spojiti će se u jedno 1955. godine, a prvi predsjednik bit će Marko Rukavina. Od tog trenutka pa do danas ova će udruga učiniti puno korisnih stvari za umirovljenike pri čemu će među njenim predsjednicima posebno ostati upamćen Oskar Piškulić koji je u petnaestak godina rukovodjenja stekao takav ugled da je proglašen počasnim predsjednikom. Trenutačno je na čelu Zajednice umirovljenika PGŽ-a predsjednik Daniel Mažuran, potpredsjednik je Andelko Manestar, a tajnik Žarko Panić.

Temeljni programi su socijalni i sportsko-rekreacijski, a vezani su uz činjenicu da umirovljenička dob najčešće sa sobom nosi bolest, osamljenost i siromaštvo. Upravo prema tome, odnosno ublažavanju tih stanja, usmjerjen je rad svih umirovljeničkih udruga, ističe Daniel Mažuran, predsjednik MU PGŽ. "Možda je i najkorisniji oblik naše djelatnosti, iako nije toliko vidljiv javnosti, posjet starima, bolesnima i onemoćalima. Tim ljudima dolazak naših članova strahovito puno znači, ne zbog prigodnih poklona koje im tom prilikom uručimo, već ponajprije zbog tog znaka pažnje, tog susreta i razgovora pa nam se često događa da nas doslovce ne puštaju jer im je potrebno društvo i pažnja. Vrlo su zanimljivi i korisni i sportsko-rekreativni susreti na kojima se uvijek okupi velik broj naših članova."

Deseti susret u Golubinjaku

Aktivnosti koje zajednički provode udruge i Matica su raznovrsne, a ove su godine počele prvom mesopusknom paradom u Crikvenici gdje se okupilo 480 članova pod masakama, a bilo je čak i alegorijskih kola. Posebne pohvale za tu feštu, ističe Mažuran, zaslužuju članice iz Crikvenice koje su dva dana pripremale fritule i ostale delicije koje su nuđene gostima iz svih krajeva Županije. Sredinom travnja slijedi organizacija tradicionalnog trećeg županijskog susreta umirovljenika PGŽ-a koji će ovog puta biti održan u Čavlju uz veliku pomoć Općine Čavle. Potom, 4. srpnja slijedi tradicionalni veliki skup umirovljenika u Golubinjaku koji će ove godine doživjeti svoje jubilarno deseto izdanje pa će se

Daniel Mažuran,
predsjednik
Matrice
umirovljenika
PGŽ-a

Županijski penzići

to druženje nastojati obogatiti dodatnim sadržajima kako bi dostojno bila obilježena prva desetogodišnjica tog skupa. Napokon, godina se kraju tradicionalno privodi velikim predbožićnim sportskim turnirom s četrdesetak boćarskih ekipa i natjecanjima u nekim drugim sportovima.

Najveća pomoć Županije

Za realizaciju svega zamišljenog, ističe Mažuran, uvijek se traži pomoć lokalne samouprave, od općina preko gradova do Županije: "Drago mi je što najčešće nailazimo na razumijevanje, bez obzira radi li se, primjerice, o osiguranju prostora za naš rad, pomoći pri različitim akcijama ili pak o sudjelovanju u pokrivanju troškova naših susreta i druženja na regionalnoj ili županijskoj razini, odnosno posjetu toplicama te sportsko-rekreativnim susretima. Nama kao Matici umirovljenika najveću pomoć, već tradicionalno, pruža Primorsko-goranska županija i slobodno mogu reći da nas ne bi bilo da nam Županija ne pruža podršku. Primjerice, kako su nam puno pomogli u dobivanju novih prostora za rad u kojima smo se preporodili i puno kvalitetnije radimo. No, i inače Županija i župan Komadina pokazuju iznimno veliko razumijevanje za sve naše projekte i ideje. Naravno, isto tako treba reći da mi svemu prilazimo studiozno i ne tražimo novce za bilo što, već samo za projekte koji će zaista imati svog smisla i na određeni način pomoći našim članovima, bilo da je riječ o socijalnoj pomoći, zabavi ili nečemu drugome", rekao je Mažuran.

Matica umirovljenika Primorsko-goranske županije okuplja 35 umirovljeničkih udruga u čiji je rad uključeno oko 24.000 članova. Činjenica je da umirovljenička dob najčešće sa sobom nosi bolest, osamljenost i siromaštvo. Upravo prema tome, odnosno ublažavanju tih stanja, usmjerjen je rad svih umirovljeničkih udruga, ističe predsjednik Daniel Mažuran

Najkorisniji oblik djelatnosti Matice umirovljenika je posjet starima, bolesnima i onemoćalima

aktivniji i organizirani od mladih

Međusobni susreti

Iznimno je dobro što se sve češće događaju primjeri suradnje i međusobnih susreta umirovljeničkih podružnica iz različitih dijelova naše Županije. Primjerice, umirovljenici Krka i Brod Moravica razvili su odličnu suradnju, međusobno se posjećuju i stvaraju zaista pažnje vrijedne odnose. Uspješno radimo i na međunarodnoj suradnji pa već niz godina surađujemo s umirovljenicima iz Slovenije (Kopar, Postojna, Ilirska Bistrica) i Italije (Muggia), nedavno smo stupili i u kontakt s umirovljenicima iz poljskog grada Krakowa, a u planu je i suradnja u okviru Alpe-Adria prostora, navodi Daniel Mažuran.

udruge

Znate li što je to mataferčk? Ako nemate veze s Ravnom Gorom, jednim od većih goranskih naselja, vjerojatno nećete znati da se pojmom mataferčk u ravnogorskem dijalektu označava - leptirić. A upravo to neobično, ali i upečatljivo ime, za naziv svog društva odabrali su mladi Ravnogorci koji su u siječnju 2006. godine odlučili osnovati udrugu. Od tog trenutka njihov "Mataferčk" jako dobro leti i u nešto više od dvije godine rada ostavio je iza sebe toliko upečatljiv trag da ga voli i staro i mладо, i to ne samo u Ravnoj Gori, već svugdje gdje danas žive "Raunagar'ci". Bezbroj zanimljivih akcija, osam brojeva pažnje vrijednog mjesečnika "Naše Gore list", rast broja članova i simpatizera - sve to bili su dovoljni razlozi da popričamo s Kristinom Svetličić i Helenom Kruljac, curama koje su bile među osnivačima "Mataferčka":

- Krenuli smo u siječnju 2006. godine, a zanimljivo da tih desetak ljudi koji su stvorili "Mataferčk" nisu bili dio zajedničkog društva - govore Helena i Kristina prisjećajući se početaka. - Ipak smo se našli na istom valu ljubavi prema rodnom mjestu i želje da mu vlastitim radom pomognemo na različitim područjima. U početku smo se nalazili po kafićima i prvi su sastanci bili vezani uz dogovore o tome što bismo trebali raditi. U prvom planu tada je bila organizacija sportskih natjecanja u streetballu i malom nogometu, priređivanje koncerata i pokretanje časopisa, a da mislimo ozbiljno vidjelo se kad su se neke od tih ideja počele i realizirati.

Popis svega što je rađeno oduzeo bi poprilično prostora pa ćemo spomenuti samo neke od aktivnosti. Tako su već drugu godinu zaredom uspješno organizirali "Coprnski bal" krajem listopada. Također, iz "Mataferčka" su, iako u Ravnoj Gori ne postoji biciklistički klub, već dvije vrlo uspješne biciklijade kojima su hrvatskim ljubiteljima ovog sporta predstavljene izvrsno uređene biciklističke staze Ravne Gore. Uz ove priredbe koje će za nekoliko godina postati sastavni dio ravnogorskog društvenog života, članovi udruge proveli su i akciju čišćenja i revitalizacije tridesetmetarske ravnogorske skijaške skakaonice koja bi u budućnosti mogla biti dio sportske ponude. Prigodom akojom istaknuta je činjenica da upravo kroz Ravnu Goru prolazi 15. meridijan, priređena je akcija čišćenja stare japlence, a za proslodogodišnji Dan Općine organizirana je izložba starih predmeta. Rječu, trude se u što većoj mjeri zahvatiti i predstaviti sve ono što čini život njihova mjesta.

Mataferčki - kako to rade u Ravnoj Gori

Kristina Svetličić i
Helena Kruljac

Mladi Ravnogorci
daju doprinos
jačanju društvenog,
sportskog, turističkog
i kulturnog života svog
zavičaja - Mataferčki u
svom prostoru

Mataferč'k šarastih repetnic

Razigrani leptirići šarenih krila "Mataferčki" udruga su koja je u Ravnoj Gori već pokrenula niz akcija, i u nešto više od dvije godine rada ostavili su iza sebe toliko upečatljiv trag da ih voli i staro i mладо, i to ne samo u Ravnoj Gori, već svugdje gdje danas žive "Raunagar'ci"

- Ljudi nas prihvataju i drage su im naše aktivnosti. Surađujemo s mnogima: TZ-om Ravne Gore, osnovnom školom i vrtićem, tamburašima, skijašima... Primili smo i pomoć od PGŽ-a na kojoj smo im zahvalni, a jak nam puno pomaže Općina Ravna Gora koja nam je dala u Domu kulture prostor za rad i tu smo uredili mali dnevni boravak gdje se nalazimo.

Naslovica osmog broja "Naše Gore lista"

Jamac održivog razvoja

- čišćenje i degazacija brodskih i industrijskih spremnika
- čišćenje spremnika sirove nafte i naftnih derivata
- sakupljanje i zbrinjavanje otpadnih ulja, otpadnih emulzija te zauljenih otpadnih voda
- sakupljanje i zbrinjavanje opasnog otpada
- čišćenje, TV inspekcija, in-situ sanacija kanalizacijskih sustava
- termička desorpcija ugljikovodika iz zagađenog tla
- intervencije kod eko akcidenata od 0-24 h

Industrijska ekologija i zaštita okoliša
Korzo 40, 51000 Rijeka, tel. 051 336-093, fax 051 336-022
ind-eko@ri.t-com.hr www.ind-eko.hr

Uhvatile korak sa budućnošću Budite brži i efikasniji od konkurencije.

Lenovo Thinkpad R500

Nova generacija računala namijenjena poslovnim korisnicima. Zaključite posao brže od drugih, koristite idealnu kombinaciju snage bežičnih i multimedijskih obilježja po cijenama koje odgovaraju malim tvrtkama. Savršena ravnoteža snage, prenosivosti u tankom dizajnu i maloj težini.

Thinkpad R500 NP27KCD

Ventex preporučuje originalan Microsoft Vista Business

Dodatne informacije kao i izložene articlje,
zatražite na prodajnim mjestima:

VENTEX
Dražice 123c, Martinkovac
51000 Rijeka
tel. 051/659-300
fax. 051/659-301
e mail: prodaja@ventex.hr

DISCOUNT MARTINKOVAC
Dražice 123c, Martinkovac
51000 Rijeka
tel. 051/659-333
fax. 051/659-339
e mail: discount@ventex.hr

DISCOUNT SUŠAK
Franje Brentanija 4b
51000 Rijeka
tel. 051/372-001, 377-152
fax. 051/372-017
e mail: maloprodaja@ventex.hr

* Izračun na 12 rata bez kamata

Microsoft
GOLD CERTIFIED
Partner

Ventex discount
Lako dostupne digitalne tehnologije.

www.ventex.hr

petpitanja

Arhitektonski dvojac Randić-Turato mnogo su više od projektnog biroa sa dvadeset zaposlenih. U pitanjima prostornog planiranja Rijeke i regije, kao i u izvedbama izazovnih projekata, postali su nezaobilazni i rado konzultirani, pa sebe pomalo autoironično zovu i "arhitektima opće prakse". Brojne domaće i međunarodne nagrade teško je i pobrojati; a dosadašnja kruna rada bilo im je predstavljanje Hrvatske na 10. biennalu arhitekture u Veneciji 2006. godine.

Riječka područja ex industrije su žarišta novog života, rada, druženja i odrastanja, okvir novog socijalnog kruga - Saša Randić i Idis Turato

Kako planirati Grad

1 U RIJECI SE POSLJEDNJIH GODINA DOGAĐA KONCENTRACIJA DOBRIH I NAGRAĐIVANIH ARHITEKTONSKIH IZVEDBI, ALI MIJENJA LI TO SLIKU GRADA?

- Ne, ne mijenja. To samo donekle poboljšava sliku o gradu i oštiri percepciju ljudi u gradu i izvan Rijeke. Naravno dobre realizacije i kvalitetna arhitektura dobar su i nužan polazni temelj u stvaranju dobrog, suvremenog i ugodnog grada u što će se Rijeka u skoroj budućnosti sigurno pretvoriti. Dobro je da su se neki globalni mehanizmi intenzivnog razvoja gradova potrošili te je došlo do kraja razvoja kakvog smo bili svjedoci na europskom tlu proteklih 20 godina. Sada je trenutak svojevrsne "tabule rase" koju Rijeka može jako dobro iskoristiti. Znamo mnogo o greškama drugih i možemo krenuti potpuno slobodno u planiranje na novim polaznim osnovama prvenstveno misleći na nove društvene, socijalne i ekonomski navike. Oblici i estetika manje su važni, kvalitetan društveno-socijalni okvir je ono što nas interesira. Oblik grada i estetski dio samo su posljedica prije navedenih polaznih osnova. Planiranje grada kroz vizure, avenije, prospkete sa jedne strane je potrošeno kao i planiranje grada samo kapitalom i ekstenzivnim trošenjem prostora. Također pretvaranje i transformacija postojećih napuštenih industrijskih područja u monosocijalnodruštvene elitne kvartove nema nikakvog smisla. Riječka područja ex industrije su žarišta novog života, rada, druženja i odrastanja. Okvir novog socijalnog kruga.

Pitanje je što podrazumijevamo pod Rijekom. Prirodno okruženje onog što mi doživljavamo kao Rijeku, od Novog Vinodolskog, do Mošćeničke Drage, preko Platka i sjevernog Krka ispiselizirano je novim gradovima i općinama. To je imalo i svojih prednosti ali sada treba krenuti dalje. Prostor treba gledati i planirati kao metropolitansku regiju s nizom različitih i komplementarnih centara, fokusa interesa i sadržaja

2

U ČEMU VIDITE NAJVEĆE RIJEČKE URBANISTIČKE SLABOSTI? GDJE SE UOPĆE MOŽE ŠIRITI GRAD ADMINISTRATIVNO SVEDEN NA 44 ČETVORNA KILOMETRA?

- Teško je govoriti o slabostima jer bitne urbanističke transformacije od kraja 70-ih u Rijeci nije bilo, tako da pitanje je što poduzeti da do urbanog razvoja dode koga bi onda mogli kritizirati ili hvaliti. Pitanje je što podrazumijevamo pod Rijekom. Rijeka je nakon 90-ih u stanju urbanog spavanja, tj. mnogi dijelovi industrije su napušteni, a prirodno okruženje onog što mi doživljavamo kao Rijeku, od Novog Vinodolskog, do Mošćeničke Drage, preko Platka i sjevernog Krka ispiselizirano je novim gradovima i općinama. To je imalo i svojih prednosti ali sada treba krenuti dalje. Prostor treba gledati i planirati kao metropolitansku regiju s nizom različitih i komplementarnih centara, fokusa interesa i sadržaja. Evo jednog dana u Rijeci kako ga mi vidimo; živite i radite u Harteri ili Torpedu, obavite jutarnji sastanak i odete na skijanje do Platka, u Opatiji vam odsjeda prijatelj u ne pretjerano skupom ali kvalitetnom hotelu s predivnim pogledom na Kvarner, a prije nego što sa Omišlja poletite za London svratite do Vrbnika na dobru žlahtinu. To je za nas suvremeni grad Rijeka.

3

(VAŠ) PROJEKT MUZEJA MODERNE I SUVREMENE UMJETNOSTI U RIJECI NA "ČEKANJU" JE VEĆ NIZ GODINA. DA LI UOPĆE VJERUJETE U NJEGOVU REALIZACIJU?

- Mi smo nakon dugotrajnog i možemo reći napornog procesa projektiranja prije nekoliko mjeseci završili svoj posao i kompletan projekt trenutačno ne ovisi o nama. Sakupljene su ponude za izvođenje i dobiveni potencijalni partneri. Mislim da bi realizacija ovog projekta puno značila za grad i transformaciju tog dijela grada. Grad bi s time preselio svoje težište prema zapadu gdje mu se kao na bogatom blagdanskom tanjuru serviraju zone bivše rafinerije INA i napušteni kompleks Torpeda. Nevezano od muzeja, njegovog postava i zbirke te pitanja njegove umjetničke i društvene misije koja je u tom smislu potpuno vremenski prevladana bilo bi jako dobro da dođe do realizacije tog projekta. Nakon toga sve će biti lakše, jednostavno morat će se nešto poduzimati što u urbanom što u kreativno umjetničkom smislu. Nažalost kulturni djelatnici u našem gradu a i općenito u Hrvatskoj su jako inertni, slabi i nepovezani. Mislim da su sportaši, ekonomisti i društveni djelatnici te ljudi sa sveučilišta puno složniji i agilniji. Od njih bi mogli puno naučiti. U kulturi je previše taština, ego-tripa, herada i nesigurnosti, šteta... kad smo bili mali i maštali kako ćemo postati arhitekti, vjerojatno smo mislili da ćemo s ljudima iz kulture najbolje raditi....

4

S JEDNE STRANE, RADITE PROJEKTE POPUT PASTORALNOG CENTRA NA TRSATU, A S DRUGE, SURAĐUJETE S "LETOM 3" I SUPOTPIŠUJETE KIPARSKI PROJEKT "BABIN KURAC".IMA LI TU NEKE KONTROVERZE?

- Kontroverze nema uopće. Različita su polja i metode rada suvremenog arhitekta. Arhitekt danas, svojevrsni je moderator dijaloga, agent provokator, javni intelektualac i djeplatnik kojem je imanentna što bolja komunikacija, inspiracija, djejanje i realizacija niza različitih zadataka i fokusiranje različitih problema. Zadaci mogu biti arhitektonsko-urbanistički, društveno-socijalni i estradno-komunikacijski. Sve je to u današnjem trenutku povezano i nemoguće je išta izdvajati. Osnovno je, ne izgubiti se u mnoštvu pristupa i mogućnosti. Utvrditi okolnosti i ciljeve svakog zadatka je polovica dobre realizacije. Rad sa različitim ljudima, okruženjima, unutar različitih arhitektonskih tipologija, scenarija i namjena vrlo je kreativno i uzbudljivo. Biti arhitekt je nepotrošivo, a pogotovo u kaotičnom globalnom-lokalnom društvu i trenutku poput ovoga. Naravno ne mislimo samo na umjetničko-oblikovnu kreativnost. Arhitektura, grad i djejanje arhitekta je uvijek odraz društva, trenutaka i konteksta u kojem nastaje. Tako je od Grčke preko San Gimignana i Manhattana, do danas....

5

NA ČEMU SADA RADITE?

- Kao arhitekti opće prakse radimo u jednom tenu na mnogo različitih projekata. Završavamo i izvodimo vrtić u Krku, i interieur Riječkog terminala. Projektiramo školu, vrtić, bazen i mjesni odbor u Puli, hotele u Opatiji, Crikvenici i u Rovinju, nekoliko obiteljskih kuća, jedan medicinski i jedan auto centar, niz urbanističkih planova i studija u regiji od Krka preko Fužina do Liburnije... dakle vrlo nam je, kao arhitektima opće prakse, dinamično i uzbudljivo.

infopgž

Grad Rijeka

Korzo 16,
51000 Rijeka
T: ++385 51 209 333
F: ++385 51 209 520
protokol@rijeka.hr • www.rijeka.hr
Gradonačelnik: mr. sc. Vojko Obersnel
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Grad Bakar

51222 Bakar,
Primorje 39
T: ++385 51 761 119
F: ++385 51 761 137
grad-bakar@ri.t-com.hr • www.bakar.hr
Gradonačelnik: Tomislav Klaric
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Grad Cres

51557 Cres,
Creskog statuta 15
T: ++385 51 661 500 / 661 954
F: ++385 51 571 331
grad-cres@ri.t-com.hr • www.cres.hr
Gradonačelnik: Gaetano Negovetić
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Grad Crikvenica

51260 Crikvenica,
Kralja Tomislava 85
T: ++385 51 241 445 / 242 009
F: ++385 51 241 655
ured-grada@grad-crikvenica.t-com.hr
www.crikvenica.hr
Gradonačelnik: Božidar Tomašek
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Grad Čabar

51306 Čabar,
Narodnog oslobođenja 2
T: ++385 51 821 042 / 821 008
F: ++385 51 821 137
grad.cabar@ri.t-com.hr
Gradonačelnik: Marijan Filipović
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Grad Delnice

51300 Delnice,
Trg 138. brigade HV 4
T: ++385 51 812 055
F: ++385 51 812 037
grad-delnice@ri.t-com.hr • www.delnice.hr
Gradonačelnik: Marijan Pleše
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Grad Kastav

51215 Kastav,
Zakona kastavskega 3
T: ++385 51 691 452 / 691 454
F: ++385 51 691 453
grad-kastav@ri.t-com.hr • www.kastav.hr
Gradonačelnik: Dean Jurčić
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Grad Kraljevica

51262 Kraljevica,
Frankopanska 1A
T: ++385 51 282 450
F: ++385 51 281 419
gradska.uprava@kraljevica.hr
www.kraljevica.hr
Gradonačelnik: Josip Turina
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Grad Krk

51500 Krk,
Trg Josipa bana Jelačića 2
T: ++385 51 221 415 / 221 115
F: ++385 51 221 126
grad-krk@ri.t-com.hr
www.grad-krk.hr
Gradonačelnik: Darijo Vasilić
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Primorsko-goranska županija

Župan: Zlatko Komadina
Zamjenici:
prof.dr.sc. Vidoje Vujić, Nada Turina-Đurić
Skupština raspuštena 15. travnja 2009. g.
Adamićeva 10, 51000 Rijeka
T: ++385 51 351-600 F: ++385 51 212-948
info@pgz.hr • www.pgz.hr

Grad Mali Lošinj

51550 Mali Lošinj,
Riva lošinjskih kapetana 7
T: ++385 51 231 056
F: ++385 51 232 307
gradonacelnik@mali-lostinj.hr
tajnik@mali-lostinj.hr • www.mali-lostinj.hr
Gradonačelnik: Gari Cappelli
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Grad Novi Vinodolski

51250 Novi Vinodolski
Trg Vinodolskog zakona 1
T: ++385 51 245 045
F: ++385 51 244 409
poglavarstvo@novi-vinodolski.hr
www.novi-vinodolski.hr
Gradonačelnik: Oleg Butković
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Grad Opatija

51410 Opatija,
Maršala Tita 3
T: ++385 51 701 322
F: ++385 51 701 316
grad.opatija@opatija.hr • www.opatija.hr
Gradonačelnik: dr. sc. Amir Muzur
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Grad Rab

51280 Rab,
Trg Municipium Arba 2
T: ++385 51 777 460
F: ++385 51 724 777
info@rab.hr • www.rab.hr
Gradonačelnik: Željko Barać
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Grad Vrbovsko

51326 Vrbovsko,
Goranska ulica 1
T: ++385 51 875 115 / 875 228
F: ++385 51 875 008
gradsko.poglavarstvo.vrbovsko@ri.t-com.hr
Gradonačelnik: Anton Mance
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Općina Baška

51523 Baška,
Palada 88
T: ++385 51 750 550
F: ++385 51 750 560
opcina-baska@ri.t-com.hr
Načelnik: Toni Juranić
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Općina Brod Moravice

51312 Brod Moravice,
Stjepana Radića 1
T: ++385 51 817 180 / 817 355
F: ++385 51 817 002
opcina.brod.moravice1@ri.t-com.hr
Načelnik: Dragutin Crnković
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Općina Čavle

51219 Čavle,
Čavle 206
T: ++385 51 208 310
F: ++385 51 208 311
opcina-cavle@ri.t-com.hr • www.cavle.hr
Načelnik: Željko Lambaša
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Općina Dobrinj

51514 Dobrinj,
Dobrinj 103
T: ++385 51 848 344
F: ++385 51 848 141
opcina-dobrinj@ri.t-com.hr • www.dobrinj.hr
Načelnik: Neven Komadina
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Općina Fužine

51322 Fužine,
Dr.Franje Račkog 19
T: ++385 51 829 500 / 829 503
F: ++385 51 835 768
opcina-fuzine@ri.t-com.hr
Načelnik: Marinko Kauzlaric
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Općina Jelenje

51216 Dražice,
Dražičkih boraca 64
T: ++385 51 208 080
F: ++385 51 208 090
opcina-jelenje@ri.t-com.hr
www.jelenje.hr
Načelnik: Branko Juretić
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Općina Klanj

51217 Klanj,
Klanj 33
T: ++385 51 808 205
F: ++385 51 808 708
opcina-klanj@globalnet.hr • www.klana.hr
Načelnik: Ivan Šnajdar
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Općina Kostrena

51221 Kostrena,
Sv. Lucija 38
T: ++385 51 209 000
F: ++385 51 289 400
opcina-kostrena@ri.t-com.hr
www.kostrena.hr
Načelnik: Miroslav Ulijan
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Općina Lokve

51316 Lokve,
Šetalište Golubinjak 6
T: ++385 51 831 336 / 831 255
F: ++385 51 508 077
opcina.lokve@ri.t-com.hr
Načelnik: Anton Mihelčić
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Općina Lopar

51281 Lopar,
Lopar BB
T: ++385 51 775 593
F: ++385 51 775 597
tajnik@opicina.lopar.hr
Načelnik: Alen Andreškić
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Općina Lovran

51415 Lovran,
Šetalište maršala Tita 41
T: ++385 51 291 045
F: ++385 51 294 862
opcina.lovran@ri.t-com.hr
Načelnik: Emil Gržin
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Općina Malinska-Dubašnica

51511 Malinska,
Lina Bolmarčića 22
T: ++385 51 750 500
F: ++385 51 859 322
info@malinska.hr • www.malinska.hr
Načelnik: Anton Spicijarić
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Općina Matulji

51211 Matulji,
Trg Maršala Tita 11
T: ++385 51 274 114
F: ++385 51 274 114
info@matulji.hr • www.matulji.hr
Načelnik: Bruno Frlan
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Općina Viškovo

51216 Viškovo, Voziće 3
T: ++385 51 503 770 / 503 772
F: ++385 51 257 521
opcina-viskovo@ri.t-com.hr
www.opcina-viskovo.com
Načelnik: Goran Petrec
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

Općina Vrbnik

51516 Vrbnik,
Trg Škujica 7
T: ++385 51 857 099 / 857 310
F: ++385 51 857 099
opcina-vrbnik@ri.t-com.hr
Načelnik: Ivan Lukarić
Vijeće raspušteno 15. travnja 2009. g.

OPĆI PODACI

Ukupno stanovništvo
305.505

Najviše stanovnika
Grad Rijeka
144.043

Najmanje stanovnika
Općina Brod Moravice
985

Gradova
14

Općina
22

Naselja
510

Izvori statističkih podataka: Hrvatska gospodarska komora-Županijska komora Rijeka; Statistički ljetopis Primorsko-goranske županije 2007. Odsjek za statistiku Ureda državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji i FINA Gospodarski podaci se odnose na 2007. godinu.

Resori županijskog poglavarstva:**Proračun i financije**

- Ljiljana Mihić

Zdravstvena zaštita i socijalna skrb

- Vedrana Fržop-Kotulovski

Komunalne djelatnosti

- Ingo Kamenar

Turizam i ugostiteljstvo

- Kazimir Janjić

Kultura, sport i tehnička kultura

- mr. sc. Elida Ružić

Školstvo, znanost i tehnologija

- mr. sc. Tatjana Stanin

Regionalna suradnja, lokalna samouprava i civilno društvo

- Nedeljko Tomić

Gospodarstvo

- Zdenko Antešić

Pomorstvo i promet

- Goran Mufić

Prostorno i urbanističko planiranje te zaštita okoliša

- Georg Žeželić

Ustanove u kulturi i javne ustanove PGŽ

Pomorski i povjesni muzej Hrvatskog primorja
Muzejski trg 1,
51000 Rijeka
Ravnateljica:
Margita Cvjetinović Starac
T: ++385 51 213-578
F: ++385 51 213-578
pomorski-povjesni-muzej
@ri.hnet.hr

Prirodoslovni muzej
Lorenzov prolaz 1,
51000 Rijeka
Ravnatelj:
Marin Kirinčić
T: ++385 51 553-669
F: ++385 51 553-669
primuzri@ri.t-com.hr
www.prirodoslovni.com

Ustanova Ivan Matetić Ronjgov
Ronjgi 1, 51516 Viškovo
Ravnatelj: Darko Čargonja
T: ++385 51 257-340
F: ++385 51 503-790
ustanova@ri.t-com.hr
www.ustanova-ronjgov.hr

Javna ustanova Priroda
Ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode u PGŽ
Grivica 4, 51000 Rijeka
Ravnateljica: Sonja Šišić
T: 00385-51-352-400
F: 00385-51-352-401
info@ju-priroda.hr
www.ju-priroda.hr

Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije
Splitska 2/II, Rijeka
Ravnatelj:
prof. dr. sc. Mladen Črnjar
T: ++385 51 351 772
F: ++385 51 212 436
zavod@pgz.hr

mirno spavajte

Protect d.o.o.
za zaštitu osoba i imovine

Vukovarska 21
51000 RIJEKA, HRVATSKA
tel: 051 358 555
fax: 051 675 610
e-mail: protect@protect.hr
www.protect.hr

Dobitnici nagradne križaljke iz 16. broja ZiP-a (pristiglo 548 koverti, dopisnica i razglednica)

Ručak/večera za dvije osobe u restoranu „KUKURIKU“ u Kastvu

Adam Filipović
Vrh 141
51 500 Krk
Ozren Gallat
Franje Čandeka 36
51 000 Rijeka
Neven Žeželić
Ričinska 11
51 218 Dražice

Monografija Petra Trinajstića „Primorsko-goranska županija“

Ivica Rudan
Laginjina 6
51 000 Rijeka
Ivan Tibljaš
Zametska cesta 65
51 000 Rijeka
Josip Turković
Brajdice 32
51 415 Lovran

Knjiga Iva Barića „Rapska baština“

Mateo Forempoher
Veberova 388
51 222 Bakar
Biserka Lončarić
Štale 27A
51 253 Bribir
Mandalena Matić
Banjol 631
51 280 Rab

Poklon paket eko-proizvoda

Višnja Hlanuda
Jurdani 26
51 213 Jurdani
Marja Smiljanic
Podfara 8
51 262 Kraljevica
Radovan Trinajstić
Ika - B. Zdrinččaka 12
51 414 Ičići

Knjiga Zdravka Ćire Kovačića „Brže – Više – Jače“

Loris Bonicioli
Kružna 4
51 000 Rijeka
Zdravko Jurković
Vladimira Nazora 28
51 311 Skrad
Deana Makjanić
Slavka Krautzeke 66D
51 000 Rijeka
Natalia Renčić
Japlenički put 3
51 512 Njivice
Goran Rubčić
Radetići 7
51 211 Matulji

Knjiga Marijana Malnara – Makija „Sve moje skladbe“
Sanja Jelenković
Halovac 11A
51 219 Čavle

Dinka Kruljić

Kralja Tomislava 13
51 301 Brod na Kupi
Gordana Laloš
Frana Supila 153
51 300 Deltince
Ksenija Mrvoš
Turk 2b
51 326 Vrbovsko
Nevio Vizintin
Vere Bratorje 26
51 000 Rijeka

CD s festivala „Grobnička skala '08“

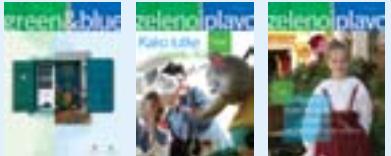
Vlatko Bijelić
Dolčić 1
51 000 Rijeka
Alenka Dukić
Spinčići 127
51 215 Kastav
Sandra Duhović
Šetalište trinaestte divizije 63
51 000 Rijeka

Angela Gallat

Giuseppe Carabina 1
51 000 Rijeka
Milorad Grlaš
Dražičkih boraca 57
51 218 Dražice
Iva Pizent
Andrije Peruća 2A
51 000 Rijeka
Juraj Paulinić
Grozdanje 1
51 326 Vrbovsko

Gabrijela Perić

Doljni Turki 46
51 215 Kastav
Marja Žagar
Školska 9
51 300 Deltince
Jagoda Žrnkić
Bartula Kašića 22
51 000 Rijeka

zelenoplavo

Predbilježi se i besplatno primaj poštom magazin Primorsko-goranske županije **zelenoplavo**
info@pgz.hr • www.pgz.hr • tel: 051 / 351 612

Impressum: **zelenoplavo**, magazin PGŽ • ISSN 1845-5220 • Izlazi 5 puta godišnje • Godina V • Broj 17 • Travanj 2009. • **Izdavač:** Primorsko-goranska županija, Adamićeva 10, Rijeka • info@pgz.hr • www.pgz.hr • tel: 051 / 351 612

Za izdavača: Zlatko Komadina • **Odgovorni urednik:** Branko Škrobonja • **Glavni urednik:** Dragan Ogurić • **Urednički savjet:** Marinko Dumanić, dr. Mladen Čmjar, mr. Daina Glavčić, Zdravko Ćiro Kovačić, Damir Lončarić, dr. Joža Perić, Neven Šantić • **Autori tekstova:** Dragan Ogurić, Marinko Krmpotić, Nevenka Koščić, Boris Perović, Barbara Čalušić, Davor Žic, Aleksandra Kučel-lilić, Walter Salković, Vladimir Mrvoš, Branko Škrobonja (kronika) • **Fotografije:** Petar Fabijan, Sandro Rubinić, Marinko Krmpotić, Rino Gropuzzo, Renzo Kosinožić, Walter Salković, Roni Brmlj, Damir Škomrlj • **Naslovnica:** Rino Gropuzzo • **Ilustracija:** Vojo Radoičić • **Lektor:** Jasna Škorić • **Likovno oblikovanje:** Ivica Oreb • **Marketing i produkcija:** Makol marketing, Rijeka, narudžba oglasa na e-mail: makol@makol.hr ili fax 051 / 677 226 • **Tisk:** Radin-Repro i roto,d.o.o. Zagreb • **Naklada:** 60.000 • Idući broj magazina "Zeleno i plavo" izlazi u kolovozu 2009.

križaljka

Rješenja traženih pojmlja pošaljite do
30. srpnja 2009. g na adresu:

Primorsko-goranska županija
Magazin „Zeleno i plavo“ (za nagradnu križaljku),
Adamićeva 10, 51000 Rijeka

Izvlačenje dobitnika bit će 30. srpnja 2009. g na Kanalu RI
u emisiji „Od mora do gorja – Županijske teme“, a rezultate
objavljujemo u sljedećem broju.

Nagrade za točne odgovore broja 17

- 3 poklon bona za kupnju eko-proizvoda u zadruzi „Zeleno i plavo“
- 3 poklon kompleta PGŽ (kravate „Croatia“ + županijski rokovnik)
- 3 poklon kompleta PGŽ (majica + ručnik)
- 3 foto-monografije Petra Trinajstića „Primorsko-goranska županija“
- 3 knjige „15 godina zeleno-plave Županije“
- 5 knjiga Zdravka – Ćire Kovačića „Brže – Više – Jače“
- 15 CD-a s dječjeg festivala „Kvarner '08“

AUTOR ANTRAKS	ATRAKCIJA KRAJ SKRADA	FJESMA "PSHOWODO POPA"	OTISAK STOPALA NA NEKOJ POVRŠINI	SVRAC LIRE	OTILJA OD MILJA, DITA, OTI	PREKRASNO ULETIŠTE KRAJ SKRADA	PRAŽITELJ ITALIJE						
KONTILAC (MN.)													
RUETKOST (LAT.)													
VRSTA VISNE KRUPNOG PLODA													
NADIMAK NOGOMET. VRATARU ZLATKA ŠKORICA					... GRECO								
JANA NOVOTNA			TRAČNICA					GLUMICA BEGOVIC	DAN U TJEDNU	SUTON	RIMSKO: 2		Žiteljica Ruskog grada Anacipa
GLUMAC BANNEN			NEUPO-TREBLJAVAN		DVOGLAVI MŠĆ (MN.)							AL PACINO "TRIBONUKLEINSKA KISELINA"	SKRADSKO SPORTSKO DRUŠTVO
FOSFOR		NORVEŠKI PISAC DUJIN	TV-NOVINKARA GOJAN			PRILOG NESPOKOJNO PRAVILNOST U IZMENJIVANJU							
PONOVNO PREGLEDATI, PREKONTROLIRATI												KRALJ IZ EPA "MAHAB-HARATA" JABLJU UD	
OTOKAR LEVAJ			DARUA OD MILJA, DARA	POČECI DANA			DIO ČEDNE KOSTI (ZNAK MN.) AM. GLUMAC, RYAN						
KOJI NE VOLJU RADITI						PREDIKI ZA STRUGOM OVO ŠTO SE NUDI NA PRODAJU						IVO TUJARDOVIC VELJKO NOGOMETAS, RYAN	
NEBESKO PLAVETNIKO					GRČKI BOG SUMA			ČEŠKI Hokejas, JAROMÍR					NA PAĆINAMA SKRADSKEGA VRHA
"ZONE AIR TEMPERATURE"				DOSEG				BRVIŠ "VATRE-INT", ISOR				POGREŠKA, LOS POTEZ	
	RECATELI DE PALMA		GENERAL AGOTIC									MODEL "FIATA"	
	LOPDV, KRADLJIVAC					LOPTA IZVAN GRANICA ISRAELISTA "INTERNAT ORDER BOOK"						IFTICA IZ POR. VRAJNA, ĐAČAC	
ZGRADNJA TIMA												POSVOLJNA ZAMJENICA	
ASTAT			PRILOG: DRAGE VOLJE					NAPOMENA, BLESKA					"RADUJS"
			"METAR"					KISK					KRAPINA
NAŠA NAJAVA, STOLNO-TEKSACICA												RAJKO DUJMIC	

Rješenja traženih pojmlja iz prošlog broja:

Mjestašće u sastavu Grada Kraljevice: BAKARAC; kraljevska luka: PORTO RE; vlasnici Kraljevačkog feuda: FRANKOPANI; poznato turističko naselje: UVALA SCOTT; zaštitnik pomoraca i Kraljevice, sveti: NIKOLA

štiorija

Jednom Bodulu s otoka Krka bilo je teško pri džepu i pri srcu kad mu se sin dao u visoke nauke. Nije on htio studirati negdje blizu, nego čak u Beču. Otac je slao sinu skoro sve što bi zaradio jer mu je sin pisao da su nauke skupe. Kad je sin prvi put došao na ferije, pravio se važan svojim znanjem. Otac ga je, dok su jedne večeri sjedili na terasi, pitao kakvo je nebo nad tim velikim gradom Bečom.

– Siguro ima više zvezdi nego na našen nebu i siguro tako fanj svetle da in va gradu ne rabi ni lampe po škurome važgat?

Sin mu je odgovorio da je nebo iznad Beča baš isto kao s ove njihove terase, na što je otac promrmljao:

– Ajme, na ča ja hitam svoi soldi.

Nešto kasnije mati ih pozove na večeru. U dogovoru s ocem skuhala je samo tri jaja

jer su na taj način htjeli sinu pokazati kako za njega odvajaju toliko da ni sami nemaju što jesti.

– Homo večerat! – rekla je mati. – Spravila sam samo tri jaj, se šajemo za tvoje škole, ni boje ča za poist.

Kad su posjeli sina za svoj skroman stol, roditelji ga počeše netremice gledati, a sin požuri da što prije pokaže svoju visoku mudrost pa reče:

– Ča misliš, otac, koliko je jaj va oven piate?

– Pa tri, sine – odgovori otac.

– Je, vi vidite samo tri jaj, ne poznate visoke nauke! Kade got su tri jaj, tu su i dva, a tri i dva zbrojeno su pet.

Otac, mada je bio jednostavan čovjek, uvidje koliko je sati kucnulo sa sinovom visokom naukom, pa prihvati ovako:

– Ja i mat smo prosti judi, slepi kod zdraveh očijah. Fala ča si nan dopovedal da je tu pet jaj. Ja ču zet dva, materi ču dat jedno jaje, a ti zemi ona dva ki mi prosti judi ne vidimo.

Od toga doba nije se sin više pred roditeljima hvalio svojom visokom naukom, a ni nebom iznad Beča.

Dijaloge na čakavski prilagodili učenici 2. b razreda Osnovne škole "Turnić", Rijeka: Enea Abramović, Armando Bileta, Nina Bogunović, Laura Butorac, Karla Kapović, Valeria Kranjec, Doris Letica, Nina Macakanja, i voditeljica Čakavske grupe Svjetlana Višnić. Priču su izveli kao igrokaz na Trećem čakavskom susretu u Kostreni 27. travnja 2009. te u raznim drugim prigodama: "Priča će se čitat, povedat, glumit puno let, aš je lepa, poučna, smešna i zanimljiva."

Tko kaže da Vaš tekući račun ne može biti poseban?

Erste tekući račun. Jednostavno drugačiji.

ERSTE BANK

Jer ste Vi na prvom mjestu.

Kad bi svi ljudi bili isti, i naša bi banka bila ista kao sve druge. I nudila Vam isti tekući račun. No, mi Vam pružamo priliku da sami složite idealnu kombinaciju tekućeg računa i dodatnih usluga, pri čemu plaćate samo one koje ste sami izabrali. Svojim novcem možete upravljati putem mBankinga, NetBankinga ili Erste Fona, a za provjeru stanja računa pošaljite nam SMS poruku. Jeste li za kredit ili možda štednju? Kao vlasnik Erste tekućeg računa imate pravo na povoljnije uvjete, a kao posebne pogodnosti očekuju Vas poklon-bon za štednju i Diners Club Standardna kreditna kartica bez upisnine i članarine za prvu godinu korištenja. Zato je Erste tekući račun jednostavno drugačiji!

...Novi Vinodolski

Najprepoznatljivija ženska nošnja Novog Vinodola odnosi se na crnu sukњu mezulanku koja se nosila uz samostalni kas, prsluk obrubljenim crvenim ili plavim kurdelama, tj. trakama. Te su trake na ledjima stvarale dekorativne žabice, koje su potom slobodno padale od struka na niže. Poseban je način na koji se pokrivala glava, pri čemu se koristio rubac obrubljen čipkom. On se vezao i pozadi pričvršćivao na osobit način, tvoreći veliko bijelo oglavlje. Poprsje su kitile grančice šimšira ili drugog zimzelena, različito svježe cvijeće, te koraljne ogllice.

Za ovu nošnju često se koristila kupovna svila i brokat, ali bilo ih je izrađenih i od vunenog materijala. Crno vuneno sukno upotrebjavalo se za izradu sarzi, cjelovite ženske odjeće kod koje je prsluk našiven na sukњu. Moderno je doba sarza dočekala u ulozi radne odjeće. Sličnog je kroja bio i bijeli berhan, u kojem su se žene nerijetko vjenčavale.

primorsko Županija ekstrem

Rozice

Tradicija, izvor nadahnuća...

Primorsko - goranska županija
Adamićeva 10
HR - 51000 Rijeka

+385 51 351 600
info@pgz.hr
www.pgz.hr